ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ปริญญา

บริหารธุรกิจ | บริหารธุรกิจ

สาขา | **คณะ**

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationship between Corporate Social Responsibility Reporting and Stock Market Return of the Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวเกษชนก เมฆเจริญ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

(รองศาสตราจารย์ปิติพัฒน์ ฉัตรอัครพัฒน์, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(อาจารย์สันสกฤต วิจิตรเลขการ, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพร หาญสันติ, D.B.A.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationship between Corporate Social Responsibility Reporting and Stock Market Return of the Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand

โดย

นางสาวเกษชนก เมฆเจริญ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกษชนก เมฆเจริญ 2555: ความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ปิติพัฒน์ ฉัตรอัครพัฒน์, Ph.D. 126 หน้า

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยขอบเขตการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประจำปี 2553 ที่เข้าเงื่อนไข จำนวน 352 บริษัท การศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมจากรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมใช้วิธีการนับบรรทัด และค่าสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการศึกษาคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพรวมโดยเฉลี่ย 278 บรรทัด ประเด็นที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยมากที่สุดคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาล คือเฉลี่ย 86 บรรทัด และประเด็นที่มีการเปิดเผยน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนและประเด็นที่ 5 การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม คือ เฉลี่ย 6 บรรทัด และ14 บรรทัด ตามลำดับ และพบความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนหลักทรัพย์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลและประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ นอกจากนี้ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนหลักทรัพย์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและรายได้รวมที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่พบความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

การศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามและการเปิดเผยการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้นและครอบคลุมทั้ง 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันนักลงทุนและผู้ใช้ข้อมูลให้ความสนใจต่อการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น คาดว่าจะเกิดประโยชน์ต่อนักลงทุน

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Ketchanok Mekcharoen 2012: The Relationship between Corporate Social Responsibility Reporting and Stock Market Return of the Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand. Master of Business Administration, Major Field: Business Administration, Faculty of Business Administration.. Thesis Advisor: Associate Professor Pitiphat Chataccaraphat, Ph.D. 126 pages

The objectives were to study corporate social responsibility (CSR) reporting on 7 main issues of the ISO 26000 guidance standard of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand, and the relationship between corporate social responsibility (CSR) reporting on 7 main issues of the ISO 26000 and stock market return of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand. The study scope was the 352 listed companies in the Stock Exchange of Thailand. Secondary data set were the CSR disclosures in annual reports in 2010.This study examined CSR disclosure in annual reports was measured by the number of lines. The descriptive statistics as percentages and means, and multiple regression analysis technique.

The results showed that the listed companies had an average line number at 278. The 1st issue of organizational governance had the average line number at 86 whereas the 2nd issue of human rights and the 5 issue of fair operating practice had the average line number at 6and14 respectively. The results found that the 1st issue of organizational governance, the 4th issue of environment, revenue and return on equity has a positive relationship with stock market returns at a significance level of 0.05 but others has not found the significance relationship

Suggestion are the listed companies should give more attention to the corporate social responsibility reporting in order to cover all 7 main issues of related ISO guidance standard. Because of since the investor and the user were interested in the business that had social responsibility. The listed companies should give more CSR disclosure for a benefits to make decision together with other information.

_____ _____ ___ / ___ / __

Student's signature Thesis Advisor's signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

สำหรับความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปิติพัฒน์ ฉัตรอัครพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร. สันสกฤต วิจิตรเลขการ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษา และแนะนำตลอดจนให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในการตรวจทานและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ธารินี พงศ์สุพัฒน์ ที่ให้ความกรุณาในการรับเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกพร นาคทับที ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีให้มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาของผู้เขียนสำหรับการเอาใจใส่ดูแลทั้งเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนเสมอมาตลอดช่วงการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์คณะบริหารธุรกิจและเจ้าหน้าที่โครงการคณะบริหารธุรกิจทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือผู้เขียนในทุกๆ ด้าน ตลอดจนเพื่อนๆ ทุกคนที่ช่วยเป็นกำลังใจและคอยให้ให้ความช่วยเหลือที่สำคัญยิ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาด้วยดีโดยตลอดจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้ซึ่งประสิทธิ์ประศาสตร์ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้เขียนตำรา เอกสารบทความต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในครั้งนี้

เกษชนก เมฆเจริญ

มีนาคม 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม	5
ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	10
แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร	13
แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทนหลักทรัพย์	39
สมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุน	41
ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	44
กรอบแนวคิดการศึกษา	66
สมมติฐานการศึกษา	67
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	69
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	69
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	72

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์	75
ผลการศึกษา	75
ข้อวิจารณ์	91
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	96
สรุปผลการวิจัย	96
ข้อเสนอแนะ	97
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	100
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ	105
ภาคผนวก ข รายชื่อบริษัทที่ใช้เป็นประชากรในการศึกษา	112
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	126

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปประเภทของลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคม	50
2	สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม	52
3	สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผลตอบแทนหลักทรัพย์	62
4	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของจำนวนบรรทัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก	76
5	จำนวนและร้อยละของบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของร่างมาตรฐานสากล ในปี 2553 จำแนกตามระดับการเปิดเผย	77
6	จำนวนบรรทัด จำนวนบรรทัดเฉลี่ย และอันดับที่ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก โดยจำแนกตามประเด็นหลัก	77
7	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของจำนวนบรรทัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักโดยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	79
8	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	80

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	81
10	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค	82
11	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	83
12	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	84
13	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	85
14	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	86
15	จำนวนบรรทัดเฉลี่ย ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	87
16	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์	89

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
1	สถิติทดสอบ Durbin – Watson ของตัวแบบทดสอบ	109
2	การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรอิสระของตัวแบบทดสอบ	111

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการศึกษา	66
2	แผนภูมิแสดงการเรียงลำดับจากมากไปน้อยของจำนวนบรรทัดทั้งหมดของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก	78

ภาพผนวกที่

1	Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแบบทดสอบ	107
2	Normal Probability Plot ของค่าคลาดเคลื่อนของตัวแบบทดสอบ	107
3	Scatter plot แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง e กับ $\hat{Y}$ ของตัวแบบทดสอบ	108

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งพบได้จากการที่มีประชาชนหรือหน่วยงานต่างๆ ออกมาร้องเรียนบ่อยครั้ง ในเรื่องผลกระทบจากการทำลายสิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบจากสารเคมีและของเสียที่ปล่อยออกจากโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจึงได้กลายเป็นปัญหาสำคัญอันดับแรกๆ ส่งผลให้หน่วยงานธุรกิจและกลุ่มอุตสาหกรรมหลายแห่งซึ่งมีสภาพการแข่งขันทางธุรกิจค่อนข้างรุนแรงในปัจจุบัน ได้ตระหนักและตื่นตัวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่มุ่งที่จะผลิตสินค้าเพื่อความต้องการของลูกค้า แต่ยังต้องดูแลและรับผิดชอบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการกระทำขององค์กรตนเอง จากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้น ทำให้ทุกๆฝ่ายเล็งเห็นถึงความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมและเกิดแรงผลักดันให้ธุรกิจต่างๆ ต้องปรับปรุงระบบและเพิ่มความรับผิดชอบเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรของตนและเป็นการคืนกำไรให้กับสังคม

ดังนั้นจึงได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยเหตุนี้องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) จึงได้กำหนด มาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000 Social Responsibility) ขึ้น โดยมุ่งหวังให้องค์กรบูรณาการกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเข้ากับกลยุทธ์ ระบบและขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์กร อยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจในการนำไปใช้ ซึ่งมาตรฐานฉบับนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทั้งองค์กรภาครัฐ และเอกชน โดยมีการกำหนดหลักการแนวทางปฏิบัติและประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ 7 ประเด็นหลัก คือ ธรรมาภิบาลขององค์กร สิทธิมนุษยชน ข้อปฏิบัติด้านแรงงาน การดูแลสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม ประเด็นด้านผู้บริโภค และการพัฒนาสังคม (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2550)

ยังมีผู้บริหารธุรกิจจำนวนมากมองไม่เห็นประโยชน์ของ ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate Social Responsibility: CSR) โดยมองในกรอบแนวความคิดเรื่องต้นทุน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และผลประโยชน์ระยะสั้น นั่นคือสนใจเพียงแค่ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม จะทำให้บริษัทได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างไรในแง่ของการเพิ่มผลกำไรหรือยอดขาย แต่อันที่จริงแล้ว ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถสร้างคุณประโยชน์ในหลายด้านให้เกิดแก่ธุรกิจได้ โดยประโยชน์คือ การสร้างความน่าเชื่อถือให้กับธุรกิจ เนื่องจากการทำกิจกรรมในด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมช่วยสร้างภาพลักษณ์ในด้านที่ดีต่อสังคม จึงเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีของบริษัทเมื่อถึงคราววิกฤติเกิดกับบริษัทที่มีบทบาทแสดงความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีโอกาสจะได้รับการสนับสนุนจากลูกค้ามากกว่าบริษัทที่ไม่ทำอะไรเพื่อสังคมเลย

อีกทั้งธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักลงทุน ยกตัวอย่างตลาดหลักทรัพย์ในสหรัฐอเมริกา ที่ได้ผลักดันให้มีตลาดหุ้นที่ซื้อขายสำหรับบริษัทที่ดำเนินกิจกรรมด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ รวมถึงการสร้างมาตรฐานและนวัตกรรมในการลงทุนที่โยงกับแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (Socially Responsible Investment – SRI) ทำให้นักลงทุนทั่วไปตื่นตัวและเห็นประโยชน์ของการลงทุนในบริษัทที่รับผิดชอบต่อสังคม ทั้งประโยชน์ทางสังคมที่จะเกิดขึ้นและประโยชน์ทางการเงิน เมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น แสดงให้เห็นได้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่นักลงทุนนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนร่วมกับการใช้ข้อมูลทางการเงิน เป็นการเพิ่มความมั่นใจให้นักลงทุนว่าหากธุรกิจนั้นมีความรับผิดชอบต่อสังคมและตระหนักถึงผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ลงทุนก็จะเกิดความมั่นใจในการลงทุนส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ของกิจการนั้น ประกอบกับผู้ลงทุนต้องการที่จะได้อัตราผลตอบแทนสูงสุด ณ ระดับความเสี่ยงหนึ่ง หรือ เพื่อลดความเสี่ยงให้ต่ำที่สุด ณ ระดับอัตราผลตอบแทนหนึ่ง และมั่นใจว่าเงินที่ลงทุนจะต้องปลอดภัยไม่สูญหาย (จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2547: 8-9)

แม้จะมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมออกมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็มีผลการศึกษาที่แตกต่างกันออกไปสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ อีกทั้งประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมได้รับความสนใจจากนักลงทุนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากยังมีนักลงทุนที่เชื่อว่าการลงทุนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมยังส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของผลตอบแทน (อัญญา ขันธวิทย์,2552) และการวิจัยจากต่างประเทศก็พบว่า การลงทุนที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมไม่ได้ให้ผลตอบแทนที่ด้อยไปกว่าการลงทุนในกระแสหลักอย่างมีนัยสำคัญและบางครั้งยังให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า (อัญญา ขันธวิทย์,2552)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยนำประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) มาประยุกต์ในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัยเหมาะกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

1. ผลการศึกษาคาดว่าจะช่วยทำให้บริษัทจดทะเบียนและบริษัทที่กำลังจะเข้าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมให้เหมาะสม

2. ผลการศึกษาคาดว่าเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียอื่นใช้ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุน

3. ผลการศึกษาอาจช่วยกระตุ้นให้ภาคธุรกิจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการดำเนิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและเปิดเผยข้อมูลนั้นให้สาธารณชนรับทราบ

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

การศึกษามีขอบเขตการเก็บข้อมูล ความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยของความรับผิดชอบทางสังคมปี 2553 กับอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ ปี 2553 ที่มีรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุด 31 ธันวาคมของทุกปีและบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีราคาหลักทรัพย์รายเดือนครบในปี 2553 และไม่มีการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในช่วงที่ทำการศึกษา โดยศึกษาทุกกลุ่มอุตสาหกรรมยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงินที่ประกอบด้วย ธนาคารและเงินทุนและหลักทรัพย์ กลุ่มกองทุน รวมทั้งกลุ่มประกันภัยและประกันชีวิต เนื่องจากโครงสร้างทางการเงินของบริษัทเหล่านี้มีความแตกต่างจากธุรกิจอื่น ๆ รวมถึงกลุ่มบริษัทเหล่านี้ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของหน่วยงานเฉพาะที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผลทำให้ข้อมูลดังกล่าวไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นได้ นอกจากนี้ยังไม่รวมบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการและบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน

นิยามศัพท์

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility) หมายถึง การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสังคม และสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดี และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility Reporting) หมายถึง การรายงานหรือการเปิดเผยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมหรือผลกระทบที่อาจเกิดจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทที่มีต่อสังคมตาม 7 หัวข้อหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO Guidance Standard on Social Responsibility – ISO 26000) ที่เปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีการค้นคว้าและรวบรวม แนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งอธิบายตามลำดับต่อไปนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. ความหมายและความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR)
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ตามมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO Guidance Standard on Responsibility - ISO26000)
4. แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทนหลักทรัพย์
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการศึกษา
7. สมมติฐานการศึกษา

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

การศึกษาในครั้งนี้ได้มีการรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่ง Gray, Owen and Adams (1996) และ Ratanajongkol, Davey and Low (2006) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 3 ทฤษฎีด้วยกันคือ

1. ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)
2. ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy Theory)
3. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy Theory)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

Gray, Owen and Adams (1996) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียไว้ว่า เป็นตัวแทนของมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมขององค์กร โดยองค์กรมีความเป็นไปได้ที่จะมีผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้ ประกอบด้วย พนักงาน ชุมชน สังคม รัฐ ลูกค้า รวมไปถึงผู้ขาย คู่แข่งขัน รัฐบาลท้องถิ่น ตลาดทุน กลุ่มอุตสาหกรรม รัฐบาลต่างประเทศ เป็นต้น ดังนั้นสิ่งแรกที่จะอธิบาย ถึงทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย คือ ความชัดแจ้งในการมองระบบพื้นฐานขององค์กร และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่รับรู้ได้ถึงการเปลี่ยนแปลง และความซับซ้อนของความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้เสีย การเปลี่ยนแปลงของทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียมี 2 ประการดังนี้

การเปลี่ยนแปลงประการแรกเกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวแบบของความรับผิดชอบ นั่นคือความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย สามารถเห็นได้จากพื้นฐานในสังคมที่เกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ ด้วยเหตุนี้องค์กรจะต้องรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด ซึ่งความรับผิดชอบสามารถกำหนดได้จากความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กร ดังนั้น วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรจะเป็นแบบอย่างของวิธีการที่แสดงถึงความรับผิดชอบขององค์กร

การเปลี่ยนแปลงที่สอง คือ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียอาจจะถูกนำมาใช้ในองค์กรอย่างเข้มงวด นั่นคือ องค์กรจะให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย โดยองค์กรเชื่อว่าในแต่ละกลุ่มต้องการให้มีการบริหารจัดการให้เกิดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อผลักดันให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร กล่าวคือ ยิ่งผู้มีส่วนได้เสียสำคัญต่อองค์กรมากเท่าไหร่ องค์กรจะยิ่งพยายามในการบริหารจัดการในความสัมพันธ์นี้มากเท่านั้น ซึ่งข้อมูลขององค์กรไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางการเงินหรือข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจะเป็นส่วนประกอบสำคัญที่องค์กรสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้เสีย

Freeman (1984) ได้ให้คำจำกัดความของทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียไว้ว่า “กลุ่มใดหรือบุคคลใดผู้ซึ่งสามารถที่จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อการกระทำของบริษัท” ผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทรวมถึง ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ลูกจ้าง ลูกค้า ผู้ขาย กลุ่มสาธารณชนที่ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน Freeman ได้มีการพัฒนาทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนของกิจการและเป็นโครงสร้างในการกำหนดนโยบายของบริษัท และตัวแบบความรับผิดชอบต่อสังคมในการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เสีย การวางแผนของบริษัทและโครงสร้างนโยบายธุรกิจตามแนวคิดผู้มีส่วนได้เสียจะเน้นที่การพัฒนาและการประเมินการตัดสินใจเกี่ยวกับกลยุทธ์ของบริษัทในการสนับสนุนให้บริษัทดำเนินธุรกิจต่อไป พฤติกรรมที่แตกต่างกันของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้ถูกนำมาพิจารณาในการวางแผนพัฒนากลยุทธ์ โดยบริหารจัดการทรัพยากรของกิจการและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเหมาะสมที่สุด

ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy Theory)

Lehtonen (2003) กล่าวว่า ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมายอาจจะอยู่ท่ามกลางทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์ของบริษัท ซึ่งเปรียบได้กับทฤษฎีความสัมพันธ์สาธารณะ (Public Relations Theories) โดยทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมายแตกแขนงมาจากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง และเกิดจากการตกลงของสังคมที่เปรียบเสมือนการให้สัญญาประชาคม

ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย คือ สมมติฐานที่ว่า การกระทำขององค์กรมีความถูกต้องและเหมาะสมภายในระบบโครงสร้างสังคม โดยเหตุผลเบื้องต้นในการสนับสนุนทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย คือ ปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการบริษัทเพื่อให้บริษัทมุ่งไปสู่กิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งทฤษฎีได้อธิบายถึงแรงกระตุ้นของฝ่ายจัดการในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและสังคม

Cormier and Gordon (2001) กล่าวว่า Legitimacy Theory มีรากฐานมาจากแนวคิดที่ว่าองค์กรนั้นมีสัญญาหรือข้อตกลงกับสังคม และองค์กรต้องทำสัญญาหรือข้อตกลงเหล่านั้นให้สำเร็จโดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมาย

Rousseau (1975) ได้สรุปไว้ว่า สัญญาที่เกี่ยวกับสังคมมีความสัมพันธ์กับผู้คนหรือองค์กรในการเข้าไปเพื่อยกระดับด้านสวัสดิการทั้งหมดในสังคม ซึ่งสัญญาเหล่านี้ใช้เป็นพื้นฐานในการรวมสิทธิพิเศษของสังคม เพื่อให้กลายเป็นสิ่งที่องค์กรจะต้องปฏิบัติ โดยองค์กรที่ประสบความสำเร็จตามข้อสัญญาจะนำมาสู่ความสอดคล้องและความเข้าใจกันระหว่างองค์กรและสังคม นอกจากนี้ยังได้มีการชี้แนะในสิ่งที่องค์กรสามารถปฏิบัติเพื่อให้การกระทำต่างๆ ขององค์กรนั้นชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการรักษาไว้ซึ่งความถูกต้องตามกฎหมายขององค์กร ซึ่งได้แก่

1. องค์กรสามารถจะปรับผลลัพธ์ เป้าหมาย และวิธีการในการปฏิบัติให้สอดคล้องเพื่อให้ได้ผลตามข้อกำหนดของความถูกต้องตามกฎหมาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. องค์กรต้องมีความพยายามในการติดต่อสื่อสาร ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติ ผลที่ได้รับ และมูลค่าขององค์กร

3. องค์กรต้องพยายามในการติดต่อสื่อสารอีกครั้งในการแสดงถึงสัญลักษณ์ คุณค่า หรือวัฒนธรรมขององค์กร ซึ่งมีพื้นฐานที่มั่นคงของความถูกต้องตามกฎหมาย ที่เกี่ยวกับสังคมขององค์กร รายงานทางการบัญชีและการเงินเป็นวิธีการที่แสดงให้เห็นถึงการติดต่อสื่อสารขององค์กรกับสังคมและผู้ถือหุ้นขององค์กร ซึ่งการติดต่อสื่อสารขององค์กรนั้นเป็น การแสดงถึงความรับผิดชอบที่องค์กรมีต่อสังคม และผู้ถือหุ้น โดยองค์กรต้องทำให้ถูกต้องตามกฎหมายด้วยหลายครั้งที่ Legitimacy Theory ถูกนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและการเปิดเผยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีและงบการเงิน

Davis (1973) อธิบายทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมายไว้ว่า หากธุรกิจต้องการที่จะรักษาบทบาทและอำนาจทางสังคม เขาจำเป็นที่จะต้องให้ในสิ่งที่สังคมต้องการ ซึ่งในที่นี้หมายถึงมาตรการในการรับผิดชอบ (Legitimacy Theory) โดยไม่ใช้อำนาจที่มีอยู่สนองตอบสังคมในทางเสียหาย อำนาจทางสังคมทำให้นักธุรกิจสามารถที่จะดำเนินงานต่อไปได้หากการกระทำของพวกเขามีการคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy Theory)

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองสามารถมองได้ว่าเป็นลัทธิแบบกรีกและโรมันโบราณ (Classical) หรือ ลัทธิชนชั้นกลาง (Bourgeois) โดยลัทธิแบบกรีกและโรมันโบราณ มีความขัดแย้งทางโครงสร้างความไม่ยุติธรรมและบทบาทของรัฐที่เป็นศูนย์กลางของการวิเคราะห์ ในทางตรงกันข้ามเศรษฐศาสตร์การเมืองของชนชั้นกลาง(Bourgeois Political Economy) จะใส่ใจในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มในการมีความเป็นอิสระซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของมวลมนุษย์ เช่น การต่อรองกันระหว่างบริษัทกับกลุ่มสิ่งแวดล้อม หรือระหว่างเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นกับรัฐ (Gray, Owen and Adams,1996)

Williams (1999) กล่าวถึง คำจำกัดความของ Political Economy Theory ว่าเป็นปฏิกิริยาระหว่างอำนาจและวัตถุประสงค์ของผู้ใช้อำนาจและระบบการแลกเปลี่ยนที่มีประสิทธิภาพ โดย Political Economy Theory ไม่ได้เป็นเฉพาะการแลกเปลี่ยนทางการตลาดเท่านั้น แต่เป็นการวิเคราะห์ถึงการแลกเปลี่ยนในทุกๆ โครงสร้างสถาบันที่มีการแลกเปลี่ยนเกิดขึ้น โดยอาจมีการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางสังคม เช่น กฎหมายของรัฐบาลและสิทธิทางด้านทรัพย์สิน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้รับการเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้วยอำนาจและเศรษฐกิจ นั่นคือระบบของการผลิตและแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ" และกล่าวว่า เศรษฐศาสตร์การเมืองของชนชั้นกลาง (Bourgeois Political Economy) ได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิเสรีนิยมสมัยใหม่ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการใช้ประโยชน์ในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้นในงานศึกษาที่เกี่ยวกับความสมัครใจในการเปิดเผยการบัญชีสิ่งแวดล้อมและสังคม และจากพื้นฐานดั้งเดิมของลัทธิเสรีนิยมแบบกรีกและโรมันโบราณ Political Economy Theory นั้นได้ถูกนำมาใช้ในการกำหนดลักษณะเฉพาะของการรวบรวมแนวความคิดจากความสำคัญที่เป็นรากฐาน เช่น เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุติธรรมทางสังคม และความกลมกลืนกันของชุมชน และเป็นที่ยอมรับว่าเศรษฐศาสตร์การเมืองของชนชั้นกลางได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของ สัญญาทางสังคม (Social Contract) ซึ่งเป็นการกระตุ้นความเชื่อมั่นที่มีอยู่ขององค์กรเพื่อการสนับสนุนสังคมโดยทั่วไป ถ้ารู้ว่ากิจกรรมเกี่ยวกับสังคมที่บริษัททำไม่เป็นที่ต้องการของสังคม เมื่อนั้นมีความเป็นไปได้ที่สังคมจะล้มเลิกการสนับสนุนบริษัทดังกล่าว ซึ่งการหลบเลี่ยงสถานการณ์เช่นนี้นั้นจะนำมาสู่การรักษาไว้ซึ่งตำแหน่งหรือสถานะทางสังคม และทำให้สามารถคาดเดาได้ถึง การบริหารจัดการที่อาจมีการให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัท สำหรับการอธิบายวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวกับความสมัครใจในการเปิดเผยการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมและสังคมซึ่ง Political Economy Theory นี้ได้ให้ความสำคัญกับผู้กระทำ (Actor) ไม่ว่าพวกเขาจะเป็นตัวบุคคล หรือองค์กร และนอกจากนี้ Political Economy Theory ยังพิจารณาจากบทบาทของรัฐบาลได้ด้วยเหมือนกัน ผู้ที่สนับสนุนคำกล่าวนี้ได้แสดงให้เห็นว่าการกระทำขององค์กรมีผลกระทบหรือรู้ว่ามีผลกระทบต่อชุมชนอย่างกว้างขวาง รัฐบาลอาจเข้ามาแทรกแซงเพื่อปกป้องให้เกิดความยุติธรรมต่อคนในชุมชน ซึ่งการแทรกแซงนั้นอาจเป็น การทำให้เกิดความเสียหายต่อผลประโยชน์และเป้าหมายของกิจการก็เป็นได้

จากทั้ง 3 ทฤษฎีที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ตามทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย องค์กรจะต้องแสดงให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบถึงภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่องค์กรจะต้องปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยองค์กรจะต้องแสดงให้สังคมและผู้มีส่วนได้เสียทราบถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรโดยการเปิดเผยข้อมูลในการดำเนินธุรกิจรวมถึงการมีความรับผิดชอบต่อสังคมให้สังคมได้ทราบ โดยจะต้องทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบ จึงเป็นไปตามทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนที่ต้องการจะลงทุนในองค์กรว่าองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปในสังคมได้และจะไม่เกิดความเสียหายกับเงินทุนที่นำไปลงทุนโดยจะได้รับผลตอบแทนจากเงินลงทุนที่ได้ลงทุนไปโดยไม่สูญหาย รวมทั้งเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับบุคคลทั่วไปทราบว่าองค์กรดำเนิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธุรกิจตามความรับผิดชอบต่อสังคม ช่วยลดแรงกดดันจากสังคม โดยผู้ลงทุนจะใช้ข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนมาใช้ในการประเมินมูลค่าหลักทรัพย์ ดังนั้นข้อมูลข่าวสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินมูลค่าหลักทรัพย์และการปรับตัวในราคาหลักทรัพย์ ซึ่งในปัจจุบันนักลงทุนส่วนใหญ่จะสนใจลงทุนกับองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะเชื่อว่าองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะให้ผลตอบแทนที่สูงและสามารถดำเนินธุรกิจในสังคมต่อไปได้

ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

The Corporate report (1975 อ้างใน มนตรี ช่วยชู ,2539) ได้ให้ความหมายของการบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมว่าเป็น“การรายงานถึงต้นทุนและผลประโยชน์(ซึ่งอาจจะสามารถหรืออาจจะไม่สามารถระบุจำนวนในรูปแบบของเงินตราได้)ที่เกิดจากกิจกรรมทางเศรษฐศาสตร์ที่ชุมชน ได้รับอย่างมีสาระสำคัญ ทั้งกลุ่มชุมชนใดชุมชนหนึ่งโดยเฉพาะหรือกลุ่มชุมชนโดยทั่วไป ซึ่งกลุ่มชุมชนที่ต้องรับภาระอันนี้ไม่ได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับหน่วยงานที่รายงาน”

Glynn, Perrin and Merphy (1998) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมในทำนองเดียวกันว่าคือ “การวัดและรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดจากการกระทำขององค์กรที่มีต่อสังคมโดยรวม ซึ่งข้อมูลอาจจะใช้ทั้งภายในและภายนอกบริษัทในการบริหารจัดการบริษัท และข้อมูลจะเป็นส่วนเพิ่มในการจัดเตรียมและรายงานที่นอกเหนือไปจากการรายงานแบบเดิม”

Gulthrie and Mathews (1985 อ้างใน Hackston and Miline ,1996) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า “ข้อมูลทางการเงินและไม่ใช่การเงินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำขององค์กรที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและสังคม โดยข้อมูลจะแสดงในรายงานประจำปีของบริษัท หรืออาจแยกแสดงเป็นรายงานทางสังคมต่างหาก”

สถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2551) ได้กล่าวไว้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หรือ บรรษัทภิบาล หมายถึง การดำเนินกิจการภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข คำว่ากิจกรรม ในความหมายข้างต้นนั้นได้หมายรวมถึง การคิด การพูด และการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กระทำซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ การวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการ และการดำเนินงานขององค์กร

กองบรรณาธิการประชาชาติธุรกิจ (2550: 7) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate Social Responsibility: CSR) ว่า เป็นการดำเนินกิจกรรม การวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการ และการดำเนินงานขององค์กรที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้ ที่หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กร ได้แก่ ลูกค้า คู่ค้า พนักงาน ชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่ และสังคมระดับไกลซึ่งหมายถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรในทางอ้อม ได้แก่ คู่แข่งทางธุรกิจ และประชาชนทั่วไป

มาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO Guidance Standard on Responsibility - ISO 26000) ได้กำหนดนิยามของความรับผิดชอบต่อสังคม “ ความรับผิดชอบขององค์กรต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการตัดสินใจและการดำเนินการต่างๆขององค์กรนั้นๆ ที่ทำอย่างโปร่งใสและการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมเพื่อส่งเสริมต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของสังคม ให้ความสำคัญต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับการปฏิบัติตามแนวทางของสากลและสามารถนำมาบูรณาการกับทั้งองค์กรได้

ความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

แนวคิดในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร จะมุ่งไปที่การสร้างให้องค์กรมีความดีที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนของกิจการ เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากหลักคุณธรรมทางศาสนา ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรจึงมิใช่เรื่องใหม่ เพียงแต่เพิ่งได้มีการบัญญัติคำนี้ขึ้นใช้ในวงการธุรกิจ เมื่อไม่กี่สิบปีที่ผ่านมานี้เอง (สถาบันไทยพัฒน์, 2551)

สำหรับในประเทศไทย แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ได้ถือกำเนิดขึ้นพร้อมกับการสถาปนาธุรกิจในสังคมไทยมาเป็นเวลายาวนาน ในรูปของการทำบุญ การบริจาคเพื่อการกุศล หรือการอาสาช่วยเหลืองานส่วนรวมที่เรียกว่าการลงแขก เป็นต้น เพียงแต่คนไทยยังมิได้เรียกกิจกรรมเหล่านี้ด้วยคำว่าความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

อย่างไรก็ดี กระแสความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในเมืองไทย ก็ได้ถูกจุดประกายขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ. 2549 และได้ถูกบรรจุเป็นแนวปฏิบัติที่ผนวกเข้ากับการดำเนินธุรกิจ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นอกเหนือไปจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมในรูปแบบที่อยู่นอกกระบวนการทางธุรกิจ เช่น การบริจาค หรือการอาสาช่วยเหลือสังคมเช่นที่ผ่านมา

ประเภทของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

การดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ มิได้จำกัดว่ากิจการที่กล่าวถึงจะต้องเป็นองค์กรหรือหน่วยงานที่อยู่ในภาคธุรกิจเท่านั้น ในอดีตที่ผ่านมา ภาครัฐเองก็ได้เคยตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งทำให้ส่วนราชการต่างๆ ต้องพัฒนาการปฏิบัติราชการโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

ดังนั้นต้องถือว่าส่วนราชการต่างๆ ก็ดี มีพันธกิจหลักในการบริหารกิจการบ้านเมืองด้วยความรับผิดชอบเป็นที่ตั้งอยู่แล้ว ทั้งยังเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการบริการสาธารณะแก่ประชาชนโดยไม่แสวงหาผลกำไร ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในภาครัฐจึงมิใช่เรื่องใหม่หรือหลักการบริหารบ้านเมืองแนวใหม่แต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องที่ข้าราชการทุกคนต้องตระหนักและสำนึกได้เองว่าตนเองมีบทบาท และความรับผิดชอบต่อสังคมในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ตลอดเวลา

เมื่อพิจารณาเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมตามบทบาทและความเกี่ยวข้องของหน่วยงานจะสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท

1. CSR-after-process อาจเรียกว่าเป็นกิจกรรมเพื่อสังคม ซึ่งหมายถึง การดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน ซึ่งโดยมากเป็นองค์กรธุรกิจที่แสวงหากำไร เพื่อสร้างให้เกิดประโยชน์แก่สังคมในด้านต่างๆ โดยกิจกรรมที่ดำเนินการนั้นมักแยกต่างหากจากการดำเนินธุรกิจที่เป็นกระบวนการหลักของกิจการและเกิดขึ้นภายหลัง เช่น การแก้ไขเยียวยาชุมชนที่ได้รับผลกระทบทางมลพิษจากการประกอบการ การแจกจ่ายสิ่งของช่วยบรรเทาสาธารณภัย การเป็นอาสาสมัครช่วยบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ซึ่งกิจกรรมเพื่อสังคมเหล่านี้มักเป็นกิจกรรมที่อยู่นอกเหนือเวลาทำงานตามปกติ

2. CSR-in-process ปัจจุบันเรียกว่าธุรกิจเพื่อสังคม ซึ่งหมายถึง การดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมที่อยู่ในกระบวนการทำงานหลักของกิจการ หรือเป็นการทำธุรกิจที่หากำไร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อย่างมีความรับผิดชอบ เช่น การป้องกันหรือกำจัดมลพิษในกระบวนการผลิตเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อชุมชน การผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามข้อกำหนดในฉลากผลิตภัณฑ์ การเปิดเผยข้อมูลผลิตภัณฑ์อย่างถูกต้องครบถ้วนต่อผู้บริโภค การชดเชยความเสียหายให้แก่ลูกค้าที่เกิดจากความผิดพลาดและความบกพร่องของพนักงาน ซึ่งการดำเนินความรับผิดชอบเหล่านี้ถือเป็นกิจกรรมที่อยู่ในเวลาทำงานปกติของกิจการ

3. CSR-as-process อาจเรียกว่าเป็นกิจการเพื่อสังคม เพื่อให้แตกต่างจากสองประเภทข้างต้นที่เป็นบทบาทขององค์กรธุรกิจโดยตรง กิจการในประเภทนี้ มักเป็นองค์กรที่ดำเนินงานโดยไม่แสวงหากำไรให้แก่ตนเอง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งเพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่สังคมในทุกกระบวนการของกิจการ ตัวอย่างของกิจการที่อาจจัดอยู่ในประเภทนี้ได้แก่ มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรประชาชน และส่วนราชการต่างๆ

อย่างไรก็ดี กิจการเพื่อสังคมในความหมายเต็มของ CSR-as-process นั้นมีข้อแตกต่างจากหน่วยงานที่เรียกตัวเองว่าองค์กรที่ไม่มีวัตถุประสงค์หากำไร ตรงที่หน่วยงานที่ไม่หากำไรอาจอยู่ในสภาพที่ไม่มีกำไรให้ทั้งแก่ตนเองและแก่สังคม อันเนื่องมาจากการขาดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ แต่สถานะของกิจการเพื่อสังคมนั้น เกิดจากการผสมผสานอุดมการณ์ในแบบนักพัฒนาสังคมเข้ากับการบริหารจัดการในแบบผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นการผนวกจุดแข็งระหว่างแผนงานของภาคประชาสังคมกับกระบวนการที่มีประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ ในอันที่จะสร้างให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม ขณะเดียวกันกิจการก็สามารถอยู่รอดได้ด้วยการพึ่งพาการดำเนินงานของตนเองแทนการสนับสนุนจากแห่งทุนภายนอกหรือได้รับการอุดหนุนจากภาษีของประชาชน เรียกว่าเป็นองค์กรที่หากำไรให้สังคม โดยที่เจ้าของกิจการเหล่านี้ มักเรียกตัวเองว่าผู้ประกอบการทางสังคม

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร มีหลากหลายแนวคิด ดังต่อไปนี้

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในศตวรรษที่ 20 ขณะที่บริษัทต่างๆ อยู่ภายใต้การแข่งขันกัน ทั้งในเรื่องของขนาดของกิจการที่ใหญ่หรืออำนาจการต่อรองที่มากกว่า อีกทั้งการดำเนินงานของธุรกิจที่ผูกขาดและไม่มีการแข่งขันกัน ทำให้มีหน่วยงานที่พยายามควบคุมอำนาจของบริษัทต่างๆ ด้วยการใช้กฎหมายที่ต่อต้านการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผูกขาดทางการค้า กฎข้อบังคับของธนาคารและกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ทำให้เกิดการต่อต้านทางสังคมจากนั้นมีผู้บริหารที่มองการณ์ไกลจำนวนไม่มากนักที่ได้บริหารกิจการ รวมถึงการมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยความสมัครใจ เพื่อผลประโยชน์ทางสังคมมากกว่าการมุ่งหวังกำไรเพียงอย่างเดียว ตัวอย่างของบริษัทที่เป็นผู้นำด้านสังคม ได้แก่ Andrew Carnegie ซึ่งเป็นบริษัทผลิตเหล็กที่มีการให้ทุนการศึกษา และบริจาคเงินให้แก่องค์กรการกุศล นอกจากนี้ Henry Ford ผู้ผลิตรถยนต์ได้พัฒนาโครงการต่างๆ ที่ตอบสนองกับความต้องการของพนักงานในด้านสุขภาพและสันทนาการจะเห็นได้ว่าบริษัทเหล่านี้มีความเชื่อว่าธุรกิจควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากการดำเนินงานด้วยการหวังผลกำไร (Lawrence and Weber, 2008)

แนวคิด Triple Bottom Line

แนวคิด Triple Bottom Line (TBL) มุ่งรายงานผลการดำเนินงานของธุรกิจ 3 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของธุรกิจ เป็นกลุ่มคำที่ John Elkington เผยแพร่ในปี 1994 และเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นในปี 1997 หลังจากที่เขาได้เขียนหนังสือ Cannibals with Forks: the Triple Bottom Line of 21st Century Business

Triple Bottom Line จะให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับกลุ่มคนภายนอก มากกว่ากลุ่มผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นกลุ่มคนภายในองค์กร หลัก TBL จะมุ่งเน้นไปที่ P ทั้ง 3 ตัว ประกอบด้วย

1. People เป็นการให้ความสำคัญกับทุนมนุษย์ ที่องค์กรต้องให้ความสนใจกับแรงงาน มีการจัดสรรผลประโยชน์แก่พนักงานด้วยความยุติธรรม มีชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมไม่ใช้แรงงานเด็ก รวมทั้งใส่ใจในเรื่องความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมในการทำงาน ดังนั้น บริษัทที่ยึดหลัก TBL จะต้องเข้าใจโครงสร้างสังคมที่พึ่งพาอาศัยกัน ต้องให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีขององค์กร

2. Planet เป็นทุนทางธรรมชาติ องค์กรจะต้องลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด มีการบำบัดมลภาวะให้มีมลพิษเหลือน้อยที่สุด อย่างน้อยก็ให้อยู่ตามเกณฑ์ข้อบังคับของกฎหมายที่ระบุไว้ ควรระมัดระวังในการใช้พลังงาน และให้ความสำคัญกับแนวคิด A Life Cycle Management (LCM) ซึ่งเป็นการจัดการวงจรชีวิตทั้งหมดของสินค้าและบริการขององค์กร เพื่อเพิ่มความยั่งยืนของการผลิตและบริโภคให้มากขึ้น ดังนั้น บริษัทที่เน้นในเรื่อง TBL จึงต้องไม่ผลิตสินค้าที่เป็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อันตรายหรือเป็นภัย เช่น อาวุธ สารพิษ และสารเคมี ซึ่งต้นทุนการกำจัดผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ เช่น แบตเตอรี่เก่าซึ่งจะต้องใช้จำนวนเงินที่สูงมาก

3. Profit โดยทั่วไปจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แต่ความจริงแล้ว แนวคิด TBL เป็นการให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นจากแนวคิดเดิมๆ ที่เน้นเฉพาะ Single Bottom Line ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและการเงิน ไปสู่แนวคิด Triple Bottom Line ที่เพิ่มความใส่ใจในเรื่องของการสร้างผลตอบแทนทางสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่กับเป้าหมายในเรื่องผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

อนันตชัย ยูรประถม ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน(SBDI) ได้กล่าวถึงแนวคิด Triple Bottom Line ว่ามีหลักการคล้ายกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน(Sustainable Development: SD) ซึ่งจะต้องคำนึงถึง 3 ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเมื่อไรก็ตามที่องค์กรต้องการให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ก็เลี่ยงไม่พ้นที่ต้องแสดงบทความรับผิดชอบต่อทั้ง 3 ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ ความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ คือ การรับผิดชอบต่อตนเองให้ตัวเองอยู่ได้ แล้วก็ให้เศรษฐกิจโดยรอบมาทำให้เศรษฐกิจของเราอยู่ได้ ส่วนความรับผิดชอบต่อสังคม จะมีทั้งสังคมภายในและสังคมภายนอก สังคมชุมชนที่ล้อมรอบตัวเราแล้วก็ดูแลสิ่งแวดล้อม เพราะสิ่งแวดล้อมก็จะกลายมาเป็นทรัพยากรที่จะมาเกื้อหนุนให้แก่องค์กร

ดังนั้นถ้าองค์กรจะอยู่ได้อย่างยั่งยืนก็ต้องมีเศรษฐกิจที่ดี สังคมยอมรับ และให้ความไว้วางใจที่จะสนับสนุน แล้วก็มีทรัพยากรธรรมชาติที่คอยเป็นเหมือนกับเสริมให้เราสามารถนำไปผลิต ซึ่งกล่าวได้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรเป็นเครื่องมือ หรือวิถีที่นำไปสู่ความยั่งยืนตามเป้าหมายขององค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ตามมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) ได้กำหนด มาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000: Social Responsibility) ขึ้น เพื่อเป็นมาตรฐานระหว่างประเทศที่ให้บริษัท องค์กร หน่วยงานและสถาบันทั่วโลก รวมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรได้มีแนวปฏิบัติ ที่คล้ายคลึงกันและเพิ่มความตระหนักและสร้างความเข้าใจในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม (กลุ่มงานมาตรฐานแรงงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระหว่างประเทศ, 2553) ซึ่งมาตรฐานฉบับดังกล่าวไม่ได้มีการบังคับใช้ แต่อยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจขององค์กรในการนำไปใช้ และไม่มีข้อกำหนดในการนำไปใช้ในการรับรอง (certification) หรือใช้ในการบังคับทางกฎหมาย หรือเพื่อการทำสัญญาใดๆ มาตรฐานฉบับนี้จะไม่ใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้า (non-tariff barriers to trade) หรือจะเปลี่ยนแปลงข้อบังคับทางกฎหมายใดๆ ขององค์กร

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO) จึงได้ส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ ในประเทศนำมาตรฐานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับการดำเนินธุรกิจโดยกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม มาตรฐานเลขที่ มอก.26000-2553 เพื่อให้องค์กรต่างๆ มีหลักปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นสากลยิ่งขึ้น

การมีความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น องค์กรควรที่จะคำนึงถึงหัวข้อหลัก (Core Subject) ต่างๆ 7 ด้าน ได้แก่ ธรรมาภิบาล, สิทธิมนุษยชน, การปฏิบัติด้านแรงงาน, สิ่งแวดล้อม, การปฏิบัติที่เป็นธรรม, ประเด็นของผู้บริโภคและการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาสังคม ดังนี้

หัวข้อหลักที่ 1 ธรรมาภิบาล (Organizational Governance)

หลักการและข้อพิจารณา

ธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการช่วยให้องค์กรมีความรับผิดอบต่อผลกระทบที่เกิดจากการตัดสินใจและการดำเนินการต่างๆ และยังช่วยให้เกิดการบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมให้เกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กรรวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ ที่องค์กรสัมพันธ์ด้วย

การกำกับดูแล (Governance) อย่างมีประสิทธิผล ควรมีพื้นฐานมาจากการที่ได้นำหลักการของความรับผิดชอบต่อสังคมมาพิจารณาร่วมกับการตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติ ซึ่งหลักการต่างๆ เหล่านี้ ประกอบด้วย

1. ความรับผิดชอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรควรมีความรับผิดชอบสำหรับผลกระทบจากองค์กรที่มีต่อสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น องค์กรควรยอมรับการถูกตรวจสอบอย่างละเอียดรวมทั้งยอมรับต่อภาระหน้าที่ในการตอบสนองต่อการถูกตรวจสอบอย่างละเอียด โดยความรับผิดชอบดังกล่าวเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและองค์กรในการตอบคำถามต่อกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ และรับผิดชอบต่อผลกระทบจากองค์กรที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะผลกระทบด้านลบที่มีนัยสำคัญ

2. ความโปร่งใส

องค์กรควรมีความโปร่งใสในการตัดสินใจและการดำเนินการต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยองค์กรควรมีการเปิดเผยอย่างชัดเจน ถูกต้อง ครบถ้วนรวมทั้งระดับในการชี้แจงที่มีการระบุถึงเหตุผลและมีความเพียงพอเกี่ยวกับนโยบาย การตัดสินใจและการดำเนินการต่างๆที่องค์กรรับผิดชอบรวมทั้งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่องค์กรทราบ

3. การปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม

พฤติกรรมขององค์กรควรอยู่บนพื้นฐานของการมีค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ความเท่าเทียมและความยุติธรรมทั้งคน สัตว์และสิ่งแวดล้อมซึ่งองค์กรควรส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมอย่างจริงจังโดยการบ่งชี้และการกำหนดคำนิยมและหลักการต่างๆ ขององค์กร การกำหนดและการสื่อสารเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม การให้ความสำคัญและดำเนินการในสถานการณ์ต่างๆที่พบว่ายังไม่มีการกำหนดกฎหมายและระเบียบต่างๆ การเคารพต่อสวัสดิภาพของสัตว์ หากมีผลกระทบต่อชีวิตและการคงอยู่ รวมทั้งการจัดสภาพที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงดู การเพาะพันธุ์ การผลิต การขนส่งและการใช้สัตว์

4. การเคารพต่อผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย

องค์กรควรเคารพ พิจารณาและตอบสนองต่อผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร โดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียและองค์กร การระบุผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรและการให้ความสำคัญและระมัดระวังเกี่ยวกับผลประโยชน์รวมทั้งสิทธิทางกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสียและตอบสนองต่อข้อกังวลต่างๆ ที่ได้แสดงไว้ เป็นต้น

5. การเคารพต่อหลักนิติธรรม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรควรยอมรับว่าการปฏิบัติตามหลักนิติธรรมหรือกฎหมายสูงสุดเป็นสิ่งที่บังคับให้ต้องทำซึ่งหลักนิติธรรมโดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีการเผยแพร่ต่อสาธารณะชน และมีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียมอย่างยุติธรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

6. การเคารพต่อการปฏิบัติตามแนวทางของสากล

องค์กรควรเคารพต่อการปฏิบัติตามแนวทางของสากล ในขณะที่ยังคงยึดมั่นกับหลักการของการเคารพต่อหลักนิติธรรม

7. การเคารพต่อสิทธิมนุษยชน

องค์กรควรเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และให้การยอมรับถึงความสำคัญและความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน โดยองค์กรควรเคารพและส่งเสริมสิทธิต่างๆที่ได้ระบุไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เคารพต่อความเป็นสากลของสิทธิต่างๆ และควรดำเนินการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งการเคารพในสิทธิมนุษยชน

หัวข้อหลักที่ 2 สิทธิมนุษยชน (Human rights)

สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงมีสืบเนื่องมาจากการเกิดมาเป็นมนุษย์ การยอมรับและการเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหลักนิติธรรม แนวคิดของความยุติธรรมและความเป็นธรรมทางสังคม ดังนั้น ภาครัฐมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเคารพ การปกป้องและเติมเต็มสิทธิมนุษยชน องค์กรก็มีความรับผิดชอบในการให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนซึ่งโอกาสขององค์กรในการสนับสนุนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนได้มากที่สุดจะอยู่ในการดำเนินการต่างๆขององค์กรเองนั่นรวมถึงลูกจ้าง ผู้ส่งมอบ เพื่อนร่วมประกอบธุรกิจและขยายออกไปยังสังคมอื่นๆ

ประเด็นที่ 2.1 การไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

- คำอธิบายของประเด็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรต่างๆ ควรมีความรับผิดชอบในการไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพื่อบ่งชี้ป้องกัน และดำเนินการกับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นแล้วหรือมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรเองหรือจากองค์กรอื่นที่องค์กรมีความสัมพันธ์ด้วย

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรดำเนินกระบวนการการไตร่ตรองอย่างรอบคอบให้เหมาะสมกับขนาดและสถานการณ์ต่างๆ นอกจากนั้น องค์กรควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- มีนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนที่ให้แนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินการภายในองค์กรและองค์กรอื่นๆที่มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับองค์กร
- วิธีการที่ใช้ในการประเมินกิจกรรมต่างๆ ในปัจจุบัน และที่จะมีการดำเนินการว่าอาจส่งผลต่อสิทธิมนุษยชนอย่างไรบ้าง
- วิธีการในการบูรณาการนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนทั่วองค์กร
- วิธีการในการติดตามผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น
- การดำเนินงานกับผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจและการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กร

ประเด็นที่ 2.2 สถานการณ์ความเสี่ยงของสิทธิมนุษยชน

- คำอธิบายของประเด็น

มีบางสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่องค์กรมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับความท้าทายและประเด็นข้อขัดแย้งต่างๆ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน รวมทั้งความเสี่ยงของการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่อาจรุนแรงยิ่งขึ้นซึ่งสถานการณ์ต่างๆ อาจรวมถึงความขัดแย้งหรือการไร้เสถียรภาพทางการเมืองอย่างรุนแรง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อาจจะสร้างผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่อทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมของการทุจริต เป็นต้น

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินงานภายใต้สภาพแวดล้อมต่างๆ เหล่านี้ องค์กรมักจะเผชิญกับการพิจารณา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัดสินใจที่ยากลำบากและมีความซับซ้อนว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป ดังนั้น องค์กรควรพิจารณาตัดสินใจบนความรับผิดชอบเบื้องต้นเกี่ยวกับการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และการสนับสนุนส่งเสริม และการปกป้องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยรวม ในการตอบสนองข้างต้น องค์กรควรพิจารณาแนวโน้มของผลกระทบที่อาจมีตามมาจากการดำเนินการของตนเพื่อให้สามารถบรรลุต่อวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการเคารพสิทธิมนุษยชนได้อย่างแท้จริง ในบางครั้ง สิ่งที่สำคัญยังรวมถึงการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมหรือไปสร้างปัญหาการละเมิดอื่นๆให้เกิดขึ้นด้วย นอกจากนี้ ความซับซ้อนของสถานการณ์ก็ไม่ควรถูกนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการดำเนินการใดๆ

ประเด็นที่ 2.3 การหลีกเลี่ยงการร่วมกระทำความผิด

- คำอธิบายของประเด็น

การร่วมกระทำความผิด มีความหมายทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย การกระทำที่ไม่มีกฎหมายกำหนด อาจหมายถึงองค์กรอาจได้รับการพิจารณาว่ามีการร่วมกระทำความผิด เมื่อองค์กรช่วยสนับสนุนให้เกิดการกระทำที่ไม่ถูกต้องกับองค์กรอื่นๆซึ่งไม่สอดคล้องหรือไม่ให้ความเคารพกับแนวปฏิบัติของสากลซึ่งองค์กรได้มีการไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้วว่าอาจจะนำมาซึ่งผลกระทบด้านลบต่อสังคม เศรษฐกิจ หรือสิ่งแวดล้อม องค์กรอาจได้รับการพิจารณาว่ามีการร่วมกระทำผิด หากองค์กรยังคงนิ่งเฉยหรือยังคงรับผลประโยชน์จากการกระทำที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว ซึ่งรูปแบบของการกระทำผิดแบ่งได้ 3 รูปแบบ คือ การร่วมกระทำความผิดโดยตรง การร่วมกระทำความผิดที่ได้ประโยชน์และการร่วมกระทำความผิดแบบเงียบ

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรทวนสอบว่ามีการเตรียมการด้านรักษาความปลอดภัยขององค์กรได้ให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสากล และมาตรฐานต่างๆสำหรับการบังคับใช้กฎหมาย บุคลากรด้านการรักษาความปลอดภัยควรได้รับการอบรมอย่างเพียงพอ รวมถึงการยึดมั่นต่อมาตรฐานของสิทธิมนุษยชนและข้อร้องเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานหรือบุคลากรด้านการรักษาความปลอดภัยควรได้รับการดำเนินการไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วม เข้าไปช่วยเหลือ หรือได้รับผลประโยชน์จากการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กระทำโดยกองกำลังรักษาความปลอดภัยของทางราชการ องค์กรไม่ควรจัดหาผลิตภัณฑ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หรือบริการให้กับหน่วยงานที่จะนำสิ่งเหล่านั้นไปละเมิดสิทธิมนุษยชน ไม่เข้าร่วมกับองค์กรที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

ประเด็นที่ 2.4 การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

- คำอธิบายของประเด็น

องค์กรควรกำหนดกลไกสำหรับบุคลใดๆ ในองค์กรที่เชื่อว่าตนเองถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนสามารถนำเรื่องนี้เสนอต่อองค์กรเพื่อทำการแก้ไขให้ถูกต้องและได้รับการชดเชยต่อไปซึ่งกลไกนี้ไม่ควรปิดกั้นความสามารถที่จะเข้าถึงช่องทางด้านกฎหมายต่างๆ ที่มีอยู่

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรจัดทำหรือมั่นใจว่ากลไกต่างๆ สำหรับแก้ไขปัญหาขององค์กรเหล่านี้ควรถูกต้องตามกฎหมาย สามารถเข้าถึงได้โดยการเผยแพร่ต่อสาธารณะ ขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ และกรอบเวลาควรเป็นไปอย่างชัดเจน กระบวนการต่างๆและผลลัพธ์ควรได้รับการเปิดเผยและโปร่งใส นอกจากนี้ผลลัพธ์และการแก้ไขปัญหาต่างๆควรเป็นไปตามมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน

ประเด็นที่ 2.5 การเลือกปฏิบัติและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

- คำอธิบายของประเด็น

การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และอย่างมีประสิทธิผลรวมทั้งการรวมตัวกันของทุกกลุ่มในสังคมและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสจะเป็นการให้และเป็นการเพิ่มโอกาสสำหรับทุกๆ องค์กรซึ่งสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสควรได้รับการดูแลเพิ่มเติมในรูปแบบของการป้องกันและการให้ความเคารพโดยองค์กร

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรให้ความระมัดระวังเพื่อมั่นใจว่าไม่มีการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับลูกจ้าง หุ้นส่วน ลูกค้า ผู้มีส่วนได้เสีย หรือบุคคลอื่นที่มีการติดต่อด้วยหรือสามารถได้รับผลกระทบจากองค์กร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเด็นที่ 2.6 สิทธิการเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

- คำอธิบายของประเด็น

สิทธิการเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง หมายรวมถึงสิทธิในการมีชีวิต สิทธิต่อชีวิตที่มีศักดิ์ศรี สิทธิในความเป็นอิสระจากการถูกทารุณกรรม สิทธิในความปลอดภัยส่วนบุคคลสิทธิในการครอบครองสินทรัพย์ เสรีภาพ และความซื่อสัตย์ในตัวบุคคลและสิทธิต่อกระบวนการทางกฎหมายที่ถูกต้องและการไต่สวนที่ยุติธรรม

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรเคารพสิทธิการเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของทุกปัจเจกชน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ อิสระในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก อิสระในการครอบครองสินทรัพย์ส่วนบุคคลหรือสมาคมต่างๆ อิสระในการแสวงหา ได้รับและการรวบรวมข้อมูลและแนวความคิดจากช่องทางต่างๆ โดยไร้ขอบเขต เป็นต้น

ประเด็นที่ 2.7 สิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

- คำอธิบายของประเด็น

ทุกคนล้วนเป็นสมาชิกของสังคมที่มีสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่จำเป็นสำหรับความมีเกียรติและการพัฒนา รวมถึงสิทธิในการศึกษา การทำงานและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม อิสรภาพในการเข้าร่วมสมาคม ระดับคุณภาพชีวิตที่ได้มาตรฐาน การดำรงชีวิตและการป้องกันทางสังคมที่จำเป็น การปฏิบัติทางศาสนาและวัฒนธรรมรวมถึงโอกาสในการเข้าร่วมโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพื่อให้มั่นใจว่ามีการกระทำที่ไม่ไปสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นการละเมิด ขัดขวางหรือกีดขวางการได้รับสิทธิต่างๆ ข้างต้น องค์กรที่มีความ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รับผิดชอบต่อสังคมสามารถสนับสนุนการเติมเต็มสิทธิต่างๆ โดยคำนึงถึงบทบาทและความสามารถของภาครัฐและองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนสิทธิต่างๆ เหล่านี้

ประเด็นที่ 2.8 หลักการพื้นฐานและสิทธิในการทำงาน

- คำอธิบายของประเด็น

สิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงานตามความหมายขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ประกอบด้วยความเป็นอิสระในการเข้าร่วมกลุ่ม สมาคมและการยอมรับของสิทธิในการเจรจาต่อรอง การกำจัดการบังคับใช้แรงงานทุกรูปแบบ การเลิกใช้แรงงานเด็กอย่างมีประสิทธิผล การกำจัดการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการจ้างงานและการประกอบอาชีพ

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรแต่ละแห่งควรมั่นใจว่าได้มีการให้ความสำคัญต่อเรื่องต่างๆ ได้แก่ สิทธิในการเข้าร่วมกลุ่มหรือสมาคมโดยไม่ต้องขออนุญาตล่วงหน้าตามข้อกำหนดขององค์กร องค์กรไม่ควรสนับสนุนหรือรับผลประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงาน การมีนโยบายด้านการจ้างงานที่มีความเท่าเทียมทางโอกาสและไม่มีการเลือกปฏิบัติและปฏิเสธการใช้แรงงานเด็กที่ไม่เป็นไปตามแนวทางสากล

หัวข้อหลักที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน (Labour practices)

การปฏิบัติด้านแรงงานขององค์กร จะหมายรวมถึง นโยบายและแนวทางปฏิบัติทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้ดำเนินการโดยองค์กรเองหรืองานที่เป็นการรับเหมาช่วง ซึ่งครอบคลุมถึงการสรรหา การเลื่อนระดับ ขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับวินัยและการร้องทุกข์ การเลิกจ้างงานและรวมถึงการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในด้านอื่นๆ ด้วย

ประเด็นที่ 3.1 การจ้างงานและความสัมพันธ์การจ้างงาน

- คำอธิบายของประเด็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อำนาจของคู่สัญญามีความไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้น ลูกจ้างจึงมีความต้องการเพิ่มการคุ้มครอง ไม่ว่าการทำงานจะอยู่ภายใต้ข้อตกลงการจ้างงาน หรือข้อตกลงด้านการค้า ทุกฝ่ายที่อยู่ในข้อตกลงควรรับรู้สิทธิและความรับผิดชอบของตน และมีทรัพยากรที่เหมาะสมในกรณีที่เงื่อนไขตามที่ระบุไว้ในข้อตกลงไม่ได้รับการปฏิบัติตาม

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรมีนโยบายเพื่อปฏิบัติเกี่ยวกับการจ้างงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ องค์กรควรตระหนักถึงความสำคัญของการจ้างงานแบบมั่นคงเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้งานแบบชั่วคราว องค์กรควรมั่นใจถึงโอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับคนงานทุกคนและไม่เลือกปฏิบัติทั้งทางตรงหรือทางอ้อม องค์กรไม่ควรหาช่องทางเพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบของนายจ้างโดยการปิดบังความสัมพันธ์การจ้างงานภายใต้กฎหมาย องค์กรควรปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัวของคนงาน เป็นต้น

ประเด็นที่ 3.2 สถานภาพการทำงานและการคุ้มครองทางสังคม

- คำอธิบายของประเด็น

สภาพการทำงาน เช่น ค่าจ้าง ช่วงเวลาพักผ่อน สวัสดิการต่างๆ มีผลกระทบอย่างมากต่อคุณภาพชีวิตของคนงานและครอบครัว รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ การคุ้มครองทางสังคมก็มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองเกียรติยศของมนุษย์และก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความยุติธรรมและความเป็นธรรมในสังคม

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรมีนโยบายเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานและสร้างการคุ้มครองทางสังคม เช่น องค์กรควรมั่นใจว่าสภาพการทำงานเป็นไปตามกฎหมายภายในประเทศและสอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้ององค์กรควรจัดสภาพการทำงานที่ดีให้ลูกจ้าง องค์กรควรจ่ายค่าจ้างที่เท่ากันสำหรับงานที่มีคุณค่าเท่ากัน องค์กรควรเคารพสิทธิของคนงานเกี่ยวกับชั่วโมงทำงานปกติหรือตามที่ได้มีการตกลงกันโดยองค์กรควรจัดให้มีวัดหยุดประจำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สัปดาห์และการหยุดพักผ่อนประจำปีโดยได้รับค่าจ้าง องค์กรควรเคารพต่อความรับผิดชอบต่อคนงานที่มีต่อครอบครัว เป็นต้น

ประเด็นที่ 3.3 สังคมเสวนา

- คำอธิบายของประเด็น

การสานเสวนา หมายถึง การเจรจาต่อรอง การปรึกษาหารือ หรือการแลกเปลี่ยนสารสนเทศในทุกๆรูปแบบระหว่างหรือท่ามกลางตัวแทนจากภาครัฐ นายจ้างและคนงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ร่วมกันในด้านเศรษฐกิจและข้อกังวลต่างๆด้านสังคมโดยฝ่ายตัวแทนคู่เจรจาที่เป็นอิสระต่อกัน สังคมเสวนาช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและหลักการประชาธิปไตยในที่ทำงาน สร้างความเข้าใจระหว่างองค์กรและคนงานรวมทั้งลดข้อพิพาทด้านอุตสาหกรรม

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรยอมรับความสำคัญของการทำสังคมเสวนา เคารพสิทธิและไม่ขัดขวาง ข่มขู่คนงานในการจัดตั้งหรือการรวมกลุ่มในองค์กรของตนเพื่อให้ได้ผลประโยชน์หรือการเจรจาที่ดีขึ้น องค์กรควรจัดให้มีตัวแทนของคนงานที่สามารถเข้าถึงผู้มีอำนาจตัดสินใจขององค์กร สถานที่ทำงาน คนงานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินบทบาทของตัวแทน

ประเด็นที่ 3.4 สุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน

- คำอธิบายของประเด็น

สุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งความเป็นอยู่ทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคมของคนงานให้อยู่ในระดับที่สูงสุด นอกจากนี้ ยังเกี่ยวข้องกับการป้องกันสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน การป้องกันคนงานจากความเสี่ยงต่อสุขภาพและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานตามความต้องการทั้งร่างกายและทางใจของคนงาน

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อการรักษาสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน องค์กรควรดำเนินการดังต่อไปนี้ องค์กรควรทำความเข้าใจและประยุกต์ใช้หลักการต่างๆของการจัดการด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยที่รวมถึงการควบคุมตามขั้นลำดับ องค์กรควรจัดหาอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยที่จำเป็น รวมถึงอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลเพื่อการป้องกันการบาดเจ็บ โรคและอุบัติเหตุจากการทำงาน จัดให้มีการคุ้มครองด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยอย่างเท่าเทียมสำหรับคนงานนอกเวลา คนงานชั่วคราวรวมถึงคนงานรับเหมาช่วง องค์กรควรจัดให้มีการอบรมสำหรับบุคลากรทุกคนในทุกๆ หัวข้อที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ประเด็นที่ 3.5 การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรมในสถานที่ปฏิบัติงาน

- คำอธิบายของประเด็น

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการในการเพิ่มทางเลือกให้กับบุคลากรในการพัฒนาศักยภาพและการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะทำให้คนงานมีชีวิตที่ยืนยาวและสุขภาพที่ดี

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรจัดให้คนงานทุกคนสามารถเข้าถึงการพัฒนาทักษะ การฝึกอบรมและการฝึกงาน รวมทั้งโอกาสในความก้าวหน้าของอาชีพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ

หัวข้อหลักที่ 4 สิ่งแวดล้อม (The environment)

ผลกระทบต่างๆ จากการดำเนินงานขององค์กรล้วนมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การลดผลกระทบต่างๆ นั้น องค์กรควรนำแนวคิดเชิงบูรณาการโดยมีการพิจารณาถึงปัญหาต่างๆที่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมมาประกอบการตัดสินใจและการดำเนินการต่างๆขององค์กร

ประเด็นที่ 4.1 การป้องกันมลพิษ

- คำอธิบายของประเด็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรสามารถปรับปรุงสมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อมได้ด้วยการป้องกันมลพิษ ที่รวมถึงการปล่อยมลพิษสู่อากาศ การปล่อยมลพิษลงสู่แหล่งน้ำ การจัดการกากของเสีย การใช้และการกำจัดสารพิษและสารเคมีอันตรายและรูปแบบของมลพิษอื่นๆ

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

เพื่อการปรับปรุงการป้องกันการเกิดมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ องค์กรควรมีมาตรการรองรับดังนี้

- ชี้บ่งลักษณะและผลกระทบของสิ่งแวดล้อมโดยรอบที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจและดำเนินการขององค์กร

- ดำเนินมาตรการต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันการเกิดมลพิษและกากของเสีย

- ประสานงานกับชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการปล่อยมลพิษและกากของเสียที่เกิดขึ้นจริงลี่อาจจะเกิดขึ้น รวมทั้งความเสี่ยงต่างๆต่อสุขภาพ รวมทั้งมาตรการบรรเทาต่างๆ

- เปิดเผยต่อสาธารณะเกี่ยวกับปริมาณและประเภทของสารพิษและสารเคมีอันตรายที่เกี่ยวข้องและมีนัยสำคัญที่ถูกนำมาใช้และถูกปล่อยออกมา รวมทั้งให้ทราบถึงความเสี่ยงต่างๆต่อสุขภาพของมนุษย์

- การดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุด้านสิ่งแวดล้อม

ประเด็นที่ 4.2 การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

- คำอธิบายของประเด็น

เพื่อให้มั่นใจว่าในอนาคตจะยังมีทรัพยากรอยู่อย่างเพียงพอ ดังนั้น รูปแบบและปริมาณการบริโภคและการผลิตในขณะนี้จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ต่อไป โดยการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์น้ำ การใช้และการเข้าถึงน้ำ การมีประสิทธิภาพในการใช้วัสดุและการมีข้อกำหนดของผลิตภัณฑ์ให้ใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรควรบ่งชี้แหล่งกำเนิดของพลังงาน น้ำและทรัพยากรอื่นๆที่มีนัยสำคัญองค์กรควรนำมาตรการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมาปฏิบัติ เพื่อลดการใช้ทรัพยากร องค์กรควรเติมเต็มหรือทดแทนทรัพยากรที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ด้วยแหล่งต่างๆที่เป็นทางเลือก องค์กรควรใช้วัสดุที่เป็นการนำกลับมาใช้ใหม่ และนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ประเด็นที่ 4.3 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดผลกระทบและการปรับตัว

- คำอธิบายของประเด็น

ทุกองค์กรต่างมีส่วนร่วมรับผิดชอบสำหรับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก(ทั้งทางตรงและทางอ้อม) และมีส่วนได้รับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาในทางใดทางหนึ่งองค์กรมีความเกี่ยวพันทั้งในแง่ของการปรับลดก๊าซเรือนกระจก และการวางแผนสำหรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังมีความเกี่ยวพันทางสังคมทั้งในแง่ของผลกระทบต่อสุขภาพ ความอุดมสมบูรณ์และสิทธิมนุษยชน

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

เพื่อบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่างๆ องค์กรควรบ่งชี้แหล่งกำเนิด ตรวจวัด บันทึกและรายงานถึงการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มีนัยสำคัญ โดยใช้มาตรฐานวิธีการที่ได้รับการยอมรับ องค์กรควรป้องกันหรือลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ประเด็นที่ 4.4 การปกป้องสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพและการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

- คำอธิบายของประเด็น

กิจกรรมของมนุษย์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศอย่างรวดเร็วและเป็นบริเวณกว้างซึ่งส่งผลกระทบต่อความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและสภาพแวดล้อมใกล้เคียง

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรควรให้ความสำคัญต่อการหลีกเลี่ยงความสูญเสียของระบบนิเวศตามธรรมชาติเป็นอันดับแรกและให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูระบบนิเวศเป็นอันดับที่สอง หลีกเลี่ยงแนวทางต่างๆ อันเป็นการคุกคามต่อความอยู่รอดหรือการนำไปสู่การสูญพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่างๆนอกจากนี้ องค์กรควรวางแผน ออกแบบและปฏิบัติงานต่างๆที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

หัวข้อหลักที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม (Fair operating practices)

ประเด็นต่างๆ ของการปฏิบัติที่เป็นธรรม เกิดขึ้นในเรื่องที่เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ การแข่งขันอย่างยุติธรรม การปฏิบัติอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ และการเคารพในทรัพย์สิน

ประเด็นที่ 5.1 การต่อต้านการทุจริต

- คำอธิบายของประเด็น

การทุจริต คือ การใช้อำนาจในการดำเนินงานในทางที่ผิดเพื่อประโยชน์ส่วนตน การทุจริตเป็นสิ่งบ่อนทำลายประสิทธิผลและชื่อเสียงเกี่ยวกับจริยธรรมขององค์กร และทำให้มีแนวโน้มการก่ออาชญากรรมรวมทั้งการขัดขวางงานที่เกี่ยวกับพลเมืองและการบริการงานขององค์กร

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

เพื่อป้องกันการทุจริต องค์กรควรชี้บ่งความเสี่ยงต่างๆ ของการทุจริต รวมทั้งประยุกต์ใช้ ปรับปรุงนโยบายและวิธีการปฏิบัติต่างๆในการต่อต้านการทุจริตและการข่มขู่บังคับมั่นใจว่าการจ่ายค่าตอบแทนให้ลูกจ้างและตัวแทนต่างๆ ขององค์กรเป็นไปอย่างเหมาะสม องค์กรควรจัดทำและรักษาไว้ซึ่งระบบที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการกับการทุจริต

ประเด็นที่ 5.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ

- คำอธิบายของประเด็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรสามารถสนับสนุนกระบวนการทางการเมืองสาธารณะ และการสนับสนุนการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม องค์กรควรห้ามการใช้อิทธิพลที่ไม่ถูกต้องและการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมต่างๆ เช่น การโยกย้าย การข่มขู่ และการบีบบังคับที่สามารถทำลายกระบวนการทางการเมืองสาธารณะดังกล่าว

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรฝึกอบรมลูกจ้างและตัวแทนต่างๆ ขององค์กร และยกระดับของความตระหนักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและช่วยสนับสนุนทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ องค์กรควรมีความโปร่งใสเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินการต่างๆขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการโน้มน้าว ชักจูง สนับสุนนและการมีส่วนร่วมทางการเมือง องค์กรควรหลีกเลี่ยงการสนับสนุนทางการเมืองที่จะพยายามเข้าควบคุม หรืออาจจะมีผลทำให้รับรู้ถึงความพยายามที่ไม่เหมาะสมทางการเมือง

ประเด็นที่ 5.3 การแข่งขันอย่างเป็นธรรม

- คำอธิบายของประเด็น

การแข่งขันที่เป็นธรรมและเปิดกว้างมีส่วนกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมและเกิดประสิทธิภาพ ลดค่าใช้จ่ายของสินค้าและบริการ ในระยะยาวจะช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม องค์กรควรดำเนินกิจกรรมต่างๆขององค์กรที่สอดคล้องกับกฎหมายและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านกฎหมายอย่างเหมาะสม สนับสนุนแนวปฏิบัติด้านการต่อต้านการผูกขาดและการทุ่มตลาด รวมทั้งนโยบายสาธารณะที่สงเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ องค์กรควรกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานและการปกป้องอื่นๆเพื่อป้องกันการเข้าร่วมหรือการสมรู้ร่วมคิดในพฤติกรรมการต่อต้านการแข่งขัน

ประเด็นที่ 5.4 การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมในห่วงโซ่แห่งคุณค่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- คำอธิบายของประเด็น

องค์กรสามารถใช้อิทธิพลกับองค์กรอื่นๆ โดยผ่านการตัดสินใจต่างๆ ในการจัดหาและการจัดซื้อขององค์กรซึ่งองค์กรควรพิจารณาผลกระทบต่างๆที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจในการจัดหาและการจัดซื้อจากองค์กรอื่นๆ

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมในห่วงโซ่แห่งคุณค่า องค์กรควรมีการทำสัญญาในนโยบายและวิธีปฏิบัติในการจัดซื้อเพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ต่างๆด้านความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงเฝ้าติดตามองค์กรอื่นๆที่มีความสัมพันธ์ด้วยในมุมมองของการป้องกันการละเลยต่อความมุ่งมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรเหล่านั้น

ประเด็นที่ 5.5 การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน

- คำอธิบายของประเด็น

สิทธิในทรัพย์สินครอบคลุมถึงทรัพย์สินทางกายภาพและทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงผลประโยชน์ในที่ดินและสินทรัพย์ทางกายภาพอื่นๆ

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรปฏิบัติตามนโยบายและวิธีปฏิบัติต่างๆ ที่ส่งเสริมการเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน ไม่เข้าร่วมในกิจกรรต่างๆที่เป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สิน รวมทั้งการใช้ที่ผิดไปจากอำนาจการครอบครอง การปลอมแปลงและการละเมิดลิขสิทธิ์

หัวข้อหลักที่ 6 ประเด็นของผู้บริโภค (Consumer issues)

องค์กรต่างๆ ที่นำเสนอผลิตภัณฑ์และการบริโภคต่อผู้บริโภค และลูกค้าต่างๆ ย่อมมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคและลูกค้าเหล่านั้น โดยความรับผิดชอบต่างๆ ประกอบด้วย การให้ความรู้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และสารสนเทศที่ถูกต้อง มีการใช้สารสนเทศและกระบวนการในการทำข้อตกลงที่มีความยุติธรรม โปร่งใสและการออกแบบผลิตภัณฑ์และบริหารต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงได้จากทุกภาคส่วน

ประเด็นที่ 6.1 การตลาดที่เป็นธรรม สารสนเทศที่เป็นจริงและไม่เบี่ยงเบนและการปฏิบัติตามข้อตกลงที่เป็นธรรม

- คำอธิบายของประเด็น

การตลาดที่เป็นธรรม สารสนเทศที่เป็นจริงและไม่เบี่ยงเบนและการปฏิบัติตามข้อตกลงที่เป็นธรรมเป็นการให้สารสนเทศเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการในรูปแบบที่ผู้บริโภคสามารถเข้าใจได้ ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคทำการตัดสินใจและเปรียบเทียบคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์และบริการที่มีความแตกต่างกันได้

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

ในการสื่อสารกับผู้บริโภค องค์กรควรแบ่งบันข้อมูลที่โปร่งใสซึ่งจะทำให้เกิดการเข้าถึงและการเปรียบเทียบตัวเลือกโดยผู้บริโภคที่ง่ายขึ้น มีการเปิดเผยราคารวมสุทธิและภาษีและเงื่อนไขของผลิตภัณฑ์และบริการและค่าจัดส่งให้ละเอียด มีการทำสัญญาที่ชัดเจน องค์กรไม่ควรเข้าร่วมการปฏิบัติใดๆที่หลอกหลวง ทำให้เข้าใจผิด ฉ้อโกงหรือไม่เป็นธรรม ไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือซึ่งรวมไปถึงการละเลยในการแจ้งสารสนเทศที่สำคัญ

ประเด็นที่ 6.2 การคุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค

- คำอธิบายของประเด็น

การคุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค เกี่ยวข้องกับการจัดหาผลิตภัณฑ์และบริการที่ปลอดภัยและไม่มีความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้อันอาจก่อให้เกิดอันตรายเมื่อถูกนำไปใช้งานหรือบริโภคซึ่งรวมถึงกลไกการถอนและเรียกคืนผลิตภัณฑ์ด้วย

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในการการคุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค องค์กรควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส (และให้ความสำคัญกับเด็ก) ที่ไม่สามารถที่จะทราบถึงหรือประเมินถึงอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น องค์กรควรออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความเสี่ยงทั้งในด้านกระบวนการผลิตจนถึงวิธีใช้งานให้น้อยที่สุด หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีที่ก่อให้เกิดอันตราย องค์กรควรให้ข้อมูลด้านความปลอดภัยที่สำคัญแก่ผู้บริโภค โดยใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลหรือร่วมกับข้อความ

ประเด็นที่ 6.3 การบริโภคอย่างยั่งยืน

- คำอธิบายของประเด็น

การบริโภคอย่างยั่งยืน คือ การบริโภคผลิตภัณฑ์และทรัพยากรต่างๆ ด้วยอัตราที่สอดรับกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

เพื่อสนับสนุนการบริโภคอย่างยั่งยืน องค์กรควรสนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับอำนาจของผู้บริโภคเพื่อให้เข้าใจถึงผลกระทบในการเลือกผลิตภัณฑ์และบริการ มีการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ง่ายต่อการใช้งานที่นำกลับมาใช้หรือซ่อมแซมได้ใหม่ มีการให้สารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือทางวิทยาศาสตร์และสารสนเทศที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ

ประเด็นที่ 6.4 การบริการ การสนับสนุนและการยุติข้อร้องเรียนและข้อโต้แย้งแก่ผู้บริโภค

- คำอธิบายของประเด็น

การบริการ การสนับสนุนและการยุติข้อร้องเรียนและข้อโต้แย้งแก่ผู้บริโภคล้วนเป็นกลไกที่องค์กรนำมาใช้เพื่อดำเนินการกับความต้องการของผู้บริโภคภายหลังจากที่ได้ขายหรือส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการให้ผู้บริโภคไปแล้ว

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรควรกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการร้องเรียนของผู้บริโภค โดยการเสนอทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค การรับคืนสินค้าภายในเวลาที่กำหนดหรือการแก้ไขด้วยวิธีอื่นๆ อย่างเหมาะสม มีการทบทวนข้อร้องเรียนและปรับปรุงแนวปฏิบัติในการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนต่างๆ นอกจากนี้ องค์กรควรเลือกใช้วิธีการยุติข้อขัดแย้ง และการแก้ไขข้อขัดแย้ง และกระบวนการชดเชยตามมาตรฐานของประเทศหรือสากลและไม่เรียกร้องให้ผู้บริโภคยกเลิกสิทธิการทางสิทธิในการขอความช่วยเหลือตามกฎหมาย

ประเด็นที่ 6.5 การปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค

- คำอธิบายของประเด็น

การปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค มีจุดมุ่งหวังเพื่อรักษาสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภคโดยการจำกัดเกี่ยวกับประเภทของข้อมูลที่ต้องการรวบรวม และวิธีการในการได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการดังกล่าว

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล และป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล องค์กรควรระบุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล องค์กรควรแจ้งให้ทราบและได้รับความยินยอมจากผู้บริโภคก่อนทุกครั้ง องค์กรควรเปิดเผยแนวปฏิบัติและนโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิธีการในการจัดเก็บ ลักษณะและการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล นอกจากนี้ยังเปิดเผยควรตัวตนและสถานทีปฏิบัติงานปกติของบุคคลที่ทำหน้าที่ในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลในองค์กรด้วย

ประเด็นที่ 6.6 การเข้าถึงบริการที่จำเป็น

- คำอธิบายของประเด็น

แม้ความต้องการขั้นพื้นฐานจะได้รับการตอบสนองแล้ว แต่สิทธิในการได้รับบริการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและการสื่อสารอาจยังไม่ได้รับอย่างเต็มที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรที่ให้บริการต่างๆ ที่มีความจำเป็น ควรกำหนดค่าบริการและค่าธรรมเนียมรวมทั้งเสนอการจัดเก็บภาษีที่จะนำไปชดเชยให้ผู้ที่มีความต้องการ มีการให้โอกาสแก่ผู้บริโภคหรือกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่ได้ชำระค่าบริการในการมาชำระค่าบริการในเวลาที่เหมาะสม มีการบำรุงรักษาและยกระดับการให้บริการขององค์กรเพื่อป้องกันการหยุดชะงักของการบริการ

ประเด็นที่ 6.7 การให้ความรู้และการสร้างความตระหนัก

- คำอธิบายของประเด็น

ข้อริเริ่มต่างๆ ที่เกี่ยวกับการให้ความรู้และการสร้างความตระหนัก สามารถช่วยให้ผู้บริโภคได้รู้ถึงสิทธิและความรับผิดชอบต่างๆของตนเอง ทำให้สามารถแสดงบทบาทและการตัดสินใจซื้ออย่างฉลาด และมีการบริโภคอย่างรับผิดชอบ

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

การให้ความรู้แก่ผู้บริโภค หากเป็นไปได้ องค์กรควรระบุถึงสุขภาพและความปลอดภัย รวมถึงอันตรายต่างๆ ของผลิตภัณฑ์ การแสดงฉลากผลิตภัณฑ์และบริการ รวมทั้งสารสนเทศที่จัดเตรียมไว้ในคู่มือและวิธีการใช้งานต่างๆ การแสดงสารสนเทศเกี่ยวกับความเสี่ยงต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้งาน สารสนเทศทางการเงินและการลงทุนในผลิตภัณฑ์และบริการ และการระบุถึงการปกป้องสิ่งแวดล้อม

หัวข้อหลักที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาสังคม (Community involvement and development)

การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการดำเนินการที่มากกว่าการบ่งชี้และการสานสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการต่างๆขององค์กร แต่จะรวมไปถึงการสนับสนุนและการสร้างความสัมพันธ์ภายในชุมชนด้วย

ประเด็นที่ 7.1 การมีส่วนร่วมของชุมชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- คำอธิบายของประเด็น

การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นวิธีการขยายงานเชิงรุกออกไปสู่ชุมชนขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ การสร้างความสัมพันธ์ภายในลักษณะหุ้นส่วนกับองค์กรท้องถิ่นต่างๆ รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียด้วย

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรร่วมปรึกษาหารือกับตัวแทนของชุมชนในการพิจารณาลำดับความสำคัญสำหรับการลงทุนด้านสังคมและกิจกรรมต่างๆของการพัฒนาชุมชน รวมถึงการทำความคุ้นเคยกับชุมชนต่างๆ เกี่ยวกับข้อตกลงและเงื่อนไขของการพัฒนาที่อาจมีผลกระทบต่อชุมชนด้วย

ประเด็นที่7.2 การศึกษาและวัฒนธรรม

- คำอธิบายของประเด็น

การศึกษาและวัฒนธรรมล้วนเป็นพื้นฐานการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในการอนุรักษ์ชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและการส่งเสริมการศึกษาจะสร้างผลกระทบที่ดีในการอยู่ร่วมกันของสังคมและการพัฒนาสังคม

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในทุกๆ ระดับและสารสัมพันธ์ในการดำเนินการต่างๆเพื่อปรับปรุงคุณภาพและการเข้าถึงการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนเด็กให้ได้รับการศึกษาอย่างเป็นทางการและไม่สนับสนุนในการกีดกนที่จะไม่ให้เด็กได้รับการศึกษา และองค์กรควรสนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรมตามความเหมาะสม

ประเด็นที่ 7.3 การสร้างการจ้างงานและการพัฒนาทักษะ

- คำอธิบายของประเด็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในการสร้างการจ้างงาน นายจ้างควรพิจารณาถึงแนวทางเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติด้านแรงงานประกอบด้วย ส่วนการพัฒนาทักษะเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นในการส่งเสริมการจ้างงาน และช่วยประชาชนในการได้งานที่มีสภาพการทำงาน มีผลผลิตที่ดีและมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการตัดสินใจลงทุนขององค์กรในการสร้างการจ้างงานและการลงทุนต่างๆ โดยตรงที่จะช่วยบรรเทาความยากจนและผลกระทบของการเลือกใช้เทคโนโลยีที่ช่วยให้เกิดโอกาสในการจ้างงานมากที่สุด และองค์กรควรให้ความใส่ใจเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานและขีดความสามารถ

ประเด็นที่ 7.4 การพัฒนาและการเข้าถึงเทคโนโลยี

- คำอธิบายของประเด็น

องค์กรต่างๆ สามารถช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่ โดยการให้ความรู้ ทักษะและเทคโนโลยีที่มีความเชียวชาญเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการแพร่กระจายของเทคโนโลยี

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรพิจารณาถึงความช่วยเหลือสนับสนุนในการพัฒนาสร้างนวัตกรรมของเทคโนโลยีซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาประเด็นต่างๆ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อในชุมชนท้องถิ่น องค์กรควรสานสัมพันธ์ในความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยหรือห้องปฏิบัติการวิจัยเพื่อทำให้การพิจารณาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า

ประเด็นที่ 7.5 การสร้างความมั่นคั่งและรายได้

- คำอธิบายของประเด็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรต่างๆสามารถช่วยสร้างบรรยากาศที่จะทำให้ผู้ประกอบการใหม่สามารถประสบความสำเร็จและนำผลประโยชน์ในระยะยาวมาสู่ชุมชน ซึ่งสามารถส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างความมั่นคั่งและรายได้โดยผ่านโปรแกรมต่างๆของผู้ประกอบการใหม่ การพัฒนาผู้ส่งมอบในท้องถิ่นและการจ้างงานสมาชิกในชุมชน

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรพิจารณาถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในการเข้าไปหรือออกมาจากชุมชน รวมทั้งผลกระทบของทรัพยากรพื้นฐานต่างๆที่จำเป็นต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน องค์กรควรพิจารณาให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ส่งมอบสินค้าและบริการต่างๆที่มีในท้องถิ่นและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาผู้ส่งมอบท้องถิ่นเท่าที่จะทำได้และองค์กรควรพิจารณาในการริเริ่มงานต่างๆ ที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับความสามารถและโอกาสสำหรับผู้ส่งมอบท้องถิ่นเพื่อที่จะสนับสนุนห่วงโซ่แห่งคุณค่าและความสนใจเป็นพิเศษต่อกลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่างๆในชุมชน

ประเด็นที่ 7.6 สุขภาพ

- คำอธิบายของประเด็น

ภัยคุกคามต่างๆต่อสุขภาพสามารถสร้างผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสังคมและทำให้การพัฒนาเกิดการหยุดชะงักได้

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรแสวงหาวิธีเพื่อลดหรือขจัดผลกระทบด้านสุขภาพอันเกิดจากกระบวนการผลิต ผลิภัณฑ์หรือการบริการขององค์กร และองค์กรควรสนับสนุนการมีสุขภาพที่ดีเพิ่มความตระหนักเกี่ยวกับภัยคุกคามต่อสุขภาพและสนับสนุนการเข้าถึงบริการสุขภาพพื้นฐานที่จำเป็น

ประเด็นที่ 7.7 การลงทุนด้านสังคม

- คำอธิบายของประเด็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การลงทุนด้านสังคมขององค์กรต่างๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงประเด็นต่างๆด้านสังคมต่อสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชนซึ่งอาจลงทุนในรูปแบบของการศึกษา การฝึกอบรม วัฒนธรรม การดูแลสุขภาพหรือกิจกรรมอื่นๆที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม

- การดำเนินการและความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง

องค์กรควรคำนึงถึงการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในการวางแผนโครงการลงทุนทางสังคมซึ่งการดำเนินงานต่างๆควรเปิกโอกาสให้คนในชุมชนเพื่อที่จะสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น มีการรายงานต่อชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรรวมถึงการเป็นพันธมิตรกับองค์กรต่างๆทั้งภาคราชการ ภาคธุรกิจหรือองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อทำให้เกิดการรวมพลังอย่างเต็มที่

แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทนหลักทรัพย์

การศึกษาผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในหุ้นสามัญในปัจจุบันนั้นมีการลงทุนในหลักทรัพย์หลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทให้ผลตอบแทนที่แตกต่างกันออกไป แนวคิดที่ใช้ในการคำนวณหาผลตอบแทนหลักทรัพย์ยังเป็นแนวคิดเดียวกัน หรือต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะของหลักทรัพย์แต่ละประเภท ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเน้นที่ผลตอบแทนหลักทรัพย์ที่ได้จากการลงทุนในหุ้นสามัญ

ผลตอบแทนหลักทรัพย์ (Stock Market Return)

จิรัตน์ สังข์แก้ว (2547) ผลตอบแทนจากการลงทุนประเภทใดประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ

ก. Yield คือ กระแสเงินสดหรือรายได้ที่ผู้ลงทุนได้รับระหว่างช่วงระยะเวลาลงทุน อาจอยู่ในรูปของเงินสดปันผลหรือดอกเบี้ย ที่ผู้ออกตราสารหรือหลักทรัพย์จ่ายให้แก่ผู้ถือ

ข. Capital gain (loss) คือ กำไร (หรือขาดทุน) จากการขายหลักทรัพย์ได้ในราคาที่สูงขึ้น (หรือต่ำลง) กว่าราคาซื้อ หรือเรียกว่าเป็น การเปลี่ยนแปลงของราคา (Price change) ของหลักทรัพย์นั่นเอง ในกรณีผู้ลงทุนอยู่ในภาวะซื้อเพื่อรอขาย (long position) ผลตอบแทนส่วนนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ได้แก่ ค่าความแตกต่างระหว่างราคาที่จะขายหรือขายหลักทรัพย์กับราคาซื้อ ในกรณีที่ผู้ลงทุนอยู่ในภาวะยืมหุ้นมาขาย (short position) ผลตอบแทนส่วนนี้ได้แก่ ราคาชายกับราคาที่จะซื้อหรือราคาขายเพื่อล้างสถานะชอร์ต

ผลตอบแทนรวม (total return) ของหลักทรัพย์ใดหลักทรัพย์หนึ่ง คือผลรวมของผลตอบแทนจากกระแสเงินสดระหว่างงวดกับการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์นั้น

Total return = yield + price change

โดย องค์ประกอบส่วน yield อาจมีค่าเป็น 0 หรือ + องค์ประกอบส่วน price change อาจมีค่าเป็น 0 หรือ + หรือ –

ผลตอบแทนหลักทรัพย์ (Stock Market Return) คือ ผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์หุ้นสามัญระยะเวลา 1 ปี มักแสดงในรูปร้อยละ โดยเทียบกับเงินลงทุนต้นงวดและมักคิดต่อระยะเวลาหนึ่งปี (แต่อาจคิดต่องวดเวลาใด ๆ ก็ได้) โดยเรียกรวม ๆ ว่า “อัตราผลตอบแทน” อันเป็นตัวบ่งถึงผลได้ที่ผู้ลงทุนได้รับหรือจะได้รับในหนึ่งงวดจากการลงทุนประเภทนั้น ๆ ผู้ลงทุนจะใช้อัตราผลตอบแทนนี้เปรียบเทียบกับความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญ และเปรียบเทียบกับการลงทุนประเภทอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งกระแสเงินสดรับจากการลงทุนในหุ้นสามัญ ได้แก่ เงินปันผลรับ นอกจากเงินปันผลแล้ว บางงวดเวลาอาจเกิดการเพิ่มทุนของกิจการและให้สิทธิผู้ถือหุ้นเดิมซื้อหุ้นออกใหม่ได้ในราคาที่กำหนด บางงวดเวลาอาจมีการแตกหุ้น และบางกิจการอาจจ่ายหุ้นปันผล ดังนั้นการคำนวณอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ หรืออัตราผลตอบแทนจากหุ้นสามัญ จึงต้องปรับใช้ตามความเหมาะสม โดยอัตราผลตอบแทนของการลงทุนคำนวณจากการเทียบผลตอบแทนรวมจากการลงทุนกับเงินลงทุนต้นงวด ในรูปร้อยละ ดังนี้ (จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2547: 156)

$$\text{อัตราผลตอบแทน} = \frac{\text{กระแสเงินสดรับ} + (\text{มูลค่าปลายงวด} - \text{มูลค่าต้นงวด})}{\text{มูลค่าต้นงวด}}$$

$$= \frac{\text{กระแสเงินสดรับ} + \text{การเปลี่ยนแปลงของมูลค่า}}{\text{มูลค่าต้นงวด}}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ซึ่งลักษณะการคำนวณคล้ายกับของ Fama (1976 cited in Gordon and Rogene, 1978) นำมาคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนหลักทรัพย์กับความรับผิดชอบต่อสังคม คือ

$$Rjt = (Pjt-Pjt-1+Djt)/Pjt-1$$

โดยที่

Rjt คือ อัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ j ณ ช่วงเวลา t
Pjt คือ ราคาหลักทรัพย์ j ณ วันสิ้นเดือน t
Pjt-1 คือ ราคาหลักทรัพย์ j ณ วันสิ้นเดือน t-1
Dj คือ เงินปันผลสำหรับปี

สมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุน

การพิจารณาว่าข้อมูลใด ๆ ที่มีการเผยแพร่ต่อตลาดหลักทรัพย์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนในการเลือกว่าจะลงทุนในหลักทรัพย์ใดหรือไม่นั้น เป็นไปตามสมมติฐานเรื่องประสิทธิภาพตลาดทุน(Efficient Market Hypothesis) ที่ Fama (1970)กล่าวถึง สมมติฐานของตลาดทุนที่มีประสิทธิภาพไว้ว่า “A securities market is efficient if security prices fully reflect” the information available” กล่าวคือตลาดทุนได้มีการตอบสนองต่อข้อมูลเหล่านั้นจริงโดยระดับการตอบสนองอาจจำแนกได้ 3 ระดับคือ

1. ระดับต่ำ (Weak Form)

ณ ระดับนี้ การเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในปีปัจจุบันเป็นผลมาจากข้อมูลราคาหลักทรัพย์ในอดีต หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือการกำหนดราคาหลักทรัพย์ที่จะซื้อขายในปัจจุบันจะคำนวณโดยอิงราคาหลักทรัพย์ในอดีตเท่านั้น จากการทดสอบพบว่า การเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในตลาดทุนระดับนี้ มีลักษณะเป็นแบบสุ่ม (Random Walk) คือมีความเป็นอิสระต่อกัน จากลักษณะแบบสุ่มเช่นนี้ ทำให้ค่าคาดการณ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ขึ้นกับราคาในอดีตเท่านั้นในการทดสอบสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุน ณ ระดับนี้จะพิจารณาจากการตอบสนองของราคาหลักทรัพย์ต่อราคาหลักทรัพย์ในอดีตว่า อัตราผลตอบแทนไม่ปกติ (Abnormal Return) เท่ากับศูนย์ซึ่งแสดงว่าตลาดทุนมีประสิทธิภาพระดับต่ำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ระดับปานกลาง (Semi-strong Form)

ณ ระดับนี้ การเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันไม่ได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในอดีตเท่านั้นแต่จะรวมผลของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาหลักทรัพย์ที่จะซื้อขายในปัจจุบัน โดยการกำหนดราคาหลักทรัพย์ที่จะซื้อขายจะมีการปรับราคาทันทีที่มีการประกาศข้อมูลในตลาดได้อย่างถูกต้องและเป็นกลางกล่าวคือ ตลาดทุนจะมีความเห็นพ้องกันในราคาที่กำหนดตามข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของธุรกิจตามที่แสดงไว้ในรายงานทางการเงินหรือข้อมูลทางบัญชี ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสาธารณะ (Public Information) ที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้ลงทุนการทดสอบสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุน ณ ระดับนี้พิจารณาจากผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในช่วงหลังการรายงานข้อมูลทางบัญชีว่า การตอบสนองของราคาหลักทรัพย์ต่อข่าวการประกาศข้อมูลดังกล่าวจะมีผลตอบแทนไม่ปกติเท่ากับศูนย์ แสดงว่าตลาดทุนมีประสิทธิภาพระดับปานกลาง

3. ระดับสูง (Strong Form)

การเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันเป็นผลสะท้อนจาก ข้อมูลทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้รายงานในตลาดหรือเป็นข้อมูลภายในของธุรกิจและทุกคนทราบข้อมูลเหล่านั้น ดังนั้นการกำหนดราคาหลักทรัพย์จึงไม่สามารถได้รับกำไรเกินปกติได้ แต่ประสิทธิภาพของตลาดทุนระดับนี้เกิดขึ้นได้ยาก เพราะผู้จัดทำข้อมูลภายใน ย่อมไม่เปิดเผยข้อมูลนั้นง่าย ๆ การเข้าถึงข้อมูล (Information Access) จึงไม่ใช่เรื่องที่สามารถทำได้สะดวกการทดสอบสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุน ณ ระดับนี้ยังมีแนวคิดเช่นเดียวกับแนวคิดของสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุน 2 ระดับที่กล่าวมา คือ การตอบสนองของราคาหลักทรัพย์ต่อข้อมูลทั้งภายในธุรกิจและภายนอกธุรกิจ จะมีผลตอบแทนไม่ปกติเท่ากับศูนย์และราคาของหลักทรัพย์จะปรับตัวอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองต่อข่าวสารนั้นกล่าวโดยสรุปภายใต้สมมติฐานนี้การศึกษาประสิทธิภาพตลาดทุนจะพิจารณาว่า ราคาหลักทรัพย์หรืออัตราผลตอบแทนที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อตอบสนองต่อข้อมูลที่เข้ามาในตลาดทุนว่า มีความผิดปกติใด ๆ หรือไม่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตลาดสามารถรับรู้ข่าวสารข้อมูลในตลาดทุนหรือไม่ อย่างไร และราคาหลักทรัพย์มีการปรับตัวกับข่าวสารได้รวดเร็วเพียงใด โดยเฉพาะสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุนระดับปานกลางซึ่งให้ความสำคัญกับข่าวสารข้อมูลทางบัญชีในงบการเงิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อพิจารณาจากสมมุติฐานประสิทธิภาพตลาดและพิจารณาการตอบสนองของตลาดต่อข้อมูลแสดงให้เห็นว่าข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด ข้อมูลที่มีการประกาศในบริษัทมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของหลักทรัพย์ในตลาด และมีความสำคัญมากในตลาดระดับปานกลางที่ถือว่าการรายงานข้อมูลทางการเงินมีความสำคัญมาก เนื่องจากการรายงานทางการเงินเป็นการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะให้แก่สาธารณะชน โดยที่นักลงทุนในปัจจุบันส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งนักลงทุนบางส่วนยังสนใจที่จะลงทุนในบริษัทที่จะสร้างผลดีให้กับสิ่งแวดล้อมและสังคม และยังเชื่อว่าการลงทุนในบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะทำให้ได้รับผลตอบแทนเพิ่มมากขึ้น

ทฤษฎีอัตราส่วนการวัดความสามารถในการทำกำไร

วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2549: 514 – 530) กล่าวว่า ความสามารถของกิจการในการทำกำไรเป็นสิ่งจูงใจให้มีผู้สนใจเข้ามาลงทุนในกิจการมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปของการลงทุนในหุ้นทุนหรือการให้กู้ยืม เนื่องจากกลุ่มผู้ลงทุนและเจ้าหนี้ย่อมสนใจลงทุนในกิจการที่มีความสามารถในการรักษาระดับกำไรและเพิ่มกำไรอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นแล้วความสามารถในการทำกำไรของกิจการจึงมีความสำคัญยิ่งต่อเจ้าหนี้และเจ้าของกิจการ เพราะกิจการจะสามารถอยู่รอดหรือดำเนินงานต่อไปได้ในระยะยาวก็ต้องมีรายได้ที่นอกจากจะเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแล้ว ยังต้องมีกำไรเพียงพอที่จะจ่ายคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ผู้เป็นเจ้าหนี้ และเงินปันผลให้แก่ผู้เป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรที่ศึกษาในครั้งนี้คือ

อัตราผลตอบแทนสุทธิจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

แสดงถึงผลตอบแทนของเงินทุนที่จัดหามาโดยเจ้าของ ซึ่งวัดความสามารถของกิจการในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้ถือหุ้นและผู้เป็นเจ้าของ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงถึงการลงทุนการลงทุนซ้ำของเจ้าของหรือขยายการลงทุนสูงขึ้นและมีความเสี่ยงต่ำที่จะขาดแคลนเงินลงทุนกล่าวอีกนัยหนึ่งคือกิจการมีความมั่นคง

$$\text{อัตราผลตอบแทนสุทธิจากส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรจากสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \%$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทฤษฎีอัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ (Financial Leverage Ratios)

การวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้จะคำนึงเกี่ยวกับโครงสร้างเงินทุนของกิจการซึ่งจะแสดงถึงแหล่งที่มาของเงินทุนที่จัดหามาจากภายนอกเพื่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนประเภทนี้จะจัดความมั่นคงของกิจการเกี่ยวกับหนี้สินระยะยาวในอนาคตหรือความเสี่ยงระยะยาว อัตราส่วนเหล่านี้จะใช้วัดความสามารถในการจ่ายชำระหนี้สินระยะยาวซึ่งอัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ที่ศึกษาในครั้งนี้คือ

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของเจ้าของ (Debt to Equity Ratio)

เป็นอัตราส่วนที่บอกได้ว่าเงินทุนที่กิจการหามาเพื่อใช้ในกิจการมีแหล่งเงินทุนจากการก่อหนี้ภายนอกและภายใน กับส่วนของเจ้าของเป็นอัตราส่วนเท่าใด ซึ่งส่วนของเจ้าของมีความหมายรวมถึง ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ ได้แก่ ทุนเรือนหุ้น-หุ้นสามัญ ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ และกำไรขาดทุนสะสม

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของเจ้าของ} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \%$$

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการรวบรวมผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเคยมีผู้ทำการศึกษาเอาไว้ทั้งงานวิจัยในต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศ โดยแสดงไว้ 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

Trotman and Bradley (1981) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการเปิดเผย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมกับ 1) ขนาดของบริษัท 2) ความเสี่ยงที่เป็นระบบ 3) ข้อจำกัดทางสังคมที่ฝ่ายบริหารรับรู้ และ 4) ผลกระทบระยะยาวในการตัดสินใจ โดยศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสมาคมชาวออสเตรเลีย จำนวน 207 บริษัท ซึ่งได้ทำการรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมจากรายงานประจำปี ในเนื้อหาเกี่ยวกับพลังงาน สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรบุคคล ผลิตภัณฑ์ ความเกี่ยวข้องกับชุมชน และอื่นๆ จำนวนของบริษัทที่มีการเปิดเผยมี 83 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 40 การพิจารณาจำนวนการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมถูกวัดออกมาด้วยการตรวจสอบรายงานประจำปีทีละบรรทัด ทำให้สามารถแยกแยะและตอบปัญหาได้ทุกๆ หัวข้อ

ผลการศึกษาพบว่า 1) จำนวนการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับขนาดของบริษัท โดยการพิจารณาขนาดของบริษัทใช้สินทรัพย์รวมและยอดขายรวม กล่าวคือ องค์กรขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่า 2) จำนวนการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงที่เป็นระบบ ข้อจำกัดทางสังคมที่ฝ่ายบริหารรับรู้ และผลกระทบระยะยาวในการตัดสินใจ นอกจากนี้ ผลกระทบระยะยาวในการตัดสินใจยังมีความสำคัญ เพราะช่วยให้แนวทางแก่การศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศออสเตรเลีย และเพิ่มความละเอียดซับซ้อนในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

Pang (1982) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมกับขนาดของบริษัท โดยพิจารณาจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศซิดนีย์ในปี ค.ศ. 1980 จำนวน 100 บริษัท รายงานต่างๆ ได้ถูกวิเคราะห์ในเรื่องของความเกี่ยวข้องกับชุมชน สิ่งแวดล้อม และพลังงาน ทรัพยากรบุคคล และผลิตภัณฑ์ผู้บริโภค ผลการศึกษาพบว่า มี 79 บริษัท ที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม บริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่าจะเปิดเผยมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กกว่า ซึ่งบริษัทที่มีมูลค่าราคาตลาดรวมสูงกว่า 500 ล้านดอลล่าร์ออสเตรเลียเปิดเผยถึงร้อยละ 92 ขณะที่บริษัทที่มีมูลค่าราคาตลาดรวมต่ำกว่า 100 ล้านดอลล่าร์ออสเตรเลียเปิดเผยเพียงร้อยละ73 นอกจากนี้ ยังพิจารณาถึงตำแหน่งของข่าวสารข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม รูปแบบทางเลือกประกอบด้วย เป็นรายงานแยกจำนวน 4 บริษัท เป็นส่วนที่แยกต่างหากของรายงานประจำปี 25 บริษัท เป็นรายงานที่มีหัวชื่อเรื่องแยกออกมาต่างหาก 18 บริษัท และอยู่ในส่วนหัวข้อสำคัญในรายงานประจำปี 32 บริษัท บริษัทขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะให้มีการเปิดเผยด้านกิจกรรม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทางสังคมแยกออกมาต่างหาก ขณะที่บริษัทที่มีขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะเปิดเผยกิจกรรมดังกล่าวรวมกับเรื่องอื่นๆ ในรายงานประจำปีของบริษัท

Gao *et al.* (2005) เรื่อง Determinants of corporate social and environmental reporting in Hong Kong : a research note การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยของระดับการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมในรายงานขององค์กร (Corporate reporting practices including corporate social and environmental disclosure : CSED) ในประเทศฮ่องกงโดยการทดสอบจำนวน, และรูปแบบเนื้อหารวมถึงตำแหน่งของ CSED โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาของรายงานประจำปี 154 รายงานของบริษัทฮ่องกงจาก ปี 1993 – 1997 โดยศึกษาบริษัท 100 อันดับแรกในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฮ่องกงที่อยู่ใน 3 อุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ (รวมถึงการพัฒนาที่ดินและการก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์) ธนาคารและสาธารณูปโภค ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 38 บริษัท

ผลการศึกษาพบว่ามีจำนวน 33 บริษัท จากรายงานประจำปีระยะเวลา 5 ปีของแต่ละบริษัทนั้นมีทั้งหมด 154 รายงานประกอบด้วย 47 รายงานจาก 10 ธนาคาร, 78 รายงานจาก 17 บริษัทอสังหาริมทรัพย์, 29 รายงาน จากกิจการสาธารณูปโภค ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้รูปแบบของการวิเคราะห์จะใช้ Content Analysis การวิเคราะห์จากหัวข้อ ที่มีการเปิดเผย 6 ด้านได้แก่

1. ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การควบคุมมลพิษ การป้องกันไม่ให้สิ่งแวดล้อมเสียหาย การนำของเสียนำกับมาใช้ใหม่ การอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ การวิจัยและพัฒนา การตรวจสอบสิ่งแวดล้อม นโยบายสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเรื่องอื่น

2. ด้านพลังงาน ได้แก่ การอนุรักษ์และการประหยัดพลังงาน การพัฒนา การสำรวจแหล่งทรัพยากรใหม่ การใช้แหล่งกำเนิดใหม่ (การใช้พลังงานทดแทนมาใช้) การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับพลังงานเรื่องอื่น

3. ด้านสุขภาพและความปลอดภัย ได้แก่ สุขภาพและความปลอดภัยขณะทำงาน ความปลอดภัยของลูกค้า ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ อัตราการเกิดอุบัติเหตุ ค่าชดเชย การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับสุขภาพและความปลอดภัยเรื่องอื่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ด้านทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การพัฒนาพนักงาน โปรแกรมการฝึกอบรม ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ บำนาญ (บำเหน็จ, กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ) เงินให้กู้ยืมพนักงาน พนักงานมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ การกีฬาและกิจกรรมสันทนาการ การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับทรัพยากรบุคคลเรื่องอื่น

5. ด้านสังคม ชุมชน ได้แก่ การบริจาคและการบริการเพื่อการกุศล การบริจาคและการบริการเพื่อทางการเมืองเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมทางสังคมการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับสังคม ชุมชน เรื่องอื่น

6. ด้านการปฏิบัติทางธุรกิจอย่างเป็นธรรม ได้แก่ จำนวนการว่าจ้างผู้หญิง (ความเสมอภาคทางเพศ) จำนวนการว่าจ้างชนกลุ่มน้อย (ความเสมอภาคทางเชื้อชาติ) จำนวนการว่าจ้างคนพิการ ข้อร้องเรียนของลูกค้า (ศูนย์รับข้อร้องเรียน) การดำเนินทางกฎหมาย, การฟ้องร้อง การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับการปฏิบัติทางธุรกิจอย่างเป็นธรรมเรื่องอื่นจากการศึกษาพบว่า 5 ส่วนหลักที่พบคือ

บริษัทในประเทศฮ่องกงมีการเพิ่มขึ้นของ ระดับการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างปี 1993 – 1997 ขนาดของกิจการมีผลต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ทั้งสามอุตสาหกรรมไม่มีความแตกต่างอย่างเป็นนัยสำคัญ ของจำนวนที่มีการเปิดเผยในตำแหน่งของรายงานประจำปีและจำนวนที่มีการเปิดเผยในด้านของ ชุมชนสังคม และการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ระดับของการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลโดยสมาชิกของอุตสาหกรรม การเปิดเผยข้อมูลของกิจการในประเทศฮ่องกงนั้นมีการเปิดเผยข้อมูลเพียงเล็กน้อยสำหรับด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพและความปลอดภัย ไม่มีอุตสาหกรรมใดเลยที่เปิดเผยข้อมูลในเรื่องของพลังงาน

Naser *et.al*. (2006) ศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศกำลังพัฒนา กรณีศึกษาประเทศการ์ต้าโดยศึกษาจากราบงานประจำปีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศการ์ต้าจำนวน 21 บริษัท จากทั้งหมด 22 บริษัท ในปี 2001 โดยศึกษาการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม 6 ด้าน คือ สิ่งแวดล้อม ด้านการใช้พลังงาน ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านความรับผิดชอบต่อชุมชน และด้านอื่น ๆ ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 2ประเภท คือ คะแนนที่ได้ตามแบบประเมินผล (Checklist) จำนวน 41 รายการ และจำนวนหน้าที่มีการรายงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการศึกษา พบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างขนาดของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ความเสี่ยงของธุรกิจวัดจาก Level of Leverage และอัตราการเจริญเติบโตของบริษัท แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการถือครองหุ้นโดยรัฐบาล (Government Ownership) สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายบุคคล (Individual Shareholders) อัตราส่วนการจ่ายเงินปันผล (Dividend Payout Ratio) และการถือครองหุ้นโดยผู้ถือหุ้นที่มีเสียงข้างมาก (Majority Shareholders) กับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

จักรพันธ์ จินดาวงศ์ (2547) ได้ศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานและแนวโน้มของการบัญชีการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม และแนวโน้มในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่า มีการเพิ่มขึ้นในแนวโน้มการปฏิบัติงานบัญชีการเงินที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและแนวโน้มการเปิดเผยสารสนเทศสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง ในช่วงปี 2539-2544 รูปแบบการเปิดเผยสารสนเทศสิ่งแวดล้อมที่พบมากที่สุด คือ สารสนเทศเชิงคุณภาพ ซึ่งอีก 2 ประเภท ได้แก่ เชิงปริมาณ และเชิงการเงินผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงปัญหาในการนำหลักการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับรายการค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อมและหนี้สินสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นมาประยุกต์ใช้ในองค์กรว่าคือความยุ่งยากและปัญหาในการกำหนดมูลค่าและการจัดประเภทรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากขาดมาตรฐานการบัญชีในการอ้างอิงเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสามารถระบุว่าปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีผลต่อการกำหนดรูปแบบการเปิดเผยสารสนเทศสิ่งแวดล้อมมากที่สุดคือ ทัศนคติและการกำหนดนโยบายของฝ่ายบริหารต่อการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และสาเหตุสำคัญที่ทำให้จำนวนของบริษัทกลุ่มตัวอย่างเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ได้แก่ การได้รับใบรับรอง ISO 14000 และความสมัครใจในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ศุกันยา ห้วยผัด (2550) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของการมีกรรมการที่เป็นเครือญาติ ระดับของการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระและการรวมตำแหน่งของประธานกรรมการกับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2548 ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 80

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บริษัท โดยใช้กระดาษทำการที่ได้พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรมเป็นเครื่องมือ ส่วนเทคนิคทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์คือการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับของการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม แสดงว่าบริษัทพยายามสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ถือหุ้นหรือผู้มีส่วนได้เสียโดยการเปิดเผยข้อมูลที่เพียงพอในเรื่องต่างๆ ซึ่งบริษัทในกลุ่มทรัพยากรมีคุณภาพในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดโดยเฉพาะในด้านสิ่งแวดล้อมเนื่องจากบริษัทที่ดำเนินธุรกิจดังกล่าวมีกระบวนการผลิตที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด สำหรับตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ สัดส่วนของการมีกรรมการที่เป็นเครือญาติ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระและการรวมตำแหน่งของประธานกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ชลินธร รู้จำ (2551) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและองค์ประกอบของคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยทำการศึกษาในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 ประจำปี พ.ศ. 2549 จำนวน 100 บริษัท ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินผล (checklist) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามกฎเกณฑ์ของร่างมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) ส่วนองค์ประกอบคณะกรรมการที่ทำการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยร้อยละของกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด และการรวมหรือแยกตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการ มีการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) และค่าสถิติ Eta

ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีคะแนนตามแบบประเมินผลการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉลี่ยร้อยละ 41 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยมาก ประเด็นที่มีคะแนนมากที่สุดคือประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร ร้อยละ 81 แต่ประเด็นมีคะแนนน้อยที่สุดคือประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 4 นอกจากนี้ยังพบว่าร้อยละของกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดและขนาดบริษัทมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนบรรทัดที่รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับการรวมหรือแยกตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากการทบทวนเอกสารดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดทำตารางสรุปประเภทของลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมของงานวิจัยต่างๆไว้ดังตารางที่ 1 และสรุปผลการวิจัยความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับตัวแปรที่ศึกษาไว้ดังตารางที่

ตารางที่ 1 สรุปประเภทของลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคม

ลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคม	ผู้วิจัย					
	Trotman (1979)	**Trotman And Bradley (1981)**	**Gao et al. (2005)**	**Naser et.al. (2006)**	**ชลินธร รู้จำ (2551)**	**ISO 26000 (2553)**
สิ่งแวดล้อม	√	√	√	√	√	√
พลังงาน	√	√	√	√		
การปฏิบัติทางธุรกิจอย่างยุติธรรม			√		√	√
ทรัพยากรมนุษย์			√	√	√	√
ความรับผิดชอบต่อชุมชน	√	√	√	√	√	√
ผลิตภัณฑ์และอื่น ๆ	√	√		√	√	√
ธรรมาภิบาลขององค์กร	√	√			√	√
การจ้างงาน			√		√	√

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางพบว่าผู้วิจัยแบ่งลักษณะการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันออกไปแต่ก็มีส่วนที่คล้ายคลึงกันในการแบ่งลักษณะการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม การศึกษาครั้งนี้ได้จำแนกลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ประกอบด้วย

1. ธรรมาภิบาลขององค์กร(Organizational Governance)
2. สิทธิมนุษยชน(Human rights)
3. การปฏิบัติด้านแรงงาน (Labour practices)
4. สิ่งแวดล้อม (The environment)
5. การปฏิบัติที่เป็นธรรม (Fair operating practices)
6. ประเด็นของผู้บริโภค (Consumer issues)
7. การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาสังคม(Community involvement and development)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากการทบทวนเอกสารสามารถสรุปผลการวิจัยความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับตัวแปรที่ศึกษา วิธีการวิจัยและผลการศึกษาไว้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้ทำการศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการวิจัย	ผลการศึกษา
Trotman And Bradley (1981)	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมกับ ขนาดของบริษัท ความเสี่ยงที่เป็นระบบ ข้อจำกัดทางสังคมที่ฝ่ายบริหารรับรู้ และผลกระทบระยะยาวในการตัดสินใจ	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -ขนาดของบริษัท -ความเสี่ยงที่เป็นระบบ -ข้อจำกัดทางสังคมที่ฝ่ายบริหารรับรู้ -ผลกระทบระยะยาวในการตัดสินใจ	ใช้วิธีการนับบรรทัดการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	-มีความสัมพันธ์กับขนาดของบริษัท -มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงที่เป็นระบบ ข้อจำกัดทางสังคมที่ฝ่ายบริหารรับรู้ และผลกระทบระยะยาวในการตัดสินใจ
Pang (1982)	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมกับขนาดของบริษัท	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -ขนาดของบริษัท	โดยพิจารณาจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวม	พบว่า มี 79 บริษัท ที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม บริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่าจะเปิดเผยมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กกว่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ผู้ทำการศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการวิจัย	ผลการศึกษา
Gao (2005)	ศึกษาปัจจัยของระดับการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมในรายงานขององค์กร	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -ขนาด -รูปแบบเนื้อหา	วิเคราะห์เนื้อหาของรายงานประจำปี บริษัท 100 อันดับแรกในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศฮ่องกง	-ขนาดของกิจการมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อม -การเปิดเผยข้อมูลของกิจการนั้นมีการเปิดเผยข้อมูลเพียงเล็กน้อยสำหรับด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพและความปลอดภัยไม่มีอุตสาหกรรมใดเลยที่เปิดเผยข้อมูลในเรื่องของพลังงาน
Naser et.al. (2006)	ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศกำลังพัฒนา กรณีศึกษาประเทศการ์ต้า	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -ขนาด -ความเสี่ยง -อัตราการเจริญเติบโต -การถือครองหุ้นโดยรัฐบาล -สัดส่วนการถือหุ้น -การจ่ายเงินปันผล -การถือครองหุ้นโดยผู้ถือหุ้นที่มีเสียงข้างมาก	แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ คะแนนที่ได้ตามแบบประเมินผล (Checklist) จำนวน 41 รายการ และจำนวนหน้าที่มีการรายงาน	พบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างขนาดของบริษัท ความเสี่ยงของธุรกิจอัตราการเจริญ เติบโตของบริษัท แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการถือครองหุ้นโดยรัฐบาลสัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายบุคคล อัตราส่วนการจ่ายเงินปันผล และการถือครองหุ้นโดยผู้ถือหุ้นที่มีเสียงข้างมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ผู้ทำการศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการวิจัย	ผลการศึกษา
จักรพันธ์ จินดาวงศ์ (2547)	ศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานและแนวโน้มของการบัญชีการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม และแนวโน้มในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	-การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความมีนัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลโดยใช้ Mc Nemar Test และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี	มีการเพิ่มขึ้นในแนวโน้มการปฏิบัติงานบัญชีการเงินที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและแนวโน้มการเปิดเผยสารสนเทศสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างการเปิดเผยสารสนเทศสิ่งแวดล้อมที่พบมากที่สุด คือ สารสนเทศเชิงคุณภาพ ซึ่งอีก 2 ประเภท ได้แก่ เชิงปริมาณ และเชิงการเงิน
ชลินธร รู้จำ (2551)	การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมกับองค์ประกอบของคณะกรรมการและขนาด	ตัวแปรตาม -การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรอิสระ - องค์ประกอบของคณะกรรมการ -ขนาดของบริษัท	ใช้วิธีการนับบรรทัด ให้คะแนนในแบบประเมินผลวิเคราะห์เนื้อหาสาระตาม 7 ประเด็นหลักของISO 26000 และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและค่าสถิติ Eta	คณะกรรมการบริษัทและขนาดบริษัทมีความสัมพันธ์ทางบวกกับรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับการรวมหรือแยกตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ผู้ทำการศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการวิจัย	ผลการศึกษา
ศุกันยา ห้วยผัด (2550)	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	<u>ตัวแปรตาม</u> -คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -สัดส่วนของกรรมการบริหารที่เป็นเครือญาติ -ระดับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ -สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ -การรวมตำแหน่งของประธานกรรมการ ตัวแปรควบคุม -ขนาดของบริษัท -ผลการดำเนินงาน (ROE) -ประเภทอุตสาหกรรม	ทำการสุ่มตัวอย่างจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2548 ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 80 บริษัท โดยใช้กระดาษทำการที่ได้พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรมเป็นเครื่องมือ ส่วนเทคนิคทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์คือการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression)	- การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม - สัดส่วนของการมีกรรมการที่เป็นเครือญาติ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระและการรวมตำแหน่งของประธานกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์

Gordon and Rogene (1978) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ โดยใช้ข้อมูลการสำรวจจากนักธุรกิจและนักศึกษาซึ่งได้จัดอันดับความรับผิดชอบต่อสังคมไว้แล้วของ Vance (1975) จาก Business and Society Review และนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการประเมินผลตอบแทนของหลักทรัพย์ โดยใช้ตัวแบบที่เป็นวิธีการวัดผลการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดำเนินงานจากผลตอบแทนหลักทรัพย์ที่ปรับความเสี่ยง ซึ่งเกี่ยวข้องกับ Regression Model ของ Sharpe –Lintner โดยข้อมูลผลตอบแทนหลักทรัพย์คำนวณเป็นรายเดือนตามที่แสดงไว้โดย Fama (1976 cited in Gordon and Rogene,1978) โดยแบ่งการคำนวณผลตอบแทนหลักทรัพย์เป็นสองส่วน คือ ส่วนแรกคำนวณผลตอบแทนหลักทรัพย์ช่วง 5 ปี คือ 1970-1974 และส่วนที่สองคำนวณผลตอบแทนหลักทรัพย์ช่วง 3 ปี คือ1971-1973

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมตามที่วัดโดยการสำรวจจากนักธุรกิจและนักศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานที่วัดโดยใช้มูลค่าหลักทรัพย์ และยังพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญระหว่างระดับความรับผิดชอบต่อสังคมกับระดับความเสี่ยงของหลักทรัพย์ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้แย้งกับผลการศึกษาของ Moskowitz และ Vance อีกมุมมองหนึ่งที่มีความเห็นตรงกับผลการศึกษาครั้งนี้คือการกล่าวเกี่ยวกับสมมุติฐานประสิทธิภาพตลาดทุนที่กล่าวไว้โดย Fama (1976 cited in Gordon and Rogene, 1978) ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาใหม่นั้นมีผลต่อราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบของความสัมพันธ์ในด้านบวกหรือลบกับระดับความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งบริษัทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่าผลตอบแทนหลักทรัพย์ก่อนและหลังที่จะนำความเสี่ยงมาปรับให้ผลไม่แตกต่างกัน

Orlitzky, Schmidt and Rynes (2003)ทำการศึกษาในลักษณะการวิเคราะห์อภิมาน (Meta-Analysis)เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางด้านสังคม(Corporate Social Performance : CSP) และผลการดำเนินงานทางด้านการเงินขององค์กรธุรกิจ (Corporate Financial Performance : CFP) ในช่วงปี ค.ศ.1970-2003 จำนวน 52 บริษัท โดยแบ่งวิธีการวัดผลการดำเนินงานทางด้านสังคมเป็น 4 วิธี คือ 1. ข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายงานประจำปี แบบ 10 - Ks 2. ดัชนีชื่อเสียงด้านสังคม เช่น การจัดอันดับความรับผิดชอบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมขององค์กรธุรกิจโดยนิตยสาร Fortune 3. การตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการและผลงานด้านรับผิดชอบต่อสังคม 4. ค่านิยม หลักการ และวัฒนธรรมองค์กร โดยค้นคว้าข้อมูลผ่านทางคอมพิวเตอร์ จากฐานข้อมูล ABI/Inform Global และ Psyc INFO

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการดำเนินงานทางด้านสังคมสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเงินขององค์กรธุรกิจ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ผลการดำเนินงานทางด้านสังคมและผลการดำเนินงานด้านการเงินขององค์กรธุรกิจมีอิทธิพลซึ่งกัน กล่าวคือ ผลการดำเนินงานทางด้านสังคมสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานด้านการเงินขององค์กร ขณะเดียวกันผลการดำเนินงานด้านการเงินสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานทางด้านสังคมได้

3. ความสัมพันธ์เชิงบวกของผลการการดำเนินงานทางด้านสังคมกับผลการดำเนินงานด้านการเงินขององค์กรธุรกิจ เกิดจากผลการดำเนินงานด้านสังคม ทำให้องค์กรธุรกิจมีประสิทธิภาพด้านการบริหารเพิ่มขึ้น นำมาซึ่งองค์ความรู้ในเรื่อง การตลาด สังคม การเมือง เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจอื่น ๆ ขององค์กร และช่วยเสริมสร้างความนิยมและชื่อเสียงที่ดีต่อผู้มีส่วนได้เสียภายนอกขององค์กรด้วย

4. การสรุปผลการวิจัยที่แตกต่างกันของงานวิจัยแต่ละฉบับนั้นเกิดจากการสุ่มตัวอย่างที่ผิดพลาด หรือการวัดค่าตัวแปรที่ไม่ถูกต้อง และนอกจากนี้ความแตกต่างในเรื่องแหล่งข้อมูลที่นำมาศึกษามีส่วนทำให้ได้ผลการวิจัยที่แตกต่างกันด้วย

Tsoutsoua (2004) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจกับผลการดำเนินงานด้านการเงินของกลุ่มบริษัทในดัชนี S&P 500 จากข้อมูลช่วงปี ค.ศ.1996-2000 ด้วยวิธีการวิจัยเชิงประจักษ์ เพื่อศึกษาลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจกับผลการดำเนินงานด้านการเงิน โดยใช้ KLD Scoring และ การจัดเข้าในดัชนี Domini 400 Social เป็นตัวชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเงินประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม(Return on Asset : ROA) อัตราผลตอบแทนต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) และ อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย (Return on Sale : ROS)

Saleh, Zulkifli and Muhamad (2006) เป็นงานวิจัยที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยความรับผิดชอบทางสังคมและผลการดำเนินงานทางการเงิน อย่างไรก็ตามการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศมาเลเซียเพิ่งจะเริ่มไม่มากเท่าไรนัก วัตถุประสงค์ในการศึกษาในครั้งนี้คือ จะได้ทราบถึงผลกระทบระหว่างความรับผิดชอบทางสังคม และผลการดำเนินงานทางการเงินสำหรับบริษัทใน Bursa Malaysia และจะนำไปพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเทศมาเลเซีย ในการศึกษาครั้งนี้มีทำการศึกษาจำนวน 200 บริษัท จาก 499 บริษัท ในระหว่าง ปี 2000 – 2005 โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัท วิธีวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลเป็นแบบ Disclosure-Scoring Methodology บนพื้นฐานของ Content Analysis ตัวชี้วัดของการวัดระดับการเปิดเผยมี 4 ด้านหลัก คือ ความสัมพันธ์กับพนักงาน, สิ่งแวดล้อม, ชุมชน และผลิตภัณฑ์ ซึ่งตัวแปรต้นคือระดับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรตามคือความสามารถในการทำกำไร เครื่องมือสถิติที่ใช้ในการศึกษาคือ Pearson' s Correlation Matrix

ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยความรับผิดชอบทางสังคมและผลการดำเนินงานทางการเงินมีความสัมพันธ์กัน เช่น Stock Market Return (RI) เป็นตัววัดผลการดำเนินงานของบริษัทกับตัวแปร Corporate Social Responsibility (CSR), Size of Company (SIZE), EPS คือมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก เป็นต้น และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในช่วงเริ่มต้นนั้นสามารถบอกเป็นนัยได้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัท และการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานทางการเงินมาจากการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของกิจกรรมด้านความรับผิดชอบทางสังคม

Nelling and webb (2006) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานทางการเงินคือผลตอบแทนสินทรัพย์(Return on assets)และผลตอบแทนหลักทรัพย์ (Common Stock Return) ใช้กลุ่มตัวอย่างบริษัทในอเมริกา 600 ประเทศ ตั้งแต่ปี 1993-2000 และให้คะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมตามวิธีของ Kinder,Lydenerg,and Domini (KLD) และวัดความสัมพันธ์ 4 ด้าน คือ ชุมชน ความหลากหลาย ความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับองค์กรและด้านสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ มีค่าตั้งแต่ -11 จนถึง +11 มีค่ากลางอยู่ที่ 0 แล้วนำมาถ่วงจ้ำหนัก โดยอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ อุตสาหกรรมยาสูบ อุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมขนส่ง และเป็นค่าบวกมากที่สุดในอุตสาหกรรมการค้ารายย่อย ในการทดสอบการหาความสัมพันธ์ผู้ทดลองได้ใช้วิธีการทดสอบหลายวิธี คือ OLS regression, Fixed effects model และ วิธี Granger causality models

ผลการศึกษาพบว่า การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้วิธี OLS regression มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลตอบแทนสินทรัพย์ (Return on assets) และ ผลตอบแทนหลักทรัพย์ (Common Stock Return) วิธี Fixed effects model และ วิธี Granger causality Models พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันของความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนสินทรัพย์ (Return on assets) แต่มีความสัมพันธ์กันของความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ (Common Stock Return) และผู้วิจัยได้ศึกษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยวิธี Granger causality models กับความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละด้าน โดยไม่พบความสัมพันธ์กันระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งด้าน ชุมชน ความหลากหลาย พนักงาน และสิ่งแวดล้อมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์

Brammer *et al* (2006) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการและผลตอบแทนหลักทรัพย์ของประเทศอังกฤษ ซึ่งใช้ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจากหน่วยงานบริการค้นคว้าวิจัยการลงทุนที่มีจริยธรรม (Ethical Investment Research Service : EIRIS) เป็นข้อมูลของปี 2002 เกี่ยวกับการจ้างงาน สิ่งแวดล้อม ชุมชนและสังคม สิทธิมนุษยชน และห่วงโซ่อุปทาน แต่ในครั้งนี้ผู้วิจัยพิจารณาเพียง 3 ด้าน ได้แก่ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการจ้างงาน และด้านชุมชนและสังคม ตัวแปรอื่นที่ใช้คือ ผลตอบแทนรวมของหุ้น(รวมเงินปันผล) มูลค่าตลาดของส่วนของเจ้าของ มูลค่าตามบัญชี และประเภทอุตสาหกรรม ทั้งหมดเป็นข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2002 ข้อมูลที่ใช้วัดผลการดำเนินงานผู้วิจัยให้ความสนใจกับผลตอบแทนหลักทรัพย์เฉลี่ยในช่วง 1 ปี 2 ปี และ 3ปี หลังจากที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยกำหนดวันสิ้นสุดของแต่ละช่วงปีที่ทำการศึกษาตามวันที่เก็บข้อมูล แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการทดสอบกับการจำแนกตามประเภทลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 3 ด้าน

ผลการศึกษาพบว่า ในช่วง 1 ปี หลังจากที่มีการเปิดเผยข้อมูลวามรับผิดชอบต่อสังคมผลตอบแทนหลักทรัพย์ของทุกบริษัทมีค่าติดลบซึ่งเป็นผลจากตลาดทุนของโลกเลวร้ายในช่วงกรกฎาคม 2002 – มิถุนายน 2003 สำหรับผลตอบแทนช่วง 2 และ 3 ปี หลังจากที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นไปในทำนองเดียวกันคือผลตอบแทนหลักทรัพย์มีค่าบวก สิ่งสำคัญที่พบในช่วง 3 ปี หลังจากที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม คือบริษัทที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับที่ต่ำพบว่ามีผลตอบแทนจากการลงทุนที่ดี สรุปได้ว่า บริษัทที่มีระดับคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมสูงจะมีผลตอบแทนหลักทรัพย์ในระดับต่ำและพบว่าตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสังคมและชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ในขณะที่ตัวชี้วัดด้านการจ้างงานมีความสัมพันธ์เล็กน้อยในเชิงบวก อาจกล่าวได้ว่าลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันมีผลตอบแทนหลักทรัพย์ที่แตกต่างกันออกไป ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอาจส่งผลต่อมูลค่าของผู้ถือหุ้น สำหรับประเภทอุตสาหกรรมนั้นไม่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนว่าจะส่งผลให้บริษัทที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมสูงมีผลตอบแทนหลักทรัพย์ต่ำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุษบา นุชิตภาพ (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงาน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตรากำไรสุทธิต่อรายได้รวมของบริษัทจดทะเบียนในดัชนี 100 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในระดับสูงกับระดับต่ำ โดยทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานระหว่างกลุ่มของบริษัทจดทะเบียนในดัชนี 100 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูงกับกลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำ เนื่องจากถ้าระดับการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสมีผลต่อผลการดำเนินงาน กลุ่มของบริษัทที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลสูงน่าจะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของผลการดำเนินงานมากกว่ากลุ่มของบริษัทที่ระดับการเปิดเผยข้อมูลต่ำ โดยพิจารณาจากการนำข้อมูลระดับคะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของข้อมูลทั้ง 150 ข้อมูลมาจัดเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำแล้วใช้วิธีแบ่งกลุ่มแบบเปอร์เซ็นไทล์ 33% แบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูง 50 ข้อมูล กลุ่มที่มีระดับการเปิดเผย ข้อมูลปานกลาง 50 ข้อมูล และกลุ่มที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลต่ำ 50 ข้อมูล จากนั้นตัดกลุ่มที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลปานกลางออก เนื่องจากกลุ่มนี้ระดับการเปิดเผย ข้อมูลไม่แตกต่างกันมากนัก

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในดัชนี 100 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานแต่ละรายการตามกลุ่มธุรกิจ พบว่า ความสัมพันธ์นี้ของกลุ่มบริการทั้งหมดเป็นไปในทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความสัมพันธ์นี้ของกลุ่มบริการการเงินในส่วนของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเป็นไปในทิศทางตรงข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างไรก็ดี ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูงต่ำกว่ากลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พรวิดี วัฒนากลาง (2552) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ โดยศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 ที่เข้าเงื่อนไขในการคัดเลือกประชากร รวมจำนวน 59 บริษัท ใช้การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี 2547 2548 และ 2549 ตาม 7 ประเด็นหลักของร่างมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) โดยนำมาทดสอบความสัมพันธ์กับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลตอบแทนหลักทรัพย์ปี 2548 2549 และ 2550 ตามลำดับ สำหรับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมใช้วิธีการนับจำนวนบรรทัด ค่าสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณเป็นตัวแบบในการทดสอบสมมติฐานการศึกษาทั้งแบบรวม 3 ปี และแบบแยกรายปี

ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี โดยมีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพรวมเฉลี่ย 327 บรรทัด ประเด็นที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยมากที่สุดคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร เฉลี่ย 244 บรรทัด สำหรับประเด็นที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน และประเด็นที่ 5 การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โดยเฉลี่ย 2 บรรทัด และ 4 บรรทัด ตามลำดับ นอกจากนี้ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ในขณะที่ประเด็นที่ 7 การพัฒนาสังคม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนประเด็นอื่นๆไม่พบความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

จากการทบทวนเอกสารข้างต้นสามารถสรุปผลการวิจัยความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ วิธีการวิจัยและผลการศึกษาไว้ดังตารางที่ 3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผลตอบแทนหลักทรัพย์

ผู้ทำการศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการวิจัย	ผลการศึกษา
Gordon and Rogene (1978)	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -ผลตอบแทนหลักทรัพย์	ใช้ข้อมูลการสำรวจจาก Business and Society Review วัดผลกาดำเนินงานจากผลตอบแทนหลักทรัพย์ที่ปรับความเสี่ยงโดยข้อมูลผลตอบแทนหลักทรัพย์คำนวณเป็นรายเดือน	- มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานที่วัดโดยใช้มูลค่าหลักทรัพย์ และยังพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญระหว่างระดับความรับผิดชอบต่อสังคมกับระดับความเสี่ยงของหลักทรัพย์
Orlitzky, Schmidt and Rynes (2003)	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางด้านสังคมและผลการดำเนินงานทางด้านการเงินขององค์กรธุรกิจ	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -ผลการดำเนินงานทางด้านการเงินขององค์กรธุรกิจ	แบ่งวิธีการวัดผลการดำเนินงานทางด้านสังคมเป็น 4 วิธี คือ 1. ข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชน 2. ดัชนีชื่อเสียงด้านสังคม 3. การตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการและผลงานด้านรับผิดชอบต่อสังคม 4. ค่านิยม หลักการ และวัฒนธรรมองค์กร	-ผลการดำเนินงานทางด้านสังคมสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเงินขององค์กรธุรกิจ -ผลการดำเนินงานทางด้านสังคมสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานด้านการเงินขององค์กร ขณะเดียวกันผลการดำเนินงานด้านการเงินสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานทางด้านสังคมได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ผู้ทำการศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการวิจัย	ผลการศึกษา
Tsoutsoua (2004)	ศึกษาความ สัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจกับผลการดำเนินงานด้านการเงินของกลุ่มบริษัทในดัชนี S&P 500	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม -อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น -อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย	การเงิน โดยใช้ KLD Scoring และการจัดเข้าในดัชนี Domini 400 Social เป็นตัวชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ	- ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเงินประกอบด้วยอัตราผลตอบ แทนต่อสินทรัพย์รวมอัตราผลตอบแทนต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น และ อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย
Saleh, Zulkifli and Muhamad (2006)	ศึกษาความ สัมพันธ์ของการเปิดเผยความรับผิดชอบทางสังคมและผลการดำเนินงานทางการเงิน	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -ความสามารถในการทำกำไร	วิธีวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลเป็นแบบ Disclosure-Scoring Methodology บนพื้นฐานของ Content Analysis เครื่องมือสถิติที่ใช้ในการศึกษาคือ Pearson' s Correlation Matrix	-การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัท และการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานทางการเงินมาจากการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของกิจกรรมด้านความรับผิดชอบทางสังคม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ผู้ทำการศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการวิจัย	ผลการศึกษา
Nelling and webb (2006)	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานทางการเงินคือผลตอบแทนสินทรัพย์และผลตอบแทนหลักทรัพย์	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -ผลตอบแทนหลักทรัพย์ -ผลตอบแทนสินทรัพย์	กลุ่มตัวอย่างบริษัทในอเมริกา 600 ประเทศตั้งแต่ปี 1993-2000 และให้คะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมตามวิธีของ Kinder, Lydenerg,and Domini (KLD)ในการทดสอบการหาความสัมพันธ์ผู้ทดลองได้ใช้วิธีการทดสอบหลายวิธี คือ OLS regression, Fixed effects model และ วิธี Granger causality models	วิธี OLS regression มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลตอบแทนสินทรัพย์และ ผลตอบแทนหลักทรัพย์ วิธี Fixed effects model และ วิธี Granger causality Models พบว่าไม่มีความ สัมพันธ์กันของความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนสินทรัพย์ แต่มีความสัมพันธ์กันของความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์
Brammer *et al* (2006)	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการและผลตอบแทนหลักทรัพย์ของประเทศอังกฤษ	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -ผลการดำเนินงานทางด้านการเงินขององค์กรธุรกิจ	ใช้ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจากหน่วยงานบริการค้นคว้าวิจัยการลงทุนที่มีจริยธรรม (Ethical Investment Research Service : EIRIS)	บริษัทที่มีระดับคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมสูงจะมีผลตอบแทนหลักทรัพย์ในระดับต่ำ และพบว่าตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมด้านสังคมและชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ดำเนินงานด้านการเงิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ผู้ทำการศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการวิจัย	ผลการศึกษา
บุษบา นุชิตภาพ (2551)	ศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ สังคมกับผลการดำเนิน งาน	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม - อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น -อัตรากำไรสุทธิต่อรายได้รวม	เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลในระดับสูงกับระดับต่ำ โดยทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงาน นำข้อมูลระดับคะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของข้อมูลทั้ง 150 ข้อมูลมาจัดเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำแล้วใช้วิธีแบ่งกลุ่มแบบเปอร์เซ็นไทล์	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละรายการตามกลุ่มธุรกิจ กลุ่มบริการมีความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้าม และกลุ่มบริการการเงินมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้าม
พรวิดี วัฒนากลาง (2552)	ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์	<u>ตัวแปรตาม</u> -การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม <u>ตัวแปรอิสระ</u> -ผลตอบแทนหลักทรัพย์	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี 2547 2548 และ 254การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมใช้วิธีการนับจำนวนบรรทัด ค่าสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณเป็นตัวแบบในการทดสอบสมมติฐานการศึกษา	พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ในขณะที่ประเด็น การพัฒนาสังคมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับผลตอบแทนหลักทรัพย์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรอบแนวคิดการศึกษา

จากแนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การศึกษาเกี่ยวกับผลตอบแทนหลักทรัพย์และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

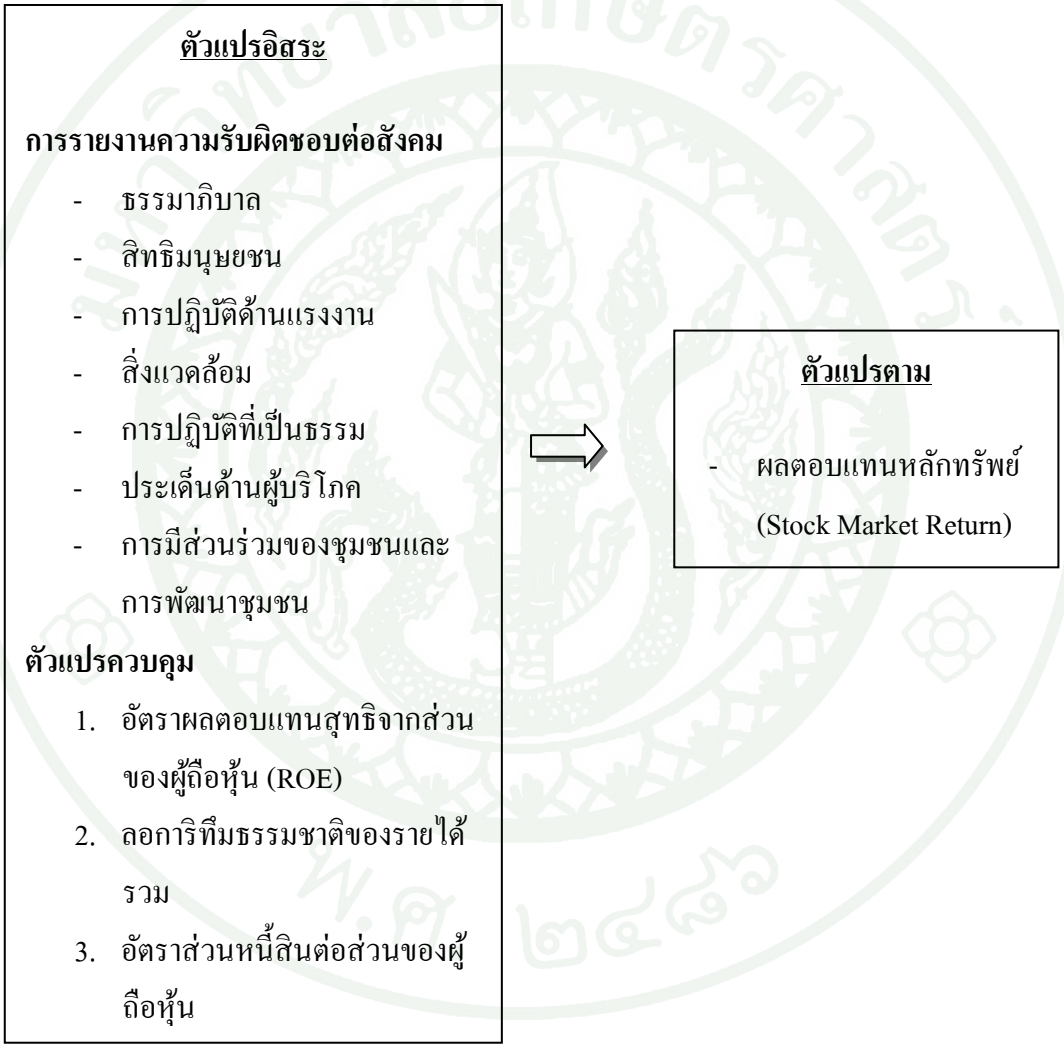

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานการศึกษา

จากข้อกำหนดหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO Guidance Standard on Social Responsibility – ISO 26000) ได้กล่าวถึงการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมว่าจะสามารถสร้างคุณประโยชน์ในหลายด้านให้เกิดแก่ธุรกิจได้ โดยประโยชน์คือ การสร้างความน่าเชื่อถือให้กับธุรกิจ เนื่องจากการทำกิจกรรมในด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมช่วยสร้างภาพลักษณ์ในด้านที่ดีต่อสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน จึงเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีของบริษัทเมื่อถึงคราววิกฤติเกิดกับบริษัทที่มีบทบาทแสดงความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีโอกาสจะได้รับการสนับสนุนจากลูกค้ามากกว่าบริษัทที่ไม่ทำอะไรเพื่อสังคมเลย และนักลงทุนในปัจจุบันได้นำหลักความรับผิดชอบต่อสังคมมาพิจารณาในการตัดสินใจลงทุนด้วย เพราะไม่เพียงแต่นักลงทุนพึงพอใจต่อคุณค่าที่ได้รับจากการลงทุนในธุรกิจที่จะสร้างผลดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังมีกลุ่มผู้ลงทุนที่เชื่อว่าการลงทุนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลถึงอัตราผลตอบแทนที่มากขึ้นด้วย (อัญญา ขันธวิทย์, 2552) โดยประยุกต์ใช้วิธีการคำนวณผลตอบแทนหลักทรัพย์ของ Fama (1976)เนื่องจากเป็นการคำนวณที่มีนักวิจัย Gordon and Rogene (1978) ได้นำมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์

สมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 1 ธรรมาภาบาลขององค์กรมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 3 ข้อปฏิบัติด้านแรงงาน มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

สมมติฐานข้อที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

สมมติฐานข้อที่ 5 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 5 การดำเนินงานอย่างเป็นธรรมมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานข้อที่ 6 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

สมมติฐานข้อที่ 7 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 7 การพัฒนาสังคมมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการคำนวณผลตอบแทนหลักทรัพย์จะใช้ข้อมูลราคาปิดของหลักทรัพย์รายเดือนและเงินปันผลจ่าย โดยมีวิธีการเก็บรวมรวมข้อมูลดังนี้ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ข้อมูลและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องในอดีตเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และผลตอบแทนหลักทรัพย์ รวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ที่มีการเก็บรวบรวมไว้ในแหล่งและฐานข้อมูลต่างๆ อาทิ ห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดของสถาบันวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมทั้งเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นข้อมูลที่มีการเปิดเผยและเผยแพร่

2. ข้อมูลการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม 7 หัวข้อหลัก ของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม เก็บรวบรวมจากรายงานประจำปี พ.ศ.2553 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่เข้าเงื่อนไขในการคัดเลือกประชากร

3. ข้อมูลราคาปิดรายเดือนของสินทรัพย์และข้อมูลเงินปันผลจ่ายประจำปี 2553 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่เข้าเงื่อนไขในการคัดเลือกประชากรเก็บรวบรวมจากรายงานทางการเงินรายงานประจำปี พ.ศ.2553 และ ฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม และผลตอบแทนหลักทรัพย์ ในครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เข้าเงื่อนไขดังนี้

1. เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553 ที่มีรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุด 31 ธันวาคม ของทุกปี ที่พบรายงานประจำปี

2. เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีราคาหลักทรัพย์ และไม่มีการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในช่วงปีดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนในการประมวลผล

3. ศึกษาทุกกลุ่มอุตสาหกรรมยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินที่ประกอบด้วยกลุ่มธนาคาร กลุ่มเงินทุนและหลักทรัพย์ กองทุนรวม รวมทั้งกลุ่มอุตสาหกรรมประกันภัยและประกันชีวิต เนื่องจากกลุ่มบริษัทดังกล่าวมีข้อบังคับในการจัดทำและนำเสนองบการเงินที่แตกต่างไปจากบริษัทอื่น ๆ และไม่รวมบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน

จากเงื่อนไขในการคัดเลือกประชากรดังกล่าวทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 352 บริษัท แบ่งเป็น 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	37	บริษัท
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	58	บริษัท
3. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค	35	บริษัท
4. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	บริษัท
5. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	26	บริษัท
6. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	77	บริษัท
7. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	35	บริษัท
รวม	**352**	บริษัท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักขอมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้วิธีการนับบรรทัดที่มีการเปิดเผยในการเก็บรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี เศษบรรทัดที่เกินมาให้นับเป็น 1 บรรทัด โดยแบ่งเป็นประเด็นทั้ง 7 ประเด็นตามมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม

2. อัตราผลตอบแทนสุทธิจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(Debt to Equality Ratio)และค่าลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวมโดยเริ่มเก็บข้อมูลดังกล่าวจากงบการเงินรวมของแต่ละบริษัทในปี พ.ศ. 2553 ซึ่งรวบรวมจากฐานข้อมูล SETSMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ผลตอบแทนหลักทรัพย์ (Stock Market Return) ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณหาผลตอบแทนหลักทรัพย์ คือ ราคาปิดของหลักทรัพย์ ณ วันสิ้นเดือนปัจจุบัน ราคาปิดของหลักทรัพย์ ณ วันสิ้นเดือนก่อนและเงินปันผลจ่ายสำหรับปี โดยใช้การคำนวณที่ Gordon and Rogene (1978)มาคำนวณหาความสัมพันธ์ของผลตอบแทนหลักทรัพย์กับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$Rjt = (Pjt-Pjt-1+Dj)/Pjt-1$$

โดยที่

Rjt คือ อัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ j ณ วันสิ้นเดือน t
Pjt คือ ราคาหลักทรัพย์ j ณ วันสิ้นเดือน t
Pjt-1 คือ ราคาหลักทรัพย์ j ณ วันสิ้นเดือน t-1
Dj คือ เงินปันผลของหลักทรัพย์ j สำหรับปี

เมื่อคำนวณผลตอบแทนหลักทรัพย์ตามสมการแล้วนำผลการคำนวณที่ได้ของแต่ละเดือนมาหาค่าเฉลี่ย จะได้ผลตอบแทนหลักทรัพย์เฉลี่ยรายปี เนื่องจากการดำเนินงานของกิจการดำเนินงานทั้งปี แต่สูตรที่ใช้นั้นหาผลตอบแทนเป็นรายเดือน จึงต้องนำทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยรายปี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตามการศึกษาของ Brammer (2006) ที่ทำการวิจัยโดยใช้ผลตอบแทนหลักทรัพย์รายเดือนแล้วนำมาเฉลี่ยแต่ละปี เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนหลักทรัพย์กับความรับผิดชอบต่อสังคม

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ด้วยวิธีทางสถิติ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้วิธีการนับบรรทัดซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมนั้นอยู่ในรูปของถ้อยคำเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาต้องทราบหน่วยที่วัด (Content Unit)ที่จะใช้ในการแจงนับข้อมูล ซึ่งหน่วยของสาระที่ใช้ในการนับข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่เปิดเผยอาจกำหนดได้หลายรูปแบบเช่น การนับแก่นเรื่อง การนับย่อหน้า การนับความเข้มข้น(สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2544)

จากการศึกษาข้อมูลในรายงานประจำปีเพื่อพิจารณาว่าวิธีการใดเหมาะสมที่สุดในการแจงนับหน่วยของสาระพบว่า การนับคำทำได้ลำบาก เพราะว่าบริษัทไม่มีการใช้คำดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนและคำๆหนึ่งสามารถกล่าวได้หลายรูปแบบ และการแจงนับด้วยวิธีการอื่น ๆ (พรวิดี วัฒนากลาง, 2552) ซึ่งไม่เหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงกำหนดหน่วยของสาระเป็นบรรทัดเพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นวิธีการแจงนับที่เหมาะสมในการศึกษาในครั้งนี้ วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละโดยมีการคำนวณ ดังนี้

1.1 คำนวณจำนวนบรรทัดเฉลี่ยของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 หัวข้อหลัก เพื่อใช้ในการอธิบายผลการศึกษา ปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉลี่ยคำนวณจาก

$$\text{จำนวนบรรทัดเฉลี่ย} = \frac{\text{จำนวนบรรทัดที่ได้}}{\text{จำนวนบรรทัดทั้งหมด}}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 คำนวณจำนวนบรรทัดเฉลี่ยของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 หัวข้อหลักในแต่ละหัวข้อ เพื่อใช้ในการอธิบายผลการศึกษาการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละหัวข้อเฉลี่ย คำนวณจาก

$$\text{จำนวนบรรทัดเฉลี่ยแต่ละหัวข้อ} = \frac{\text{จำนวนบรรทัดที่ได้แต่ละหัวข้อ}}{\text{จำนวนบริษัททั้งหมด}}$$

1.3 คำนวณค่าร้อยละจำนวนบรรทัดของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 หัวข้อหลักในแต่ละหัวข้อ เพื่อใช้ในการอธิบายผลการศึกษาการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละหัวข้อ คำนวณจาก

$$\text{ร้อยละของปริมาณการรายงานแต่ละหัวข้อ} = \frac{\text{จำนวนบรรทัดที่ได้แต่ละหัวข้อ} \times 100}{700}$$

นำร้อยละที่ได้จาการคำนวณค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยที่ได้จำแนกระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามงานวิจัยของชลินธร รู้จำ (2551) และพรวิดี วัฒนากลาง (2552) นำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยเพื่อจำแนกระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยนำร้อยละที่ได้จากการคำนวณมาแบ่งระดับการรายงานออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยมาก น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ดังนี้

น้อยมาก	=	มีจำนวนบรรทัดของการรายงานน้อยกว่าร้อยละ 50.00
น้อย	=	มีจำนวนบรรทัดของการรายงานร้อยละ 50.00 – 59.99
ปานกลาง	=	มีจำนวนบรรทัดของการรายงานร้อยละ 60.00 – 69.99
มาก	=	มีจำนวนบรรทัดของการรายงานร้อยละ 70.00 – 79.99
มากที่สุด	=	มีจำนวนบรรทัดของการรายงานมากกว่าร้อยละ 79.99

2. การหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นของมาตรฐานสากลกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Method) การนำเทคนิคนี้มาใช้เนื่องจากตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้มีมากกว่า 1 ตัวแปรและตัวแปรทุกตัวเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยนำเทคนิค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดังกล่าวมาใช้ทดสอบเพื่อตอบคำถามการวิจัย การศึกษาในครั้งนี้มีสมการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Method) ดังนี้

$$R = \beta_0 + \beta_1(GOVt\text{-}1) + \beta_2(HMRHTt\text{-}1) + \beta_3(LABORt\text{-}1) + \beta_4(ENVt\text{-}1) + \beta_5(FAIRt\text{-}1) + \beta_6(CONSUt\text{-}1) + \beta_7(SOCIALt\text{-}1) + \beta_8(ROEt\text{-}1) + \beta_9(REVENUEt\text{-}1) + \beta_{10}(DEBTt\text{-}1) + \varepsilon$$

โดยที่

R คือ ผลตอบแทนหลักทรัพย์

β_0 คือ ค่าคงที่ของสมการถดถอย

$\beta_1,...,\beta_{10}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเป็น ค่าคงที่ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามเมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนไป 1 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระตัวอื่นไม่เปลี่ยนแปลง

GOV คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมหัวข้อธรรมาภิบาล

HMRHT คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมหัวข้อสิทธิมนุษยชน

LABOR คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมหัวข้อการปฏิบัติด้านแรงงาน

ENV คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมหัวข้อสิ่งแวดล้อม

FAIR คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมหัวข้อการปฏิบัติที่เป็นธรรม

CONSU คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมหัวข้อประเด็นด้านผู้บริโภค

COMMU คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมหัวข้อการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน

ROE คือ ความสามารถในการทำกำไรวัดค่าจากกำไรสุทธิ/ส่วนของผู้ถือหุ้น

REVENUE คือ ค่าจากลอการิทึมธรรมชาติของรายได้รวม

DEBT คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

ε คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

จากนั้นทำการตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ H_0 โดยพิจารณาค่าความน่าจะเป็น Sig. ที่โปรแกรมคำนวณได้ (p-value) เปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α) ที่ระดับ 0.05 โดยจะทำการปฏิเสธสมมติฐาน ถ้าค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้ (p-value) น้อยกว่า 0.05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและขนาดของบริษัทจดทะเบียน

สำหรับประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ สิ้นปี พ.ศ. 2553 ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการแปลความหมายของผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลการศึกษาครั้งนี้จึงได้ตัดข้อมูลบางส่วนออก กล่าวคือ ข้อมูลที่ได้จากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 473 บริษัท นำมาศึกษาทุกหมวดอุตสาหกรรม ยกเว้นอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินจำนวนทั้งสิ้น 62 บริษัท ประกอบด้วย กลุ่มธนาคาร กลุ่มเงินทุนและหลักทรัพย์ และกลุ่มกองทุนอุตสาหกรรมประกันภัยและประกันชีวิตและกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในกลุ่มกองทุนรวมจำนวนทั้งสิ้น 26 บริษัท เนื่องจากบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมดังกล่าวมีรายการสินทรัพย์และหนี้สินที่แตกต่างจากหมวดธุรกิจอื่นๆ จึงส่งผลกระทบต่อข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ อีกทั้งไม่นำบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนจำนวนทั้งสิ้น 33 บริษัทมาทำการศึกษาด้วย ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงเหลือบริษัทที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 352 บริษัท ซึ่งสามารถจำแนกตามอุตสาหกรรมได้ดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	37	บริษัท
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	58	บริษัท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค	35	บริษัท
4. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	บริษัท
5. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	26	บริษัท
6. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	77	บริษัท
7. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	35	บริษัท
รวม	**352**	บริษัท

วัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 1 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของร่างมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้การนับบรรทัดที่มีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของจำนวนบรรทัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก

	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย (บริษัท)	ค่าเฉลี่ย (ประเด็น)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ปริมาณการเปิดเผย	87	790	278	32	92.56

หมายเหตุ: n = 352 บริษัท

จากตารางที่ 4 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีจำนวนบรรทัดการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากล โดยเฉลี่ยบริษัทละ 278 บรรทัด และเฉลี่ยประเด็นละ 32 บรรทัด โดยบริษัทที่มีบรรทัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำสุดอยู่ที่ 87 บรรทัด และบริษัทที่มีบรรทัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูงสุดอยู่ที่ 790 บรรทัด

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเด็นหลักของร่างมาตรฐานสากล ในปี 2553 จำแนกตามระดับการเปิดเผย

ปริมาณการเปิดเผย	ระดับการเปิดเผย	จำนวน (บริษัท)	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 50.00	น้อยมาก	307	87.22
ร้อยละ 50.00 - 59.99	น้อย	23	6.53
ร้อยละ 60.00 - 69.99	ปานกลาง	5	1.42
ร้อยละ 70.00 – 79.99	มาก	9	2.56
ร้อยละ 80.00 ขึ้นไป	มากที่สุด	8	2.27
	รวม	**352**	**100.00**

จากตารางที่ 5 เมื่อนำจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากล พบว่าการเปิดเผยมากที่สุดอยู่ที่ระดับการเปิดเผยน้อยมากคือมีการเปิดเผยน้อยกว่าร้อยละ 50 คิดเป็นร้อยละ 87.22 รองมาคือระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 6.53 ระดับมากคิดเป็นร้อยละ 2.56 ระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.27 และระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 1.42

ตารางที่ 6 จำนวนบรรทัด จำนวนบรรทัดเฉลี่ย และอันดับที่ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก โดยจำแนกตามประเด็นหลัก

ประเด็น	จำนวนบรรทัด	จำนวนบรรทัดเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	อันดับที่
ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร	30,250	86	18	291	1
ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน	1,974	6	0	54	7
ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน	9,707	28	2	157	5
ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม	14,602	41	0	183	4
ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม	4,916	14	0	58	6
ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค	16,545	47	10	292	3
ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน	19,855	56	0	205	2
รวม	**97,800**	**278**			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละประเด็นที่ศึกษา พบว่า ประเด็นที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยมากที่สุดคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลมีจำนวนบรรทัดทั้งหมด 30,250 บรรทัด (เฉลี่ย 86 บรรทัด) มีจำนวนบรรทัดต่ำสุดที่ 18 บรรทัดและสูงสุดที่ 291 บรรทัด รองมาคือ ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชนมีจำนวนบรรทัดทั้งหมด 19,855 บรรทัด (เฉลี่ย 56 บรรทัด) มีจำนวนบรรทัดต่ำสุดที่ 0 บรรทัดและสูงสุดที่ 205 บรรทัด ส่วนประเด็นที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยทั้งหมด 1,974 บรรทัด(เฉลี่ย 6 บรรทัด) มีจำนวนบรรทัดต่ำสุดที่ 0 บรรทัดและสูงสุดที่ 54 บรรทัดสามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2

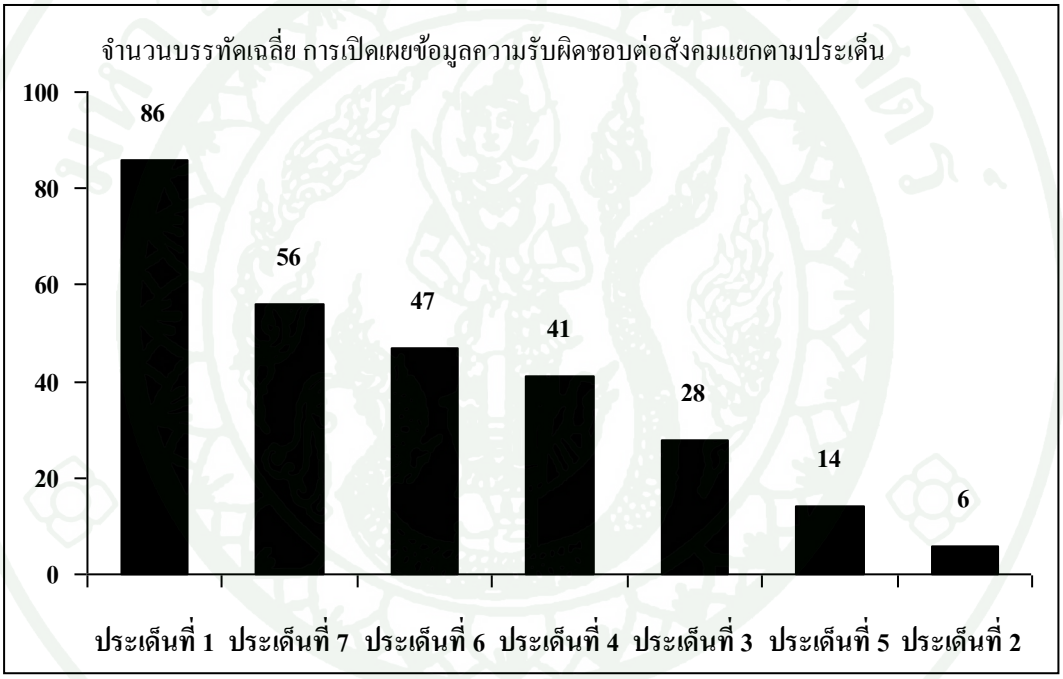

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงการเรียงลำดับจากมากไปน้อยของจำนวนบรรทัดทั้งหมดของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก

จากตารางที่ 6 และภาพที่ 2 พบว่าประเด็นที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชนและประเด็นที่ 6 สิ่งแวดล้อม คือ เฉลี่ย 86 บรรทัด 56 บรรทัดและ 47 บรรทัดตามลำดับ ประเด็นที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม และประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน คือเฉลี่ย 6 บรรทัด 14 บรรทัดและ 28 บรรทัด ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 7 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของจำนวนบรรทัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก โดยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละของบริษัทที่บรรทัดเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย(บริษัท)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	190	572	299	48.65	75.28
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	220	579	321	53.45	80.89
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค	240	419	304	57.14	47.89
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	130	734	254	75	89.88
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	151	790	389	34.62	147.61
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	119	721	312	70.13	102.89
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	151	504	313	57.14	83.89

จากตารางที่ 7 เมื่อนำค่าเฉลี่ยระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมาเรียงลำดับ พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด เฉลี่ย 389 บรรทัด รองมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม เฉลี่ย 321 บรรทัด และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เฉลี่ย 313 บรรทัด ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างและกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร เฉลี่ย 254 บรรทัดและ 299 บรรทัด ตามลำดับ และเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ย(บริษัท)ของทุกกลุ่มอุตสาหกรรมที่ 278 บรรทัด พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ย(บริษัท) และกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นมีค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมมากกว่าค่าเฉลี่ย(บริษัท) แต่ในรายบริษัทพบว่าในเกือบทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีจำนวนบริษัทมากกว่าร้อยละ 50 ที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยน้อยกว่า 278 บรรทัด ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร แสดงให้เห็นว่าบริษัทส่วนใหญ่ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมจะมีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยน้อยกว่าค่าเฉลี่ย(บริษัท)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 8 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

ประเด็น	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	จำนวนบรรทัด	อันดับที่
ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร	18	248	87	3,089	1
ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน	0	42	6	178	7
ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน	8	131	29	818	5
ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม	1	125	35	1,501	3
ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม	0	58	15	542	6
ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค	10	118	29	2,892	4
ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน	0	205	54	2,039	2

จากตารางที่ 8 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ประเด็นที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร เฉลี่ย 87 บรรทัด รองมาคือประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน เฉลี่ย 54 บรรทัด ส่วนประเด็นที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนและประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมเฉลี่ย 6 และ 15 บรรทัดตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 9 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม

ประเด็น	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	จำนวนบรรทัด	อันดับที่
ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร	37	247	84	4,841	1
ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน	0	26	6	308	7
ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน	6	95	23	1,333	5
ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม	21	104	47	2,717	3
ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม	0	38	14	776	6
ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค	23	128	46	2,656	4
ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน	0	154	64	3,709	2

จากตารางที่ 9 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม ประเด็นที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร เฉลี่ย 84 บรรทัด รองมาคือประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชนเฉลี่ย 64 บรรทัด ส่วนประเด็นที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนและประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมเฉลี่ย 6 และ 14 บรรทัดตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 10 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค

ประเด็น	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	จำนวนบรรทัด	อันดับที่
ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร	48	116	81	2,816	1
ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน	0	13	5	160	7
ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน	10	48	22	763	5
ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม	15	69	45	1,570	3
ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม	0	42	13	453	6
ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค	19	68	44	1,548	4
ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน	12	135	63	2,178	2

จากตารางที่ 10 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ประเด็นที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร เฉลี่ย 81 บรรทัด รองมาคือประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน เฉลี่ย 63 บรรทัด ส่วนประเด็นที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนและประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมเฉลี่ย 6 และ 13 บรรทัดตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 11 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ประเด็น	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	จำนวนบรรทัด	อันดับที่
ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร	18	248	87	7,277	1
ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน	0	42	6	441	7
ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน	8	131	28	2,413	5
ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม	1	125	35	2,954	3
ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม	0	58	15	1,241	6
ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค	10	118	29	2,429	4
ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน	0	205	54	4,537	2

จากตารางที่ 11 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ประเด็นที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร เฉลี่ย 87 บรรทัด รองมาคือประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน เฉลี่ย 54 บรรทัด ส่วนประเด็นที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนและประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมเฉลี่ย 6 และ 15 บรรทัดตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 12 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

ประเด็น	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	จำนวนบรรทัด	อันดับที่
ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร	29	291	99	2,569	1
ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน	0	34	11	280	7
ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน	8	151	52	1,329	3
ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม	10	183	51	1,327	5
ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม	0	54	17	423	6
ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค	19	292	97	2,520	2
ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน	0	180	51	1,323	4

จากตารางที่ 12 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ประเด็นที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร เฉลี่ย 99 บรรทัด รองมาคือประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภคเฉลี่ย 97 บรรทัด ส่วนประเด็นที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนและประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมเฉลี่ย 11 และ 17 บรรทัดตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 13 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

ประเด็น	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	จำนวนบรรทัด	อันดับที่
ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร	34	195	86	6647	1
ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน	0	54	6	432	7
ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน	8	157	26	1,969	5
ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม	0	133	42	3,179	3
ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม	0	54	14	1,070	6
ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค	10	253	33	2,537	4
ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน	0	148	53	4,157	2

จากตารางที่ 13 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ประเด็นที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร เฉลี่ย 86 บรรทัด รองมาคือประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน เฉลี่ย 53 บรรทัด ส่วนประเด็นที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนและประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมเฉลี่ย 6 และ 14 บรรทัดตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 14 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และจำนวนบรรทัด ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลัก ของกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ประเด็น	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	จำนวนบรรทัด	อันดับที่
ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร	49	213	85	2,962	1
ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน	0	19	5	175	7
ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน	8	106	31	1,082	5
ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม	0	84	39	1,354	4
ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม	0	27	12	411	6
ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค	18	114	56	1,963	2
ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน	0	128	55	1,912	3

จากตารางที่ 14 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ประเด็นที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร เฉลี่ย 85 บรรทัด รองมาคือประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภคเฉลี่ย 56 บรรทัด ส่วนประเด็นที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนและประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมเฉลี่ย 5 และ 12 บรรทัดตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 15 จำนวนบรรทัดเฉลี่ย ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	ประเด็นที่						
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
เกษตรและอาหาร	87	6	29	35	15	29	54
สินค้าอุตสาหกรรม	84	6	23	47	14	46	64
สินค้าอุปโภคบริโภค	81	5	22	45	13	44	63
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	87	6	28	35	15	29	54
ทรัพยากร	99	11	52	51	17	97	51
บริการ	86	6	26	42	14	33	53
เทคโนโลยี	85	5	31	39	12	56	55

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นถึงจำนวนบรรทัดเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลในแต่ละประเด็นเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กรพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยเฉลี่ยมากที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ย 99 บรรทัด รองมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารและกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เฉลี่ยเท่ากันที่ 87 บรรทัด ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนบรรทัดเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคและกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม เฉลี่ย 81 และ84 บรรทัดตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยเฉลี่ยมากที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ย 11 บรรทัด รองมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารและกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม เฉลี่ยเท่ากันที่ 6 บรรทัด ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนบรรทัดเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคและกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เฉลี่ยเท่ากันที่ 5 บรรทัด

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงานพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เฉลี่ยมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ย 52 บรรทัด รองมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เฉลี่ยเท่ากันที่ 31 บรรทัด ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนบรรทัดเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคและกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม เฉลี่ย 22 และ23 บรรทัดตามลำดับ

ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อมพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยเฉลี่ยมากที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ย 51 บรรทัด รองมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้า เฉลี่ยเท่ากันที่ 47 บรรทัด ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนบรรทัดเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารและกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เฉลี่ยเท่ากันที่ 35 บรรทัด

ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยเฉลี่ยมากที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ย 17 บรรทัด รองมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารและกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เฉลี่ยเท่ากันที่ 15 บรรทัด ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนบรรทัดเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค เฉลี่ย 12 และ13 บรรทัดตามลำดับ

ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภคพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยเฉลี่ยมากที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ย 97 บรรทัด รองมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เฉลี่ย 56 บรรทัด ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนบรรทัดเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารและกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เฉลี่ยเท่ากันที่ 29 บรรทัด

ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชนพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบรรทัดการเปิดเผยเฉลี่ยมากที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมเฉลี่ย 64 บรรทัด รองมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค เฉลี่ย 63 บรรทัด ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนบรรทัดเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ เฉลี่ย 51 และ53 บรรทัดตามลำดับ

วัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสามารถสรุปได้ดังตารางดังนี้

$$R = \beta 0 + \beta 1(GOVt\text{-}1) + \beta 2(HMRHTt\text{-}1) + \beta 3(LABORt\text{-}1) + \beta 4(ENVt\text{-}1) + \beta 5(FAIRt\text{-}1) + \beta 6(CONSUt\text{-}1) + \beta 7(SOCIALt\text{-}1) + \beta 8(ROEt\text{-}1) + \beta 9(REVENUEt\text{-}1) + \beta 10(DEBTt\text{-}1) + \varepsilon$$

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์

ประเด็นที่ศึกษาความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์	สัมประสิทธิ์ความถดถอย	t-value	p-value
ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร	0.124	2.127	0.034*
ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน	0.083	1.453	0.147
ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน	-0.063	-0.967	0.334
ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม	0.140	2.551	0.011*
ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม	0.035	0.636	0.525
ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค	-0.091	-1.629	0.104
ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน	-0.61	-1.055	0.292
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	0.154	2.665	0.008*
รายได้รวม	0.170	2.695	0.007*
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-0.062	-1.131	0.259

* ระดับนัยสำคัญ 0.05, R Square = 0.126, n = 352,Sig = 0.000, F-value = 4.913

ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร

จากตารางที่ 7 พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กรกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางที่ 7 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน

จากตารางที่ 7 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงานกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม

จากตารางที่ 7 พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม

จากตารางที่ 7 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค

จากตารางที่ 7 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภคกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน

จากตารางที่ 7 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชนกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

จากตารางที่ 7 พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

รายได้รวม

จากตารางที่ 7 พบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้รวมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

จากตารางที่ 7 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อวิจารณ์

ในการอภิปรายผลการศึกษาระดับเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม(ISO 26000)และความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนหลักทรัพย์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2553 จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสรุปประเด็นตามตัวแปรที่ศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่าบริษัทส่วนใหญ่ร้อยละ 87.22 มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับน้อยมาก เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลหลากหลาย ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่ได้ทำการเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจนตามมาตรฐานสากลและยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมแต่จะเน้นไปที่การเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเด็นที่มีการเปิดเผยมากจะเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีและเป็นข้อมูลโดยทั่วไปของบริษัทที่บริษัทจำเป็นจะต้องเปิดเผยทำให้การเปิดเผยในประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กรกับประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชนมีการเปิดเผยมาก เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเป็นไปตามความสมัครใจ บริษัทจึงมีการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษ์ของบริษัทมากกว่าประเด็นอื่นๆ รวมถึงการแสดงรายละเอียดของรายการดังกล่าวอาจจำเป็นต้องมีต้นทุนในการจัดการสูง หรือการแสดงข้อมูลภายในเกี่ยวกับนโยบายด้านพนักงานและสิทธิมนุษยชนซึ่งอาจจะมีการชี้แจงภายในระหว่างบริษัทและพนักงานมากกว่าที่จะแสดงข้อมูลต่างๆ เหล่านี้แก่ผู้ถือหุ้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นมาตรฐานเดียวกันและครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนหลักทรัพย์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร

จากการศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กรกับผลตอบแทนหลักทรัพย์โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชลินธร รู้จำ (2551) และพรวิดี วัฒนากลาง (2552) จากสมมติฐานตลาดทุนที่ว่าราคาหลักทรัพย์จะมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการได้รับข้อมูลข่าวสารแหล่งข้อมูลสาธารณะ แสดงให้เห็นว่าข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นนี้มีผลต่อผลตอบแทนหลักทรัพย์

ทั้งนี้อาจเนื่องจากประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส การปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม การเคารพต่อผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย การเคารพต่อหลักนิติธรรม การเคารพต่อการปฏิบัติตามแนวของสากล และการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน มีลักษณะสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดหลักทรัพย์ที่กำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี จึงทำให้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเด็นนี้มีการเปิดเผยมากที่สุด ดังนั้นนักลงทุนจึงมีการได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอเพื่อช่วยในการตัดสินใจลงทุน และการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าบริษัทมีการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักลงทุนมีการตอบสนองต่อประเด็นธรรมาภิบาลนี้

ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน

จากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของชลินธร รู้จำ (2551)และพรวิดี วัฒนากลาง (2552)แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ramanathan (1976) ที่สนับสนุนว่าถ้าองค์กรให้ความสำคัญกับสิทธิทางด้านสังคมสังคมก็จะให้การสนับสนุนบริษัท

ทั้งนี้ผลการศึกษาพบว่าประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชนที่กล่าวถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงมีสืบเนื่องมาจากการเกิดเป็นมนุษย์ พบว่าการเปิดเผยในประเด็นนี้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประเด็นอื่นๆ อาจทำให้นักลงทุนได้รับข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอในการตัดสินใจในการลงทุน จึงทำให้ประเด็นนี้ไม่ผลต่อผลตอบแทนหลักทรัพย์

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติด้านแรงงาน

จากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 3 ข้อปฏิบัติด้านแรงงานกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nelling and Webb (2006) และชลินธร รู้จำ (2551) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านพนักงานกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติงานด้านแรงงานจะครอบคลุมนโยบายแนวทางปฏิบัติงาน เงื่อนไขการทำงาน สุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งอยู่ในกฎหมายแรงงานที่ต้องปฏิบัติตาม อาจทำให้นักลงทุนมองว่าบริษัทไม่ได้เปิดเผยด้วยความสมัครใจ แต่เป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติ จึงทำให้ข้อมูลข่าวสารในประเด็นนี้ไม่มีผลต่อผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรวิดี วัฒนากลาง (2552)และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษา Brammer *et al.*(2006) ที่พบความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ และผลการศึกษาของ Nelling and Webb (2006) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนหลักทรัพย์กับความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัทเห็นได้จากการที่บริษัทมีเรื่องฟ้องร้องทางด้านผลกระทบที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ทำให้นักลงทุนให้ความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ส่งผลให้บริษัทมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น ทำให้จำนวนการเปิดเผยในประเด็นนี้มีค่อนข้างมาก ทำให้นักลงทุนได้รับข้อมูลข่าวสารในประเด็นนี้มาก จากสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุนในระดับปานกลางที่ว่าราคาของหลักทรัพย์จะตอบสนองต่อข่าวสารข้อมูลที่บริษัทประกาศต่อสาธารณะซึ่งส่งผลให้ประเด็นสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัท

ประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม

จากผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรวิดี วัฒนากลาง (2552) แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุนในระดับปานกลางที่ว่าการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์จะมีการปรับตัวเมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลสาธารณะ แต่จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าข้อมูลข่าวสารความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 5 การดำเนินงานอย่างเป็นธรรมไม่มีผลต่อผลตอบแทนหลักทรัพย์

ทั้งนี้จากการศึกษาประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมกล่าวถึง การต่อต้านการทุจริต การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้น้อยมาก ทำให้นักลงทุนอาจได้รับข้อมูลข่าวสารในประเด็นนี้ไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพียงพอที่จะใช้ในการประกอบการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ กล่าวได้ว่าข้อมูลข่าวสารในประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรมไม่มีอิทธิพลเพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทนหลักทรัพย์

ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค

จากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภคกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรวิดี วัฒนากลาง (2552)และชลินธร รู้จำ (2551) แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งประเด็นนี้ได้กล่าวถึงการคุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค การบริโภคอย่างยั่งยืน การปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค การเข้าถึงบริการที่จำเป็น และการให้ความรู้

อาจเนื่องมาจากการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภคมีการเปิดเผยในปริมาณที่น้อยอาจไม่เพียงพอต่อการใช้ในการตัดสินใจของนักลงทุน และจากสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุนในระดับปานกลางที่ว่าการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์จะมีการปรับตัวเมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลสาธารณะ แต่จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าข้อมูลข่าวสารความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 6 ด้านผู้บริโภคไม่มีผลต่อผลตอบแทนหลักทรัพย์

ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน

จากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชนกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรวิดี วัฒนากลาง (2552)ที่พบความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามและผลการศึกษาของ Brammer *et al.* (2006) ที่พบความสัมพันธ์ในเชิงลบระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านชุมชนกับผลตอบแทนหลักทรัพย์และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นนี้ ซึ่งเป็นการพัฒนาสังคม การมีส่วนร่วมในชุมชน การส่งเสริมการศึกษา การสร้างงานด้านแรงงานและทักษะ การพัฒนาและการเข้าถึงเทคโนโลยี สุขภาพ การสร้างความมั่นคั่งและรายได้ การลงทุนด้านสังคม เป็นการดำเนินงานที่ต้องใช้การลงทุนสูงและระยะเวลาในการดำเนินงานให้เห็นผลนาน จึงทำให้ประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชนไม่มีผลต่อผลตอบแทนหลักทรัพย์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียอื่นใช้ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาบริษัทที่เข้าเงื่อนไขการคัดเลือกประชากร จำนวนทั้งสิ้น 352 บริษัท โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี วิธีที่ใช้นับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมคือ การนับจำนวนบรรทัดที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปี โดยแบ่งประเด็นการศึกษาตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม และวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมในปี 2553 พบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีจำนวนการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉลี่ย 278 บรรทัด โดยประเด็นที่มีการเปิดเผยมากที่สุด คือ ประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร เฉลี่ย 86 บรรทัด สำหรับประเด็นที่มีการเปิดเผยน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน และประเด็นที่ 5 การปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม โดยเฉลี่ย 6 บรรทัด และ 14 บรรทัดตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังได้มีการจำแนกการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยแยกตามประเภทอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมแต่ละประเภทให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นใดบ้าง พบว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีจำนวนบรรทัดเฉลี่ยในการเปิดเผยมากที่สุดที่ 389 บรรทัด และน้อยที่สุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เฉลี่ย 254 บรรทัด และเมื่อจำแนกในแต่ละประเด็นตามกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเกือบทุกประเด็นยกเว้นประเด็นที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม จากการที่กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเกือบทุกประเด็นอาจเนื่องมาจากกลุ่มทรัพยากรเป็นกลุ่มที่มีลักษณะการดำเนินธุรกิจมีกระบวนการและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับสังคมโดยตรงทำให้มีผลกระทบต่อสังคมโดยเฉพาะในประเด็นสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อให้ผู้ใช้ได้ทราบถึงการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อม จึงมีการเปิดเผยข้อมูลแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นอย่างเห็นได้ชัด

สำหรับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กร และประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ อีกทั้งพบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและรายได้รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่พบความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับการเปิดเผยในปริมาณที่น้อยมาก

การวิจัยชี้ให้เห็นว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์รวมทั้งบริษัทที่กำลังจะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ควรให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายงานประจำปีของบริษัทให้มากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งผู้ที่สนใจใช้เป็นประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจลงทุน เนื่องจากการปฏิบัติดังกล่าวเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงการมีความรับผิดชอบของบริษัทต่อสังคม

2. จากผลการวิจัยพบว่าการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลน้อยมากในประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน ที่กล่าวถึงการยอมรับและการเคารพสิทธิมนุษยชน สิทธิการเป็นพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิในการทำงาน รวมถึงสิทธิมนุษยชนของชนพื้นเมืองกลุ่มน้อย สตรี เด็ก และคนพิการโดยไม่เลือกปฏิบัติ รองมาคือประเด็นที่ 5 การปฏิบัติที่เป็นธรรม เป็นการกล่าวถึงการต่อต้านการทุจริต การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีความรับผิดชอบ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน

ดังนั้นบริษัทควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกประเด็นตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมให้ครอบคลุมทั้ง 7 ประเด็น โดยเฉพาะประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน และประเด็นที่ 5 การปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมให้มากขึ้น เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางด้านสิทธิมนุษยชน และการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงปฏิบัติกับมนุษย์ทุกคน ซึ่งเป็นประโยชน์กับบริษัทในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทั้ง 2 ประเด็นให้มากขึ้นเพื่อให้สาธารณชนทั่วไปรับทราบข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอและแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างครบถ้วนยิ่งขึ้น

3. จากการศึกษาในครั้งนี้ พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นที่ 1 ธรรมาภิบาลขององค์กรและประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์และพบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้รวม กับผลตอบแทนหลักทรัพย์ซึ่งทั้งหมดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแสดงว่าเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้น อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและรายได้รวมเพิ่มขึ้นส่งผลให้ผลตอบแทนหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น

ดังนั้นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และบริษัทที่กำลังจะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่เพิ่มขึ้นอย่างมากทำให้นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียให้ความ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สนใจกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม บริษัทจึงควรมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้นและครอบคลุมในทุกประเด็น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสีย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2553 เพียงปีเดียว ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปอาจขยายเวลาในการศึกษา โดยเพิ่มจำนวนปีในการศึกษา เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงของขนาดบริษัทในแต่ละปีว่า หากมีการเปลี่ยนแปลงของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและการเปลี่ยนแปลงของขนาดบริษัทจะส่งผลทำให้ผลตอบแทนหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร

2. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและขนาดของบริษัท ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่นักลงทุนใช้ประกอบการประเมินการปรับตัวของราคาหลักทรัพย์ ดังนั้นการศึกษาในครั้งต่อไปอาจจะพิจารณาตัวแปรอื่นเพิ่มเติม เช่น ความสามารถในการทำกำไร ระดับการแข่งขันทางอุตสาหกรรม การเจริญเติบโตของบริษัท เป็นต้น อีกทั้งอาจนำตัววัดผลการดำเนินงานทางการเงินอื่น ๆ มาศึกษาเพื่อวัดความสัมพันธ์กับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตาม 7 ประเด็นหลักของมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2549**. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล.** พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรัตน์ สังข์แก้ว. 2547. **การลงทุน.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จักรพันธุ์ จินดาวงศ์. 2547. **แนวการปฏิบัติและแนวโน้มทางการบัญชีการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมประเภทที่มีผลกระทบโดยตรงหรือมีนัยสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม**. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. สาขาบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลินธร รู้จำ. 2551**. ความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและองค์ประกอบของ คณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุษบา นุชิตภาพ. 2551**. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงาน ของบริษัทจดทะเบียนในดัชนี 100 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. งานนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พรวิดี วัฒนากลาง. 2552. **การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 Index**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพสิฐ โกวิทยามงคล. 2553. **ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลตอบแทนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มนตรี ช่วยชู. 2539. **การเสนอรูปแบบรายงานการบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมในประทศไทย การวิจัยเชิงประจักษ์**. วิทยานิพนธ์บัญชีดุษฎีบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศุกันยา ห้วยผัด. 2550. **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มาวิทยาลัย.

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. 2553. **มาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม** (Online). www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2554/E/018/1.PDF, 9 กรกฎาคม 2553.

สถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2548. **Thai Corporate Social Responsibility**. (Online). www.thaicsr.com., 10 ตุลาคม 2554

สลักจิต ดอนไสว. 2547**. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมด้านทรัพยากรมนุษย์และด้านผลิตภัณฑ์และบริการของบริษัทในกลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม**. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Brammer, S.,C. Brooks, and S.Pavelin. 2006. “Corporate Social Performance and Stock Return: UK Evidence from Disaggregate Measures**.” Financial Management** Autumn 2006: 97-116

Cormier,D. and Gordon,I.M. 2001. “An examination of social and environmental reporting strategies.” **Accounting, Auditing & Accountability Journal** 14(5): 587-616

Davis, K. 1973. “The case for and Against Business Assumptions of Social Responsibilities.” **Academy of Management Journal** 16:321-322.

Fogler, H.R. and F. Nutt. 1975. “A note Social Responsibility and Valuation.” **Academy of Management Journal** 18: 155-160

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Freeman, R.1983. “Strategic management: a stakeholder Approach.” **Advances in Strategic Management** 1983: 31-60.

Gao, S. S., S. Heravi and J. Z. Xiao 2005. “Determinants of corporate social and environmental reporting in Hong Kong**” Accounting** Forum 29: 233-242.

Gordon, J. A. and A.B. Rogene. 1978. “Corporate Social Responsibility and Stock Market Performance.” **Academy of Management Journal** 21:479-486

Gray, R., D. Owen and C. Adam 1996. Accounting and Accountability Changes and Challenges in **Corporate Social and Environment Reporting**.
London: Prentice Hall.

Naser, K. et al.2006. “Determinants of corporate Social Disclosure in Developing Countries: The case of Qatar.” **Advances in International Accounting** 19: 1-23

Nelling, E. and E. Webb.2006. Corporate Social Responsibility and Financial Performance: **The Virtuous Circle Revisited** (Online). www.fma.org/SLC/Papers/CSR_and_Financial_ Performance_FMA.pdf., October 16,2011

Orlitzky, M., F. L. Schmidt and S. L. Rynes 2003. Corporate Social and Financial Performance**: A Meta-analysis.** ***Organization Studies****. 24*(3), 403-441.

Ratanajongkol, S., H. Davey, and M.Low. 2006. “Corporate social reporting in Thailand: The news is all good and increasing.” **Qualitative Research in Accounting & Management** 3: 67-83

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Saleh, M., N. Zulkifli and R. Muhamad 2006. "**An Empirical Examination of the Relationship between Corporate Social Responsibility Disclosure and Financial Performance in an Emerging Market"** Faculty of Business & Accountancy, University of Malaya, 59100 Lumpur, Malaysia.

Tosoutsoua, M. 2004. Corporate Social Responsibility and Financial Performance; Working Paper Series 2004-7. Berkeley : **Center for Responsible Business**.

Williams, S.M. 1999. "Voluntary Environmental and Social Accounting Disclosure Practices in the Asia-pacific Region: an International Empirical Test of Political Economy Theory." **The International Journal of Accounting** 34: 209-238

Lawrence, A. T. and J. Weber. 2008. **Business and Society.** 12th ed. New York: The McGraw-Hill Companies, Inc.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ก

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

การที่จะพยากรณ์ค่าตัวแปรตามจากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ(Multiple Regression Method) ได้นั้น ต้องตรวจสอบสมมติฐานของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุทั้ง 5 ข้อ ดังนี้

1. ความคลาดเคลื่อน e เป็นตัวแปรที่มีการแจกแจงแบบปกติ
2. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ หรือ E(e) = 0
3. ค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า V(e) = σ_e^2
4. e_i และ e_j เป็นอิสระต่อกัน ; $i \neq j$ หรือ covariance $(e_i, e_j) = 0$
5. ตัวแปรอิสระ X_i และ X_j ต้องเป็นอิสระต่อกัน

สมมติฐานทั้ง 5 ข้อ จะต้องเป็นจริง จึงจะสามารถทดสอบค่า F และ t ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรที่สนใจศึกษา และตัวแปรควบคุม โดยจะนำเงื่อนไขที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าความคลาดเคลื่อนมาทำการวิเคราะห์แยกประเภทตามตัวแบบทดสอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

$$R = \beta_0 + \beta_1(GOVt\text{-}1) + \beta_2(HMRHTt\text{-}1) + \beta_3(LABORt\text{-}1) + \beta_4(ENVt\text{-}1) + \beta_5(FAIRt\text{-}1) + \beta_6(CONSUt\text{-}1) + \beta_7(SOCIALt\text{-}1) + \beta_8(ROEt\text{-}1) + \beta_9(REVENUEt\text{-}1) + \beta_{10}(DEBTt\text{-}1) + \varepsilon$$

1. ความคลาดเคลื่อน (e) เป็นตัวแปรที่มีการแจกแจงแบบปกติ

การตรวจสอบว่าค่าคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่มีด้วยกันหลายวิธี คือ Histogram, Boxplot, Stem-and-leaf, Normal Probability Plot หรือ Detrended Normal Plot ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จากกราฟ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงพิจารณาจาก Histogram และ Normal Probability Plot

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

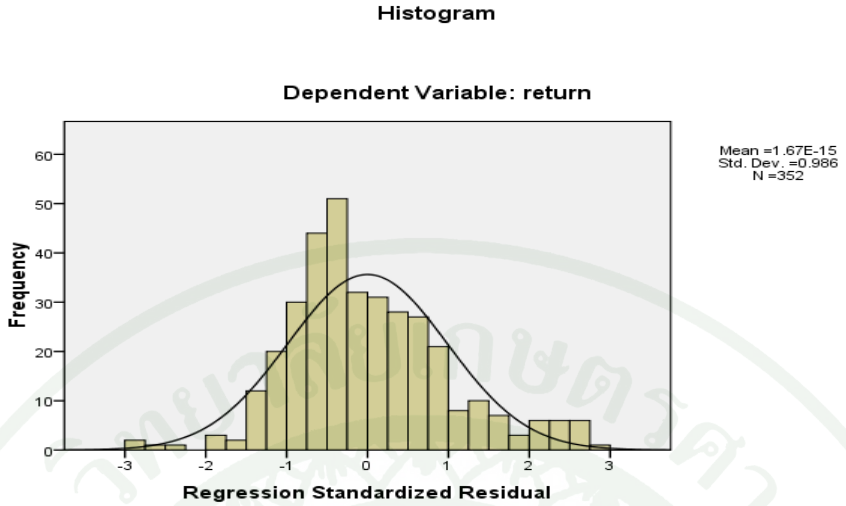

ภาพผนวกที่ 1 Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแบบทดสอบ

เมื่อพิจารณา Histogram ของค่าคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณพบว่ากราฟนั้นค่อนข้างสมมาตรจึงถือได้ว่าการแจกแจงของค่าคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ นอกจากนั้น ในการวิเคราะห์ค่าความคลาดเคลื่อนนั้นเพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นจึงได้มีการพิจารณา Normal Probability Plot ดังรูปถัดไป

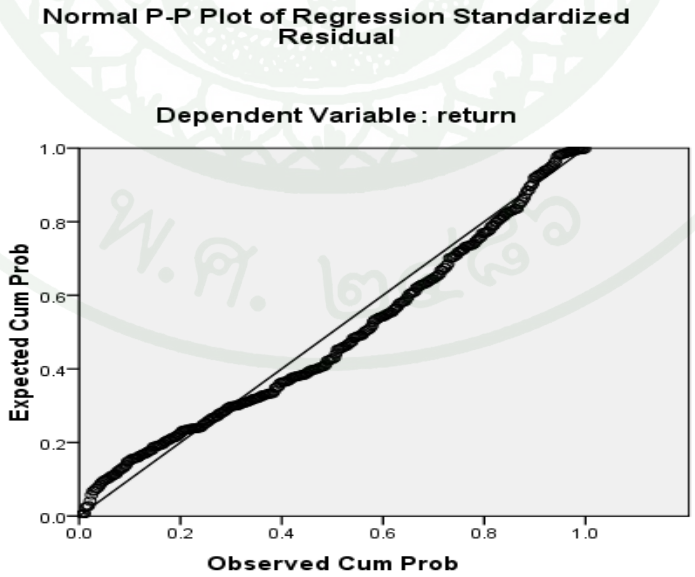

ภาพผนวกที่ 2 Normal Probability Plot ของค่าคลาดเคลื่อนของตัวแบบทดสอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากกราฟ Normal Probability Plot ของข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นกับค่าที่คาดไว้ของค่าสมบูรณ์ของผลตอบแทนหลักทรัพย์ พบว่า ค่าจริงของข้อมูลที่สุ่มตัวอย่างมาจะอยู่รอบๆ เส้นตรงโดยอยู่เหนือและใต้เส้นตรงเพียงเล็กน้อย แต่โดยรวมแล้วจุดต่างๆ ที่ปรากฏนั้นอยู่ในรูปของเส้นตรง ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณมีการแจกแจงที่สมมาตรหรือเป็นแบบปกติ

2. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ หรือ E(e) = 0

การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุด จะทำให้ $\sum e_{i=0}$ ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน = E(e) = $\frac{\sum e_i}{n} = \frac{0}{n} = 0$ ดังนั้นเงื่อนไขข้อนี้จึงเป็นจริงเสมอทุกกรณี

3. ค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า V(e) = σ_e^2

การตรวจสอบค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่หรือไม่ สามารถทดสอบโดยการเขียนกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง e กับ Ŷ ถ้าค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนไม่เป็นค่าคงที่จะเกิดปัญหา Heteroscedastic ซึ่งจะทำให้การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงพหุคูณขาดลักษณะที่พึงประสงค์ของการประมาณค่าที่ดี

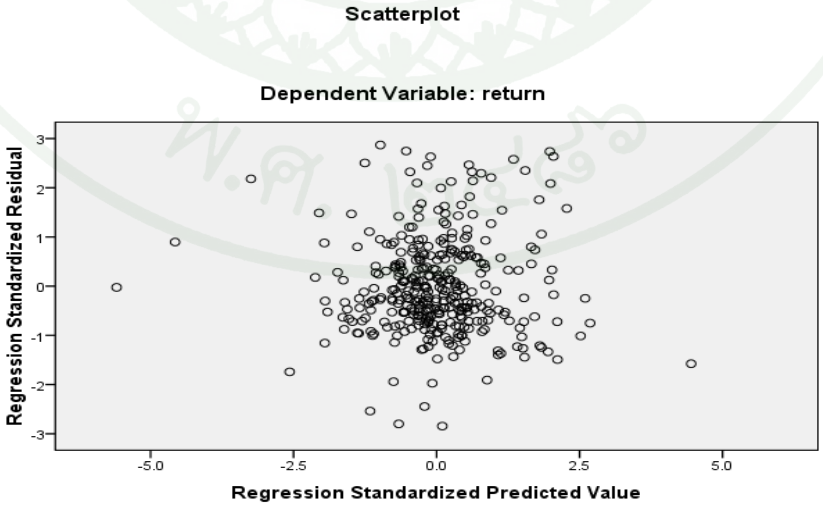

ภาพผนวกที่ 3 Scatter plot แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง e กับ Ŷ ของตัวแบบทดสอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อพิจารณาแผนภาพการกระจายระหว่างค่า e และ Ŷ ของการวิเคราะห์สมการความถดถอยเชิงพหุคูณของค่าสมบูรณ์ของผลตอบแทนหลักทรัพย์ พบว่าค่า e จะมีการกระจายอยู่รอบๆ ศูนย์ หรือมีค่าในช่วงใดช่วงหนึ่งแคบๆ ไม่ว่าค่า Ŷ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ดังนั้น ในกรณีนี้จึงถือว่าค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนมีค่าคงที่ ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์

4. e_i และ e_j เป็นอิสระต่อกัน ; $i \neq j$ หรือ covariance $(e_i, e_j) = 0$

การทดสอบว่าค่า e_i และ e_j เป็นอิสระต่อกันหรือไม่ สามารถทดสอบโดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson ซึ่งพิจารณาได้จากค่า Durbin-Watson ดังนี้

(1) ถ้าค่า Durbin – Watson มีค่าใกล้ 2 หรืออยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 จะสรุปได้ว่า e_i และ e_j เป็นอิสระกัน

(2) ถ้าค่า Durbin – Watson น้อยกว่า 1.5 จะสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ของ e_i และ e_j อยู่ในทิศทางบวก และถ้าค่า Durbin – Watson มีค่าใกล้ 0 แสดงว่า e_i และ e_j มีความสัมพันธ์กันมาก

(3) ถ้าค่า Durbin – Watson มากกว่า 2.5 จะสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ของ e_i และ e_j อยู่ในทิศทางลบ และถ้าค่า Durbin – Watson มีค่าใกล้ 4 แสดงว่า e_i และ e_j มีความสัมพันธ์กันมาก

ตารางผนวกที่ 1 สถิติทดสอบ Durbin – Watson ของตัวแบบทดสอบ

Model Summary (b)

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
0.355(a)	0.126	0.100	0.035	1.914

a Predictors: (Constant), CSR 1, CSR 2, CSR 3, CSR 4, CSR 5, CSR 6, CSR 7 , ROE, Debt, Revenue

b. Dependent Variable: Return

จากตารางการใช้สถิติทดสอบ Durbin – Watson แสดงให้เห็นว่าค่า Durbin – Watson เท่ากับ 1.914 ซึ่งอยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 จึงสรุปได้ว่า e_i และ e_j เป็นอิสระกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. ตัวแปรอิสระ X_i และ X_j ต้องเป็นอิสระต่อกัน

การที่ตัวแปรอิสระต้องเป็นอิสระต่อกัน เนื่องจากป้องกันการเกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งเป็นปัญหาที่ตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีความสัมพันธ์กันเองเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ การเกิดปัญหานี้จะทำให้ค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรอิสระเกิดความผิดพลาด และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระสามารถตรวจสอบได้จากค่า Variance Inflation Factors (VIF) และค่า Tolerance

Variance Inflation Factors (VIF)

$$\text{VIF ของตัวแปรอิสระ } \mathbf{X_i} = \frac{1}{1- R^2}$$

โดยที่ R^2 = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสมการความถดถอย

ถ้าค่า VIF มีค่ามาก แสดงว่าตัวแปรอิสระ X_i มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ มาก ซึ่งค่า VIF ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity คือ ค่า VIF ที่ไม่เกิน 5

Tolerance

Tolerance ของตัวแปรอิสระ X_i คือ $1 - R^2$

ถ้าค่า Tolerance มีค่าต่ำ แสดงว่าตัวแปรอิสระ X_i มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ มาก เนื่องจาก Tolerance เท่ากับ $1 - R^2$ ถ้าค่า Tolerance มีค่าน้อย แสดงว่า R^2 มีค่ามากและ R^2 คือสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง X_i กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ มีค่ามาก หรือตัวแปรอิสระอื่น ๆ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของ X_i ได้มาก หรือกล่าวได้ว่าถ้าค่า Tolerance มีค่าใกล้ 0 แสดงว่าเกิดปัญหา Multicollinearity นั่นเอง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 2 การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรอิสระของตัวแบบทดสอบ

Coefficients(a)

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	-.064	.030		-2.140	.033		
roe	.000	.000	.154	2.665	.008	.766	1.306
revenue	.004	.001	.170	2.695	.007	.642	1.558
debt	-5.847E-6	.000	-.062	-1.131	.259	.845	1.184
csr1	.000	.000	.124	2.127	.034	.749	1.336
csr2	.000	.000	.083	1.453	.147	.783	1.277
csr3	.000	.000	-.063	-.967	.334	.610	1.638
csr4	.000	.000	.140	2.551	.011	.850	1.176
csr5	.000	.000	.035	.636	.525	.864	1.157
csr6	-9.820E-5	.000	-.091	-1.629	.104	.831	1.204

a. Dependent Variable: Return

จากตารางแสดงให้เห็นว่าค่า VIF ของแต่ละตัวแปรมีค่าต่ำและค่า Tolerance ของตัวแปรทุกตัวมีค่าที่เข้าใกล้ 1 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หรือกล่าวคือ ตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระต่อกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

รายชื่อบริษัทที่ใช้เป็นประชากรในการศึกษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายชื่อบริษัทที่ใช้เป็นประชากรในการศึกษา

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

1	APURE	บริษัทอกริเพียว โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
2	ASIAN	บริษัทห้องเย็นเอเชี่ยน ซีฟู้ด จำกัด (มหาชน)
3	CFRESH	บริษัทซีเฟรชอินดัสตรี (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
4	CHOTI	บริษัทห้องเย็นโชติวัฒน์หาดใหญ่ จำกัด (มหาชน)
5	CM	บริษัทเชียงใหม่โฟรเซ่นฟูดส์ จำกัด (มหาชน)
6	CPF	บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)
7	EE	บริษัท อีเทอเนิล เอนเนอยี จำกัด (มหาชน)
8	F&D	บริษัทฟู้ดแอนด์ดริ้งส์ จำกัด (มหาชน)
9	GFPT	บริษัทจีเอฟพีที จำกัด (มหาชน)
10	HTC	บริษัทหาดทิพย์ จำกัด (มหาชน)
11	LEE	บริษัทลีพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)
12	LST	บริษัทล่ำสูง จำกัด (มหาชน)
13	MALEE	บริษัทมาลีสามพราน จำกัด (มหาชน)
14	MINT	บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
15	OISHI	บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
16	PB	บริษัท เพรซิเดนท์ เบเกอรี่ จำกัด (มหาชน)
17	PM	บริษัท พรีเมียร์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (มหาชน)
18	PPC	บริษัทแพ็คฟูดส์ จำกัด (มหาชน)
19	PR	บริษัทเพรซิเดนท์ไรซ์โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)
20	PRG	บริษัทปทุมไรซมิล แอนด์ แกรนารี จำกัด (มหาชน)
21	S&P	บริษัทเอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน)
22	SAUCE	บริษัทไทยเทพรสผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)
23	SFP	บริษัทอาหารสยาม จำกัด (มหาชน)
24	SORKON	บริษัทอุตสาหกรรมอาหาร ส.ขอนแก่น จำกัด (มหาชน)
25	SSC	บริษัทเสริมสุข จำกัด (มหาชน)
26	SSF	บริษัทสุรพลฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
27	STA	บริษัทศรีตรังแอโกรอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

28	TC	บริษัททรอปิคอล แคนนิ่ง จำกัด (มหาชน)
29	TF	บริษัทไทยเพรซิเดนท์ฟูดส์ จำกัด (มหาชน)
30	TIPCO	บริษัททิปโก้ฟูดส์ (ประเทศไทย) จำกัด(มหาชน)
31	TLUXE	บริษัทไทยลักซ์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)
32	TRUBB	บริษัทไทยรับเบอร์ลาเท็คซ์คอร์ปอร์เรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
33	TUF	บริษัทไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่น โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)
34	TVO	บริษัทน้ำมันพืชไทย จำกัด (มหาชน)
35	TWFP	บริษัทไทยวาฟูดโปรดักส์ จำกัด (มหาชน)
36	UPOIC	บริษัทสหอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)
37	UVAN	บริษัท ยูนิวานิชน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค

38	BNC	บริษัทบางกอกไนล่อน จำกัด (มหาชน)
39	BTNC	บริษัทบูติคนิวซิตี้ จำกัด (มหาชน)
40	CEI	บริษัทคอมพาสส์ อี๊สต์ อินดัสตรี (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
41	CPH	บริษัทคาสเซ่อร์พีค โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
42	CPL	บริษัท ซี.พี.แอล.กรุ๊พ จำกัด (มหาชน)
43	DSGT	บริษัท ดีเอสจี อินเตอร์เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด
44	DTCI	บริษัทดี.ที.ซี.อินดัสตรี่ส์ จำกัด (มหาชน)
45	FANCY	บริษัทแฟนซีวู๊ด อินดัสตรีส จำกัด (มหาชน)
46	ICC	บริษัท ไอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
47	IFEC	บริษัท อินเตอร์ ฟาร์อีสท์ วิศวการ จำกัด (มหาชน)
48	JCT	บริษัทแจ๊กเจียอุตสาหกรรม (ไทย) จำกัด (มหาชน)
49	KYE	บริษัทกันยง อีเลคทริค จำกัด (มหาชน)
50	LTX	บริษัทลัคกี้เท็กซ์ (ไทย) จำกัด (มหาชน)
51	MODERN	บริษัทโมเดอร์นฟอร์มกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
52	NC	บริษัท นิวซิตี้ (กรุงเทพฯ) จำกัด (มหาชน)
53	OCC	บริษัท โอ ซี ซี จำกัด (มหาชน)
54	OGC	บริษัทโอเชียนกลาส จำกัด (มหาชน)
55	PAF	บริษัทแพนเอเซียฟุตแวร์ จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

56	PG	บริษัทประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน)
57	PRANDA	บริษัทแพรนด้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน)
58	ROCK	บริษัทร้อกเวิธ จำกัด (มหาชน)
59	SABINA	บริษัท ซาบีน่า จำกัด (มหาชน)
60	SAWANG	บริษัทสว่างเอ็กซ์ปอร์ต จำกัด (มหาชน)
61	SITHAI	บริษัทศรีไทยซุปเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน)
62	STHAI	บริษัทซันไทยอุตสาหกรรมถุงมือยาง จำกัด (มหาชน)
63	SUC	บริษัทสหยูเนี่ยน จำกัด (มหาชน)
64	TNL	บริษัทธนูลักษณ์ จำกัด (มหาชน)
65	TOG	บริษัท ไทยออพติคอล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
66	TPCORP	บริษัทเท็กซ์ไทล์เพรสทีจ จำกัด (มหาชน)
67	TTI	บริษัทโรงงานผ้าไทย จำกัด (มหาชน)
68	TTL	บริษัททีทีแอล อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
69	TTTM	บริษัทไทยโทเรเท็กซ์ไทล์มิลลส์ จำกัด (มหาชน)
70	UPF	บริษัทยูเนี่ยนไพโอเนียร์ จำกัด (มหาชน)
71	UT	บริษัทยูเนี่ยนอุตสาหกรรมสิ่งทอ จำกัด (มหาชน)
72	WACOAL	บริษัทไทยวาโก้ จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม

73	AH	บริษัทอาปิโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน)
74	ALUCON	บริษัทอลูคอน จำกัด (มหาชน)
75	AMC	บริษัท เอเซีย เมทัล จำกัด (มหาชน)
76	BAT-3K	บริษัทไทยสโตเรจ แบตเตอรี่ จำกัด (มหาชน)
77	CSC	บริษัทฝาจีบ จำกัด (มหาชน)
78	CSP	บริษัท ซีเอสพี สตีลเซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)
79	CTW	บริษัทจรุงไทยไวร์แอนด์เคเบิ้ล จำกัด (มหาชน)
80	EASON	บริษัท อีซึ่น เพ้นท์ จำกัด (มหาชน)
81	FMT	บริษัทฟูรูกาวา เม็ททัล (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
82	GC	บริษัท โกลบอล คอนเน็คชั่นส์ จำกัด (มหาชน)
83	GJS	บริษัท จี เจ สตีล จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

84	GSTEEL	บริษัท จี สตีล จำกัด (มหาชน)
85	GYT	บริษัทกู๊ดเยียร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
86	HFT	บริษัท ฮั้วฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
87	IHL	บริษัท อินเตอร์ไฮด์ จำกัด (มหาชน)
88	INOX	บริษัท โพสโค-ไทยน๊อคซ์ จำกัด (มหาชน)
89	IRC	บริษัทอิโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
90	KAMART	บริษัท คาร์มาร์ท จำกัด (มหาชน)
91	KKC	บริษัทกุลธรเคอร์บี้ จำกัด (มหาชน)
92	MAX	บริษัท แมกซ์ เมทัล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
93	NEP	บริษัทเอ็นอีพี อสังหาริมทรัพย์และอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
94	NIPPON	บริษัทนิปปอนแพ็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
95	PATO	บริษัทพาโตเคมีอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
96	PERM	บริษัท เพิ่มสินสตีลเวิคส์ จำกัด (มหาชน)
97	PTTCH	บริษัท ปตท.เคมิคอล จำกัด (มหาชน)
98	SAT	บริษัท สมบูรณ์ แอ๊ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
99	SMC	บริษัทสวีเดนมอเตอร์ส จำกัด (มหาชน)
100	SMIT	บริษัท สหมิตรเครื่องกล จำกัด (มหาชน)
101	SNC	บริษัท เอส เอ็น ซี ฟอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน)
102	SPACK	บริษัท เอส. แพ็ค แอนด์ พริ้นท์ จำกัด (มหาชน)
103	SPG	บริษัทสยามภัณฑ์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
104	SSI	บริษัท สหวิริยาสตีลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)
105	SSSC	บริษัท ศูนย์บริการเหล็กสยาม จำกัด (มหาชน)
106	TCB	บริษัทไทยคาร์บอนแบล็ค จำกัด (มหาชน)
107	TCCC	บริษัทไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน)
108	TCJ	บริษัท ที.ซี.เจ.เอเซีย จำกัด (มหาชน)
109	TCOAT	บริษัทอุตสาหกรรมผ้าเคลือบพลาสติกไทย จำกัด (มหาชน)
110	TCP	บริษัท ไทยเคนเปเปอร์ จำกัด (มหาชน)
111	TFI	บริษัทไทยฟิล์มอินดัสตรี่ จำกัด (มหาชน)
112	THIP	บริษัททานตะวันอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
113	TKT	บริษัท ที.กรุงไทยอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
114	TMD	บริษัทอุตสาหกรรมถังโลหะไทย จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

115	TMT	บริษัท ค้าเหล็กไทย จำกัด (มหาชน)
116	TNPC	บริษัท ไทยนามพลาสติกส์ จำกัด (มหาชน)
117	TOPP	บริษัทไทย โอ พี พี จำกัด (มหาชน)
118	TPA	บริษัทไทยโพลีอะคริลิค จำกัด (มหาชน)
119	TPC	บริษัทไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)
120	TRU	บริษัท ไทยรุ่งยูเนียนคาร์ จำกัด (มหาชน)
121	TSC	บริษัท ไทยสตีลเคเบิล จำกัด (มหาชน)
122	TUCC	บริษัท ไทยยูนีคคอยล์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)
123	TYCN	บริษัทไทยคูน เวิลด์ไวด์ กรุ๊ป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
124	UP	บริษัทยูเนี่ยนพลาสติก จำกัด (มหาชน)
125	UTP	บริษัท ยูไนเต็ด เปเปอร์ จำกัด (มหาชน)
126	VARO	บริษัทวโรปกรณ์ จำกัด (มหาชน)
127	VNT	บริษัทวีนิไทย จำกัด (มหาชน)
128	WG	บริษัทไว้ท์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
129	YCI	บริษัทยงไทย จำกัด (มหาชน)
130	YNP	บริษัท ยานภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

131	A	บริษัท อารียา พรอพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)
132	AMATA	บริษัทอมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
133	AP	บริษัทเอเซี่ยนพร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเมนท์ จำกัด (มหาชน)
134	BLAND	บริษัทบางกอกแลนด์ จำกัด (มหาชน)
135	BROCK	บริษัท บ้านร็อคการ์เด้น จำกัด (มหาชน)
136	BSBM	บริษัท บางสะพานบาร์มิล จำกัด (มหาชน)
137	CCP	บริษัทผลิตภัณฑ์คอนกรีตชลบุรี จำกัด (มหาชน)
138	CEN	บริษัท แคปปิทอล เอ็นจิเนียริ่ง เน็ตเวิร์ค จำกัด (มหาชน)
139	CI	บริษัทชาญอิสสระ ดีเวล็อปเมนท์ จำกัด (มหาชน)
140	CK	บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)
141	CNT	บริษัท คริสเตียนีและนีลเส็น (ไทย) จำกัด (มหาชน)
142	CPN	บริษัทเซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

143	DCC	บริษัทไดนาสตี้เซรามิค จำกัด (มหาชน)
144	DCON	บริษัท ดีคอนโปรดักส์ จำกัด (มหาชน)
145	DRT	บริษัท ผลิตภัณฑ์ตราเพชร จำกัด (มหาชน)
146	EMC	บริษัทอีเอ็มซี จำกัด (มหาชน)
147	ESTAR	บริษัทอีสเทอร์น สตาร์ เรียล เอสเตท จำกัด (มหาชน)
148	EVER	บริษัท เอเวอร์แลนด์ จำกัด (มหาชน)
149	GLAND	บริษัท แกรนด์ คาแนล แลนด์ จำกัด (มหาชน)
150	GOLD	บริษัทแผ่นดินทอง พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
151	HEMRAJ	บริษัทเหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)
152	ITD	บริษัทอิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์ จำกัด (มหาชน)
153	KC	บริษัท เค.ซี. พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)
154	KMC	บริษัทกฤษดามหานคร จำกัด (มหาชน)
155	KTP	บริษัท เคปเปล ไทย พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)
156	KWH	บริษัทวิค แอนด์ ฮุคลันด์ จำกัด (มหาชน)
157	LALIN	บริษัท ลลิล พร็อพเพอร์ตี้. จำกัด (มหาชน)
158	LH	บริษัทแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)
159	LL	บริษัท ลิฟวิ่งแลนด์ แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)
160	LPN	บริษัทแอล.พี.เอ็น. ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
161	MBK	บริษัทเอ็ม บี เค จำกัด (มหาชน)
162	MCS	บริษัท เอ็ม.ซี.เอส.สตีล จำกัด (มหาชน)
163	METRO	บริษัท เมโทรสตาร์ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)
164	MJD	บริษัท เมเจอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
165	MK	บริษัทมั่นคงเคหะการ จำกัด (มหาชน)
166	NCH	บริษัท เอ็น. ซี. เฮ้าส์ซิ่ง จำกัด (มหาชน)
167	NNCL	บริษัทนวนคร จำกัด (มหาชน)
168	NOBLE	บริษัทโนเบิล ดีเวลลอปเมนท์ จำกัด (มหาชน)
169	NWR	ผู้บริหารแผนของบริษัทเนาวรัตน์พัฒนาการ จำกัด (มหาชน)
170	PAE	บริษัท พีเออี (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
171	PAP	บริษัท แปซิฟิกไพพ์ จำกัด (มหาชน)
172	PF	บริษัทพร็อพเพอร์ตี้ เพอร์เฟค จำกัด (มหาชน)
173	PLE	บริษัทเพาเวอร์ไลน์ เอนจิเนียริ่ง จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

174	PREB	บริษัท พรีบิลท์ จำกัด (มหาชน)
175	PRECHA	บริษัท ปรีชากรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
176	PRIN	บริษัท ปริญสิริ จำกัด (มหาชน)
177	PS	บริษัท พฤกษา เรียลเอสเตท จำกัด (มหาชน)
178	Q-CON	บริษัท ควอลิตี้คอนสตรัคชั่นโปรดัคส์ จำกัด (มหาชน)
179	QH	บริษัทควอลิตี้เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)
180	RAIMON	บริษัทไรมอนแลนด์ จำกัด (มหาชน)
181	RASA	บริษัท รสา พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
182	RCI	บริษัทโรแยล ซีรามิค อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
183	RICH	บริษัท ริช เอเชีย สตีล จำกัด (มหาชน)
184	ROJNA	บริษัทสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน)
185	SAM	บริษัท สามชัย สตีล อินดัสทรี จำกัด (มหาชน)
186	SAMCO	บริษัทสัมมากร จำกัด (มหาชน)
187	SC	บริษัท เอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
188	SCC	บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)
189	SCCC	บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน)
190	SCP	บริษัททักษิณคอนกรีต จำกัด (มหาชน)
191	SEAFCO	บริษัทซีฟโก้ จำกัด (มหาชน)
192	SENA	บริษัท เสนาดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
193	SF	บริษัท สยามฟิวเจอร์ดีเวลอปเมนท์ จำกัด (มหาชน)
194	SIRI	บริษัทแสนสิริ จำกัด (มหาชน)
195	SPALI	บริษัทศุภาลัย จำกัด (มหาชน)
196	STEC	บริษัทซิโน-ไทย เอ็นจีเนียริ่ง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)
197	STPI	บริษัทเอสทีพี แอนด์ ไอ จำกัด (มหาชน)
198	SUPER	บริษัท ซุปเปอร์บล็อก จำกัด (มหาชน)
199	SYNTEC	บริษัท ซินเท็ค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)
200	TASCO	บริษัททิปโก้แอสฟัลท์ จำกัด (มหาชน)
201	TCMC	บริษัทอุตสาหกรรมพรมไทย จำกัด (มหาชน)
202	TFD	บริษัทไทยพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
203	TGCI	บริษัทไทย-เยอรมัน เซรามิค อินดัสทรี่ จำกัด (มหาชน)
204	TICON	บริษัทไทคอน อินดัสเทรียล คอนเน็คชั่น จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

205	TIW	บริษัทไทยแลนด์ไอออนเวิคส์ จำกัด (มหาชน)
206	TPIPL	บริษัททีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)
207	TSTH	บริษัท ทาทา สตีล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
208	TTCL	บริษัท โตโย-ไทย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
209	TWP	บริษัท ไทยไวร์โพรดัคท์ จำกัด (มหาชน)
210	TYM	บริษัท ไทยง้วนเมทัล จำกัด (มหาชน)
211	UMI	บริษัทสหโมเสคอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
212	UNIQ	บริษัท ยูนิค เอ็นจิเนียริ่ง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)
213	UV	บริษัท ยูนิ เวนเจอร์ จำกัด (มหาชน)
214	VNG	บริษัท วนชัย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

215	AI	บริษัท เอเชียน อินซูเลเตอร์ จำกัด (มหาชน)
216	AKR	บริษัท เอกรัฐวิศวกรรม จำกัด (มหาชน)
217	BAFS	บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
218	BANPU	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)
219	BCP	บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
220	EASTW	บริษัทจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน)
221	EGCO	บริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)
222	ESSO	บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
223	GLOW	บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)
224	IRPC	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
225	LANNA	บริษัทลานนา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน)
226	MDX	บริษัท เอ็ม ดี เอ็กซ์ จำกัด (มหาชน)
227	PDI	บริษัทผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)
228	PICNI	บริษัทปิคนิคแก๊ส แอนด์ เคมิคัลส์ จำกัด (มหาชน)
229	PTT	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
230	PTTAR	บริษัท ปตท. อะโรเมติกส์และการกลั่น จำกัด (มหาชน)
231	PTTEP	บริษัทปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
232	RATCH	บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

233	RPC	บริษัท ระยองเพียวริฟายเออร์ จำกัด (มหาชน)
234	SCG	บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน)
235	SGP	บริษัท สยามแก๊ส แอนด์ ปิโตรเคมีคัลส์ จำกัด (มหาชน)
236	SOLAR	บริษัท โซลาร์ตรอน จำกัด (มหาชน)
237	SUSCO	บริษัทสยามสหบริการ จำกัด (มหาชน)
238	TCC	บริษัท ไทย แคปปิตอล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
239	TOP	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)
240	TTW	บริษัท น้ำประปาไทย จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

241	AHC	บริษัทโรงพยาบาลเอกชล จำกัด (มหาชน)
242	APRINT	บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
243	AS	บริษัท เอเชียซอฟท์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
244	ASIA	บริษัท เอเชียโฮเต็ล จำกัด (มหาชน)
245	ASIMAR	บริษัทเอเชียน มารีน เซอร์วิสส์ จำกัด (มหาชน)
246	BEC	บริษัทบีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน)
247	BECL	บริษัททางด่วนกรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน)
248	BGH	บริษัทกรุงเทพฯดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)
249	BH	บริษัทโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)
250	BIGC	บริษัทบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)
251	BJC	บริษัทเบอร์ลี่ ยุคเกอร์ จำกัด (มหาชน)
252	BMCL	บริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
253	BTC	บริษัท บางปะกง เทอร์มินอล จำกัด (มหาชน)
254	BWG	บริษัท เบตเตอร์ เวิลด์ กรีน จำกัด (มหาชน)
255	CENTEL	บริษัทโรงแรมเซ็นทรัลพลาซา จำกัด (มหาชน)
256	CMR	บริษัท เชียงใหม่รามธุรกิจการแพทย์ จำกัด (มหาชน)
257	CPALL	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
258	CSR	บริษัทเทพธานีกรีฑา จำกัด (มหาชน)
259	DTC	บริษัทดุสิตธานี จำกัด (มหาชน)
260	EPCO	บริษัท โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

261	ERW	บริษัท ดิ เอราวัณ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
262	FE	บริษัทฟาร์อีสท์ ดีดีบี จำกัด (มหาชน)
263	GLOBAL	บริษัท สยามโกลบอลเฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)
264	GRAMMY	บริษัทจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)
265	GRAND	บริษัท แกรนด์ แอสเสท ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
266	HMPRO	บริษัท โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)
267	IT	บริษัท ไอที ซิตี้ จำกัด (มหาชน)
268	JUTHA	บริษัทจุฑานาวี จำกัด (มหาชน)
269	KDH	บริษัทโรงพยาบาลกรุงธน จำกัด (มหาชน)
270	KH	บริษัท บางกอก เชน ฮอสปิทอล จำกัด (มหาชน)
271	KWC	บริษัท กรุงเทพโสภณ จำกัด (มหาชน)
272	LIVE	บริษัท ไลฟ์ อินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
273	LOXLEY	บริษัทล็อกซเล่ย์ จำกัด (มหาชน)
274	LRH	บริษัทลากูน่า รีสอร์ท แอนด์ โฮเท็ล จำกัด (มหาชน)
275	MAJOR	บริษัทเมเจอร์ ซีนีเพล็กซ์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
276	MAKRO	บริษัทสยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน)
277	MANRIN	บริษัทแมนดารินโฮเต็ล จำกัด (มหาชน)
278	MATCH	บริษัท แม็ทชิ่ง แม็กซิไมซ์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)
279	MATI	บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)
280	M-CHAI	บริษัทโรงพยาบาลมหาชัย จำกัด (มหาชน)
281	MCOT	บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)
282	MIDA	บริษัทไมด้า แอสเซ็ท จำกัด (มหาชน)
283	MME	บริษัท ไมด้า-เมดดาลิสท์ เอ็นเธอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)
284	MPIC	บริษัท เอ็ม พิคเจอร์ส เอ็นเตอร์เทนเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
285	NEW	บริษัทวัฒนาการแพทย์ จำกัด (มหาชน)
286	NMG	บริษัทเนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
287	NTV	บริษัทโรงพยาบาลนนทเวช จำกัด (มหาชน)
288	OHTL	บริษัทโรงแรมโอเรียนเต็ล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
289	P-FCB	บริษัท ประกิต โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
290	PLUS	บริษัท พี พลัส พี จำกัด (มหาชน)
291	POST	บริษัทโพสต์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

292	PRO	บริษัท โปรเฟสชั่นแนล เวสต์ เทคโนโลยี (1999) จำกัด (มหาชน)
293	PSL	บริษัทพรีเชียส ชิพปิ้ง จำกัด (มหาชน)
294	RAM	บริษัทโรงพยาบาลรามคำแหง จำกัด (มหาชน)
295	RCL	บริษัทอาร์ ซี แอล จำกัด (มหาชน)
296	ROBINS	บริษัทห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จำกัด (มหาชน)
297	ROH	บริษัทโรงแรมรอยัลออคิด (ประเทศไทย) จำกัด
298	RS	บริษัท อาร์.เอส. โปรโมชั่น จำกัด (มหาชน)
299	SE-ED	บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
300	SHANG	บริษัทแชงกรี-ลา โฮเต็ล จำกัด (มหาชน)
301	SINGER	บริษัทซิงเกอร์ ประเทศไทย จำกัด (มหาชน)
302	SKR	บริษัทศิครินทร์ จำกัด (มหาชน)
303	SMM	บริษัท สยามอินเตอร์มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน)
304	SPC	บริษัทสหพัฒนพิบูล จำกัด (มหาชน)
305	SPI	บริษัทสหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
306	SPORT	บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน)
307	SST	บริษัททรัพย์ศรีไทยคลังสินค้า จำกัด (มหาชน)
308	SVH	บริษัทสมิติเวช จำกัด (มหาชน)
309	TBSP	บริษัทไทยบริติช ซีเคียวริตี้ พริ้นติ้ง จำกัด (มหาชน)
310	THAI	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
311	TONHUA	บริษัทตงฮั้ว คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน)
312	TSTE	บริษัทไทยซูการ์ เทอร์มิเน็ล จำกัด (มหาชน)
313	UST	บริษัทยูไนเต็ด แสตนดาร์ด เทอร์มินัล จำกัด (มหาชน)
314	VIBHA	บริษัทโรงพยาบาลวิภาวดี จำกัด (มหาชน)
315	WAVE	บริษัท เวฟ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)
316	WIN	บริษัท วินโคสท์ อินดัสเทรียล พาร์ค จำกัด (มหาชน)
317	WORK	บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

318	ADVANC	บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
319	AIT	บริษัทแอ็ดวานซ์อินฟอร์เมชั่นเทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

320	BLISS	บริษัท บลิส-เทล จำกัด (มหาชน)
321	CCET	บริษัท แคล-คอมพ์ อีเล็คโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
322	CSL	บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)
323	DELTA	บริษัทเดลต้า อีเลคโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
324	DRACO	บริษัท ดราโก้ พีซีบี จำกัด (มหาชน)
325	DTAC	บริษัท โทเทิ่ล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)
326	EIC	บริษัท อุตสาหกรรม อีเล็คโทรนิคส์ จำกัด (มหาชน)
327	FORTH	บริษัท ฟอร์ท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
328	HANA	บริษัท ฮานา ไมโครอิเล็คโทรนิคส จำกัด (มหาชน)
329	IEC	บริษัทอินเตอร์แนชั่นเนิลเอนจีเนียริง จำกัด (มหาชน)
330	INET	บริษัทอินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน)
331	INTUCH	บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
332	JAS	บริษัทจัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
333	JMART	บริษัท เจ มาร์ท จำกัด (มหาชน)
334	JTS	บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน)
335	KCE	บริษัท เคซีอี อีเลคโทรนิคส์ จำกัด (มหาชน)
336	MFEC	บริษัท เอ็ม เอฟ อี ซี จำกัด (มหาชน)
337	MLINK	บริษัทเอ็ม ลิ้งค์ เอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
338	MSC	บริษัทเมโทรซิสเต็มส์คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
339	PT	บริษัท พรีเมียร์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
340	SAMART	บริษัทสามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
341	SAMTEL	บริษัทสามารถเทลคอม จำกัด (มหาชน)
342	SIM	บริษัท สามารถ ไอ-โมบาย จำกัด (มหาชน)
343	SIS	บริษัท เอสไอเอส ดิสทริบิวชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
344	SMT	บริษัท สตาร์ส ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
345	SPPT	บริษัท ซิงเกิ้ล พอยท์ พาร์ท (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
346	SVI	บริษัทเอสวีไอ จำกัด (มหาชน)
347	SVOA	บริษัท เอสวีโอเอ จำกัด (มหาชน)
348	SYNEX	บริษัท ซินเน็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
349	TEAM	บริษัททีมพริซิชั่น จำกัด (มหาชน)
350	THCOM	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

351	TWZ	บริษัท ทีดับบลิวแซด คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
352	TRUE	บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวเกษชนก เมฆเจริญ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 24 เดือนมีนาคม พ.ศ.2531
สถานที่เกิด	จังหวัดอุตรดิตถ์
ประวัติการศึกษา	บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์